[2019] 15 ਐਸ. ਸੀ. ਆਰ. 712

ਰਾਵੀ ਪੁੱਤਰ ਆਸ਼ੋਕ ਗੂਮੇਰੇ

ਬਨਾਮ

ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਦਾ ਰਾਜ

(2018 ਦੀ ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 1488-1489) ਅਕਤੂਬਰ 03,2019

[ਆਰ. ਐੱਫ. ਨਰੀਮਨ, ਸੂਰੀਆ ਕੰਟ ਅਤੇ ਆਰ. ਸੁਭਾਸ਼ ਰੈੱਡੀ, ਜੇ. ਜੇ.]

ਦੰਡ ਕੋਡ, 1860: ਐਸ. ਐਸ. 302, 363, 376 ਅਤੇ 377-ਅਗਵਾ, ਬਲਾਤਕਾਰ/ਗੈਰ ਕੁਦਰਤੀ ਸੰਬੰਧ ਅਤੇ ਦੋ ਸਾਲ ਦੀ ਬੱਚੀ ਦਾ ਕਤਲ-ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਮੰਦਭਾਗਾ ਦਿਨ, ਪੀੜਤ ਬੱਚੀ ਸ਼ਾਮ 4 ਵਜੇ ਦੇ ਕਰੀਬ ਲਾਪਤਾ ਹੋ ਗਈ ਸੀ-ਪੁਲਿਸ ਅਤੇ ਲਾਪਤਾ ਬੱਚੇ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰਕ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਤਲਾਸ਼ੀ ਮੁਹਿੰਮ ਦੌਰਾਨ ਇਹ ਸਾਹਮਣੇ ਆਇਆ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਬੱਚੇ ਦੇ ਲਾਪਤਾ ਹੋਣ ਦੇ ਸਮੇਂ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਚਾਕਲੇਟ ਵੰਡਦੇ ਹੋਏ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ-ਪੁਲਿਸ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਘਰ ਪਹੁੰਚੀ ਅਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਨੰਗੀ ਹਾਲਤ ਵਿੱਚ ਪੀੜਤ ਬੱਚੇ ਨਾਲ ਬਿਸਤਰੇ ਦੇ ਹੇਠਾਂ ਰੰਗੇ ਹੱਥੀਂ ਫੜ ਲਿਆ-ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਅਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਉਸੇ ਸਮੇਂ ਉਸ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਅਤੇ ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ-ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਅਪੀਲ ਅਤੇ ਸਜ਼ਾ-ਆਯੋਜਿਤਃ ਇਹ ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ ਸਾਬਤ ਹੋਇਆ ਕਿ ਪੀੜਤ ਬੱਚੇ ਉੱਤੇ ਬੇਰਹਿਮੀ ਨਾਲ ਹਮਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਯੋਨੀ ਅਤੇ ਗੈਰ ਕੁਦਰਤੀ ਸੰਭੋਗ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ-ਉਸ ਦੇ ਚਿਹਰੇ, ਸਿਰ, ਗਰਦਨ, ਬਾਹਰੀ ਜਣਨ ਅੰਗਾਂ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਗਰੱਭਾਸ਼ਯ ਅਤੇ ਮੂਤਰ ਦੇ ਅੰਦਰ ਵੀ ਕਈ ਸੱਟਾਂ ਲੱਗੀਆਂ ਸਨ-ਮੈਡੀਕਲ ਰਾਏ ਸੀ ਕਿ

ਮੌਤ ਗਲਾ ਘੁੱਟਣ ਕਾਰਨ ਹੋਈ ਸੀ-ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਚਸ਼ਮਦੀਦ ਗਵਾਹ, ਹਾਲਾਤ ਸਬੂਤਾਂ, ਮੈਡੀਕਲ ਸਬੂਤਾਂ ਅਤੇ ਰਿਕਾਰਡ ਉੱਤੇ ਡੀ. ਐੱਨ. ਏ. ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਸੀ ਜਿਸ ਨੇ ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ ਸਾਬਤ ਕੀਤਾ ਕਿ ਇਹ ਅਪੀਲ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਸੀ ਅਤੇ ਉਹ ਇਕੱਲਾ ਸੀ, ਜਿਸ ਨੇ ਭਿਆਨਕ ਅਪਰਾਧ ਕੀਤਾ ਸੀ-ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਜਾਣਕਾਰੀ ਸੀ ਕਿ ਕਿਸ ਹਾਲਾਤ ਵਿੱਚ ਪੀੜਤ ਬੱਚੇ ਨੂੰ ਕਈ ਸੱਟਾਂ ਲੱਗੀਆਂ ਸਨ। ਇਹ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਦਾ ਬੋਝ ਕਿ ਉਹ ਸੱਟਾਂ ਉਸ ਦੇ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਸਨ, ਐਸ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਇਕੱਲੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਉੱਤੇ ਸੀ। 106 ਸਬੂਤ ਕਾਨੂੰਨ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਉਹ ਬੁਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਖਾਰਜ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਿਹਾ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਰਿਕਾਰਡ ਉੱਤੇ ਮੌਜੂਦ ਸਬੂਤ ਬਿਨਾਂ ਸ਼ੱਕ ਸਾਬਤ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਪੀੜਤ ਬੱਚਾ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਗੈਰਕਾਨੂੰਨੀ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਲਗਭਗ 4 ਵਜੇ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਉਸ ਉੱਤੇ ਹੋਏ ਦਰਿੰਦਗੀ ਹਮਲੇ ਕਾਰਨ ਉਸ ਨੇ ਆਖਰੀ ਸਾਹ ਲਿਆ-ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਬਰਕਰਾਰ ਹੈ-ਜਿਨਸੀ ਅਪਰਾਧਾਂ ਤੋਂ ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਕਾਨੂੰਨ, 2012-ਜਿਨਸੀ ਅਪਰਾਧਾਂ ਤੋਂ ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਸੋਧ ਕਾਨੂੰਨ, 2019।

ਸਜ਼ਾ/ਸਜ਼ਾਃ ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ-ਦੋ ਸਾਲ ਦੀ ਬੱਚੀ ਨਾਲ ਬਲਾਤਕਾਰ ਅਤੇ ਕਤਲ-ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਘਟਾਉਣ ਲਈ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ-ਆਯੋਜਿਤਃ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਪੀੜਤ ਬੱਸ ਇੱਕ ਦੋ ਸਾਲ ਦੀ ਬੱਚੀ ਸੀ ਜਿਸ ਨੂੰ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਅਗਵਾ ਕਰ ਲਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ 4 ਤੋਂ 5 ਘੰਟਿਆਂ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸਮੇਂ ਤੱਕ ਉਸ ਉੱਤੇ ਹਮਲਾ ਕਰਦਾ ਰਿਹਾ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਉਸ ਨੇ ਆਖਰੀ ਸਾਹ ਨਹੀਂ ਲਿਆ-ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਜਿਸ ਨੇ ਆਪਣੀਆਂ ਸਰੀਰਕ ਇੱਛਾਵਾਂ ਉੱਤੇ ਕੋਈ ਕਾਬੂ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ ਸੀ, ਨੇ ਆਪਣੀ ਜਿਨਸੀ ਭੁੱਖ ਨੂੰ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਕਰਨ ਲਈ ਸਾਰੀਆਂ ਕੁਦਰਤੀ, ਸਮਾਜਿਕ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸੀਮਾਵਾਂ ਨੂੰ ਪਾਰ ਕਰ ਲਿਆ-ਉਸ ਨੇ ਬੇਰਹਿਮੀ ਨਾਲ ਇੱਕ ਅਜਿਹੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਖਤਮ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਜੋ ਅਜੇ ਤੱਕ ਪ੍ਰਫੁੱਲਤ ਨਹੀਂ ਹੋਈ ਸੀ-ਉਸ ਨੇ ਸਮਾਜ ਦੀਆਂ ਬੁਰਾਈਆਂ ਵਿਰੁੱਧ ਬੱਚੇ ਨੂੰ ਪਿਤਾ ਵਰਗਾ ਪਿਆਰ, ਪਿਆਰ ਅਤੇ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੇਣ ਦੀ ਬਜਾਏ, ਉਸ ਨੂੰ ਕਾਮ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਬਣਾ ਦਿੱਤਾ-ਇਹ ਇੱਕ ਅਜਿਹਾ ਮਾਮਲਾ ਹੈ

ਜਿੱਥੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸਘਾਤ ਇੱਕ ਦੋ ਸਾਲ ਦਾ ਬੱਚਾ ਇੱਕ ਗੰਦੇ ਅਤੇ ਗਲਤ ਦਿਮਾਗ ਦਾ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਬੇਰਹਿਮੀ ਦੀ ਇੱਕ ਭਿਆਨਕ ਕਹਾਣੀ ਦਾ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਕਰਦਾ ਹੈ-ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਆਪਣੇ ਘਰ ਦੇ ਇੱਕ ਦਰਵਾਜ਼ੇ ਨੂੰ ਬਾਹਰੋਂ ਬੰਦ ਕਰਕੇ ਅਤੇ ਦੂਜੇ ਨੂੰ ਅੰਦਰੋਂ ਬੰਦ ਕਰਕੇ ਆਪਣੇ ਨਾਪਾਕ ਮਨਸੂਬੇ ਨੂੰ ਸਾਵਧਾਨੀ ਨਾਲ ਅੰਜਾਮ ਦਿੱਤਾ ਤਾਂ ਜੋ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਹੋ ਸਕੇ ਕਿ ਕੋਈ ਵੀ ਅੰਦਰ ਨਹੀਂ ਹੈ-ਉਹ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਆਪਣੇ ਪੂਰੇ ਹੋਸ਼ ਵਿੱਚ ਸੀ ਜਦੋਂ ਉਹ ਇਸ ਮੂਰਖਤਾਪੂਰਨ ਕੰਮ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਸੀ-ਉਸਨੇ ਇਸ ਭਿਆਨਕ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਕੋਈ ਪਛਤਾਵਾ ਜਾਂ ਤੋਬਾ ਨਹੀਂ ਦਿਖਾਈ, ਬਲਕਿ ਉਸਨੇ ਆਪਣੇ 313 Cr.P.C ਬਿਆਨ ਵਿੱਚ ਚੁੱਪ ਰਹਿਣ ਦੀ ਚੋਣ ਕੀਤੀ-ਉਸਦੀ ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ, ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਚੁੱਪੀ। 'ਝੂਠੇ' ਦੋਸ਼ਾਂ ਦੇ ਇੱਕ ਮਿਆਰੀ ਬਚਾਅ ਨਾਲ ਉਸ ਦੀ ਦਿਆਲਤਾ ਜਾਂ ਹਮਦਰਦੀ ਦੀ ਘਾਟ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਹੋਇਆ ਅਤੇ ਇਹ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕਰਨ ਵੱਲ ਅਗਵਾਈ ਕਰੇਗਾ ਕਿ ਉਸ ਵਿੱਚ ਕਦੇ ਵੀ ਸੁਧਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ-ਅਜਿਹਾ ਹੋਣ ਕਰਕੇ, ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਵਿੱਚ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਦਾ ਕੇਸ ਨਹੀਂ ਬਣਾਇਆ ਜਾਂਦਾ-ਜਿਨਸੀ ਅਪਰਾਧਾਂ ਤੋਂ ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਐਕਟ, 2012-ਦੰਡ ਸੰਹਿਤਾ, 1860-ਐਸ. ਐਸ. 302, 363, 376 ਅਤੇ 377.

ਅਪਰਾਧਿਕ ਕਾਨੂੰਨਃ ਸਬੂਤ-ਉਦੇਸ਼-ਹਾਲਾਂਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ 'ਕਾਮ ਦੀ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ' ਅਤੇ 'ਟਰੇਸ ਨੂੰ ਹਟਾਉਣਾ' ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਸੀ ਪਰ ਭਾਰਤੀ ਦੰਡ ਸੰਹਿਤਾ ਦੇ ਤਹਿਤ ਉਦੇਸ਼ ਇੱਕ ਸਪੱਸ਼ਟ ਜ਼ਰੂਰਤ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਹਾਲਾਂਕਿ 'ਉਦੇਸ਼' ਸਥਿਤੀ ਸਬੰਧੀ ਸਬੂਤ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਮਦਦਗਾਰ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ-ਹੱਥ ਵਿੱਚ ਕੇਸ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਥਿਤੀ ਸਬੂਤਾਂ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਚਸ਼ਮਦੀਦ ਗਵਾਹਾਂ ਦੇ ਬਿਆਨ ਸਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਅਪਰਾਧ ਕਰਦੇ ਵੇਖਿਆ ਸੀ, ਕੁਝ ਹੱਦ ਤੱਕ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ-ਡੀਐਨਏ ਟੈਸਟ ਦੇ ਸੰਘਣੇ ਸਮਰਥਨ ਨਾਲ ਅਜਿਹੇ ਅਟੁੱਟ ਸਬੂਤ ਲਈ ਉਦੇਸ਼ ਦੇ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਨਿਰਧਾਰਣ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਭਿਆਨਕ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦਾ।

ਸਜ਼ਾ/ਸਜ਼ਾਃ ਡੀਟ ਐਚ ਵਾਕ-ਅਨੁਪਾਤ ਦਾ ਸਿਧਾਂਤ-ਵਾਕ ਦੀ ਮਾਤਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਉਦੇਸ਼ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦੇ 'ਸਮਾਜ ਕੇਂਦਰਿਤ' ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਇੱਕ 'ਜੱਜ' ਦੇ ਆਪਣੇ ਵਿਚਾਰ, ਕਿਉਂਕਿ ਸਮਾਜ ਅਪਰਾਧਿਕ ਨਿਆਂ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਦੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਵਿੱਚ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਹਿੱਸੇਦਾਰ ਹੈ-ਇੱਕ ਨਾਗਰਿਕ ਸਮਾਜ ਨੂੰ ਸਮਾਜ ਵਿਰੋਧੀ ਤੱਤਾਂ ਦੇ ਹੱਥੋਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਿਸਮ ਦੇ ਮਾਨਸਿਕ ਡਰ, ਧਮਕੀ, ਖਤਰੇ ਜਾਂ ਅਸੁਰੱਖਿਆ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਰਹਿਣ ਦਾ 'ਬੁਨਿਆਦੀ' ਅਤੇ 'ਮਨੁੱਖੀ' ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ-ਸਮਾਜ ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਦਾਲਤਾਂ ਤੋਂ ਅਨੁਪਾਤ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਅਤੇ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਗੰਭੀਰਤਾ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਢੁਕਵੀਂ ਅਤੇ ਨਿਵਾਰਕ ਸਜ਼ਾ ਦੇਣ ਦੀ ਉਮੀਦ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਜਿਨਸੀ ਅਪਰਾਧਾਂ ਤੋਂ ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਐਕਟ, 2012: ਸੈਕਸ਼ਨ 5-ਜਿਨਸੀ ਅਪਰਾਧਾਂ ਤੋਂ ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਸੋਧ ਕਾਨੂੰਨ, 2019-ਗੰਭੀਰ ਘੁਸਪੈਠ ਜਿਨਸੀ ਹਮਲੇ-ਸਜ਼ਾ-ਸੰਸ਼ੋਧਿਤ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ "ਗੰਭੀਰ ਘੁਸਪੈਠ ਜਿਨਸੀ ਹਮਲੇ" ਨੂੰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। 5, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਸੀ, "ਜੋ ਵੀ 12 ਸਾਲ ਤੋਂ ਘੱਟ ਉਮਰ ਦੇ ਬੱਚੇ ਉੱਤੇ ਗੰਭੀਰ ਅੰਦਰੂਨੀ ਜਿਨਸੀ ਹਮਲਾ ਕਰਦਾ ਹੈ"-ਅਸਲ ਵਿੱਚ, ਇੱਕ ਗੰਭੀਰ ਜਿਨਸੀ ਹਮਲੇ ਲਈ ਸਜ਼ਾ ਘੱਟੋ ਘੱਟ 10 ਸਾਲ ਦੀ ਮਿਆਦ ਲਈ ਸਖ਼ਤ ਕੈਦ ਸੀ ਪਰ ਜੋ ਜੁਰਮਾਨੇ ਦੇ ਨਾਲ ਉਮਰ ਕੈਦ ਲਈ ਵਧਾਈ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ-ਇੱਕ ਗੰਭੀਰ ਅੰਦਰੂਨੀ ਜਿਨਸੀ ਹਮਲੇ ਲਈ ਘੱਟੋ ਘੱਟ ਸਜ਼ਾ 10 ਸਾਲ ਤੋਂ ਵਧਾ ਕੇ 20 ਸਾਲ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਉਮਰ ਕੈਦ ਨੂੰ ਹੁਣ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਕੁਦਰਤੀ ਜੀਵਨ ਲਈ ਕੈਦ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ-ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ 'ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ' ਨੂੰ 12 ਸਾਲ ਤੋਂ ਘੱਟ ਉਮਰ ਦੇ ਬੱਚੇ ਉੱਤੇ ਗੰਭੀਰ ਅੰਦਰੂਨੀ ਜਿਨਸੀ ਹਮਲੇ ਦੇ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਸਜ਼ਾ ਵਜੋਂ ਵੀ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ - ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਨੇ "ਕੋਈ ਸਥਿਤੀ ਨਹੀਂ" ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਵਿੱਚ "ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਨਹੀਂ" ਦੇ ਪ੍ਰਸਤਾਵਾਂ ਤੋਂ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰ ਲਿਆ ਅਤੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਇੱਛਾ ਨੂੰ ਦੁਹਰਾਇਆ ਕਿ 12 ਸਾਲ ਤੋਂ ਘੱਟ ਉਮਰ ਦੇ ਨਾਬਾਲਗ ਬੱਚਿਆਂ ਨਾਲ ਬਿਨਾਂ ਪੀੜ੍ਹਤ ਦੀ ਹੱਤਿਆ ਕੀਤੇ ਬੇਰਹਿਮੀ ਨਾਲ ਬਲਾਤਕਾਰ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ 'ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ' ਵੀ ਦਿੱਤੀ

ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ-ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਅਤੇ ਸੋਧ ਦੇ ਕਾਰਨਾਂ ਦੇ ਬਿਆਨ ਵਿੱਚ, ਸੰਸਦ ਨੇ ਇਸ ਤੱਥ 'ਤੇ ਆਪਣੀ ਚਿੰਤਾ ਪ੍ਰਗਟਾਈ ਹੈ ਕਿ "ਹਾਲ ਹੀ ਵਿੱਚ ਬੱਚਿਆਂ ਦੇ ਜਿਨਸੀ ਸ਼ੋਸ਼ਣ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ੀ ਦੀ ਅਣਮਨੁੱਖੀ ਮਾਨਸਿਕਤਾ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਰਨ ਦੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ, ਜੋ ਨੌਜਵਾਨ ਪੀੜ੍ਹਤ ਪ੍ਰਤੀ ਆਪਣੀ ਪਹੁੰਚ ਵਿੱਚ ਵਹਿਸ਼ੀਪੁਣਾ ਰਹੀਆਂ ਹਨ, ਵਧ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਦੇਸ਼ "-ਜੇ ਸੰਸਦ ਨੇ ਢੁਕਵੇਂ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਅੰਕੜਿਆਂ ਨਾਲ ਲੈਸ ਹੋ ਕੇ ਬੱਚੇ ਦੇ ਜਿਨਸੀ ਸ਼ੋਸ਼ਣ ਦੇ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਦਾਲਤ ਹੁਣ ਤੱਕ ਨਵੀਨਤਮ ਵਿਧਾਨਕ ਨੀਤੀ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖੇਗੀ ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਇਹ ਉਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਅਪਰਾਧ ਪਹਿਲਾਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ-ਇਸ ਲਈ ਹਾਲ ਹੀ ਵਿੱਚ ਸੋਧ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਨਿਆਂਇਕ ਮਿਸਾਲਾਂ ਨੂੰ ਉਦੇਸ਼ਪੂਰਨ ਪਹੁੰਚ ਨਾਲ ਦੇਖਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਵਿਧਾਨਕ ਅਤੇ ਨਿਆਂਇਕ ਪਹੁੰਚਾਂ ਵਿੱਚ ਚੰਗੀ ਤਾਲਮੇਲ ਹੋ ਸਕੇ-ਬੱਚਿਆਂ ਵਿਰੁੱਧ ਅਪਰਾਧ-ਸਜ਼ਾ/ਸਜ਼ਾ।

ਅਪਰਾਧਿਕ ਨਿਆਂ ਦਾ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨਃ ਬਲਾਤਕਾਰ ਦੇ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ-ਸਜ਼ਾ ਦੇਣ ਦੀ ਨੀਤੀ ਨੂੰ ਦੋਵਾਂ ਧਿਰਾਂ ਦਰਮਿਆਨ ਸੰਤੁਲਨ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੈ ਅਤੇ (1) ਨਿਵਾਰਕ ਪ੍ਰਭਾਵ, ਜਾਂ (2) ਨਾਗਰਿਕ ਸਮਾਜ ਵਿੱਚ ਅਪਰਾਧੀ ਦੇ ਏਕੀਕਰਨ ਲਈ ਸੰਪੂਰਨ ਸੁਧਾਰ-ਜਿੱਥੇ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਤਸੱਲੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਅਪਰਾਧੀ ਵਿੱਚ ਸੁਧਾਰ ਦੀ ਕੋਈ ਸੰਭਾਵਨਾ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਉੱਥੇ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸਜ਼ਾ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਸੁਭਾਅ ਦੇ ਅਨੁਕੂਲ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਬੁਰਾਈ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਦੀ ਇੱਕ ਉਦਾਹਰਣ ਬਣਾਉਣ ਅਤੇ ਨਿਰਦੋਸ਼ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਚੇਤਾਵਨੀ ਦੇਣ ਦੇ ਸਪਸ਼ਟ ਉਦੇਸ਼ ਨਾਲ-ਸਜ਼ਾ/ਸਜ਼ਾ।

ਸਬੂਤ - ਮੈਡੀਕਲ ਸਬੂਤ-ਡੀ. ਐੱਨ. ਏ.-ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਪਟੀਸ਼ਨ-ਨੇ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਕਿ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਨੇ ਇਸ ਤੱਥ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਡੀ. ਐੱਨ. ਏ. ਸਬੂਤ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਵਰਤੇ ਗਏ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਦੇ ਢੰਗ ਭਾਵ ਵਾਈ-ਕ੍ਰੋਮੋਸੋਮ ਸ਼ਾਰਟ ਟੈਂਡਮ ਰਿਪੀਟ ਪੋਲੀਮੋਰਫਿਜ਼ਮ (ਵਾਈ-ਐੱਸ. ਟੀ.

ਆਰ.) ਦੀਆਂ ਕੁਝ ਅੰਦਰੂਨੀ ਸੀਮਾਵਾਂ ਹਨ ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਦੋਸ਼ੀ ਦੀ ਸਹੀ ਪਛਾਣ ਵਾਜਬ ਸ਼ੱਕ ਤੋਂ ਪਰੇ ਸਥਾਪਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ ਕਥਿਤ ਢੰਗ ਨੇ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਅਪਰਾਧੀ ਵਜੋਂ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਪਛਾਣ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ। ਅਤੇ ਹੋਰ ਤਰੀਕਿਆਂ ਦੇ ਉਲਟ ਆਟੋਸੋਮਲ-ਐੱਸਟੀਆਰ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ, ਇਹ ਇੱਕੋ ਵੰਸ਼ ਵਿੱਚ ਪੁਰਸ਼ ਮੈਂਬਰਾਂ ਵਿੱਚ ਫਰਕ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ-ਆਯੋਜਿਤਃ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ-ਵਿਸ਼ਵ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਮਾਨਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਮੈਡੀਕਲ ਸਾਹਿਤ ਅਤੇ ਸਹਾਇਕ ਡਾਇਰੈਕਟਰ, ਫੋਰੈਂਸਿਕ ਸਾਇੰਸ ਲੈਬਾਰਟਰੀ ਦੇ ਬਿਆਨ ਇਸ ਗੱਲ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਛੱਡਦੇ ਕਿ ਜਿਨਸੀ ਸ਼ੋਸ਼ਣ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਪੀੜ੍ਹਤ ਅਤੇ ਅਪਰਾਧੀ ਦਾ ਡੀ. ਐੱਨ. ਏ. ਅਕਸਰ ਮਿਲਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ-"ਆਟੋਸੋਮਲ-ਐੱਸ. ਟੀ. ਆਰ". ਵਰਗੀਆਂ ਰਵਾਇਤੀ ਡੀ. ਐੱਨ. ਏ. ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਤਕਨੀਕਾਂ ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਸੰਭਵ ਨਹੀਂ ਹਨ-ਵਾਈ-ਐੱਸ. ਟੀ. ਆਰ. ਵਿਧੀ ਵਾਈ-ਕ੍ਰੋਮੋਸੋਮ ਦੀ ਤੁਲਨਾ ਕਰਕੇ ਸਿਰਫ ਪੁਰਸ਼ ਡੀ. ਐੱਨ. ਏ. ਨੂੰ ਅਲੱਗ ਕਰਨ ਦਾ ਇੱਕ ਵਿਲੱਖਣ ਤਰੀਕਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ ਜੋ ਸਿਰਫ ਪੁਰਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਪਾਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ-ਇਹ ਹੁਣ ਵਿਗਿਆਨਕ ਬਹਿਸ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਵਾਈ-ਐੱਸ. ਟੀ. ਆਰ. ਸਕ੍ਰੀਨਿੰਗ ਜਿਨਸੀ ਸ਼ੋਸ਼ਣ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ' ਤੇ ਉਪਯੋਗੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਵਿਗਿਆਨ ਅਤੇ ਖੋਜਾਂ ਨੇ ਜ਼ੋਰ ਦੇ ਕੇ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਨਮੂਨਿਆਂ ਵਿੱਚ 'ਲੋਸੀ' ਦੇ ਨਿਘਾਰ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਇਸ ਢੰਗ ਨਾਲ ਘੱਟ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਡੀ. ਐੱਨ. ਏ. ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਦੇ ਹੋਰ ਰਵਾਇਤੀ ਤਰੀਕਿਆਂ ਨਾਲੋਂ ਵਧੇਰੇ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ-ਹਾਲਾਂਕਿ ਵਾਈ-ਐੱਸ. ਟੀ. ਆਰ. ਇੱਕੋ ਵੰਸ਼ ਦੇ ਪੁਰਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਫਰਕ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ, ਫਿਰ ਵੀ, ਇਸ ਨੂੰ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਣ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਮਜ਼ਬੂਤ ਪ੍ਰਸਥਿਤੀ ਸਬੂਤਾਂ ਵਜੋਂ ਵਰਤਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ-ਡੀ. ਐੱਨ. ਏ. ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਦੀਆਂ ਵਾਈ-ਐੱਸ. ਟੀ. ਆਰ. ਤਕਨੀਕਾਂ ਦੋਵੇਂ ਨਿਯਮਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਜਿਨਸੀ ਹਮਲੇ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਅਪਰਾਧੀ ਦੀ ਪਛਾਣ

ਕਰਨ ਅਤੇ ਇੱਕ ਵਿਧੀ ਵਜੋਂ ਵੀ ਵਰਤੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਅਣਸੁਲਝੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ੱਕੀਆਂ ਦੀ ਪਛਾਣ ਕਰਨਾ-ਮੈਡੀਕਲ ਨਿਆਂ ਸ਼ਾਸਤਰ।

ਸਜ਼ਾ/ਸਜ਼ਾਃ ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ-ਗੰਭੀਰ ਅਤੇ ਘੱਟ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਹਾਲਾਤ-ਦੋ ਸਾਲ ਦੀ ਬੱਚੀ ਨਾਲ ਬਲਾਤਕਾਰ ਅਤੇ ਕਤਲ-ਦਾ ਪਰਿਵਰਤਨਃ (ਆਰ. ਸੁਭਾਸ਼ ਰੈੱਡੀ, ਜੇ.-ਸਜ਼ਾ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਹਿੱਸੇ 'ਤੇ ਅਸਹਿਮਤੀ)-ਹਾਲਾਤ ਸਬੰਧੀ ਸਬੂਤ ਦੇ ਅਧਾਰ' ਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਏ ਜਾਣ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦੀ ਸਖਤ ਸਜ਼ਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ-ਜੇ ਕਿਸੇ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਦੋਸ਼ੀ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਵਾਜਬ ਸ਼ੱਕ ਤੋਂ ਪਰੇ ਸਾਬਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਹਾਲਾਤਾਂ ਦੀ ਲੜੀ ਸਥਾਪਤ ਕਰਕੇ, ਜਿਸ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਢੁਕਵੇਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਸਿਰਫ ਗੰਭੀਰ ਅਤੇ ਘੱਟ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਦੇ ਸੰਤੁਲਿਤ ਪਹਿਲੂਆਂ' ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ-ਪਰ, ਉਸੇ ਸਮੇਂ, ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਜੇ ਕੋਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਾਰਨ ਮੌਜੂਦ ਨਹੀਂ ਹਨ, ਤਾਂ ਹਾਲਾਤ ਸਬੂਤਾਂ ਦੇ ਅਧਾਰ' ਤੇ ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ-ਤੁਰੰਤ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਮੁੱਖ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਪ੍ਰਸਥਿਤੀ ਸਬੂਤਾਂ ਉੱਤੇ ਅਧਾਰਤ ਸੀ-ਰਿਕਾਰਡ ਉੱਤੇ ਸਬੂਤ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਘਟਨਾ ਦੇ ਦਿਨ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਸ਼ਰਾਬ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਵਿੱਚ ਸੀ ਅਤੇ ਅਪਰਾਧ ਕੀਤਾ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਇਸ ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਯੋਜਨਾਬੱਧ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ, ਇਸ ਨੂੰ ਇੱਕ ਗੰਭੀਰ ਸਥਿਤੀ ਵਜੋਂ ਗਿਣਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਗੰਭੀਰ ਸਥਿਤੀਆਂ ਨੂੰ ਸੰਤੁਲਿਤ ਕਰਨ ਲਈ-ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਸਮਾਜਿਕ-ਆਰਥਿਕ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ, ਗਰੀਬੀ ਰੇਖਾ ਤੋਂ ਹੇਠਾਂ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਵਜੋਂ, ਗੰਭੀਰ ਅਤੇ ਘੱਟ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਕਾਰਕਾਂ ਨੂੰ ਸੰਤੁਲਿਤ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਘੱਟ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਕਾਰਕਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ, ਇਹ ਦਰਸਾਉਣ ਲਈ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਸੁਧਾਰ ਅਤੇ ਪੁਨਰਵਾਸ ਦੀ ਕੋਈ ਸੰਭਾਵਨਾ ਨਹੀਂ ਸੀ-ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਉਮਰ ਸਬੰਧਤ ਸਮੇਂ 25 ਸਾਲ ਸੀ-ਉਸ ਦਾ ਕੋਈ ਅਪਰਾਧ ਰਿਕਾਰਡ ਵੀ ਨਹੀਂ ਸੀ-ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਘੱਟ ਕਰਨ ਵਾਲੇ

ਹਾਲਾਤ, ਗੰਭੀਰ ਹਾਲਤਾਂ ਉੱਤੇ ਹਾਵੀ ਸਨ, ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਉਮਰ ਕੈਦ ਵਿੱਚ ਸੋਧਣ ਲਈ-ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰੇ ਪਹਿਲੂਆਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਉੱਤੇ ਲਗਾਈ ਗਈ ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਉਮਰ ਕੈਦ ਵਿੱਚ ਸੋਧਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। 302 ਆਈ. ਪੀ. ਸੀ.-ਪੀਨਲ ਕੋਡ, 1860 – ਧਾਰਾ 302।

ਅਪੀਲਾਂ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਰੱਖਿਆਃ ਪਰ ਸੂਰੀਆ ਕੰਟ, ਜੇ. (ਆਰ. ਐੱਫ. ਨਰੀਮਨ, ਜੇ. ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਲਈ)

1. ਪੁਲਿਸ ਅਤੇ ਲਾਪਤਾ ਬੱਚੇ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰਕ ਮੈਂਬਰਾਂ ਵੱਲੋਂ ਤਲਾਸ਼ੀ ਮੁਹਿੰਮ ਦੌਰਾਨ ਇਹ ਗੱਲ ਸਾਹਮਣੇ ਆਈ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਉਸ ਦਿਨ ਮਰੋਟੀ ਮੰਦਰ ਨੇੜੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਆਕਰਸ਼ਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਚਾਕਲੇਟ ਵੰਡ ਰਿਹਾ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸੇ ਸਮੇਂ ਬੱਚਾ ਲਾਪਤਾ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ। ਗੁੰਮ ਹੈ। ਪੁਲਿਸ-ਟੀਮ, ਪੀੜਤ ਦੇ ਪਿਤਾ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਭਰਾ, ਸੱਚਮੁੱਚ ਡਰ ਗਏ ਅਤੇ ਕੁਝ ਅਸ਼ੁੱਧ ਬਦਬੂ ਆ ਰਹੀ ਸੀ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਘਰ ਪਹੁੰਚੇ ਅਤੇ ਪੀੜਤ ਨੂੰ ਨੰਗੀ ਹਾਲਤ ਵਿੱਚ ਬਿਸਤਰੇ ਹੇਠ ਰੰਗੇ ਹੱਥੀਂ ਫੜ ਲਿਆ। ਇਹ ਅੱਗੇ ਨਿਰਣਾਇਕ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਸਥਾਪਿਤ ਹੋ ਗਿਆ ਕਿ ਮ੍ਰਿਤਕ ਉੱਤੇ ਬੇਰਹਿਮੀ ਨਾਲ ਹਮਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਯੋਨੀ ਅਤੇ ਗੈਰ ਕੁਦਰਤੀ ਸੰਭੋਗ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਪੀੜਤ ਦੇ ਚਿਹਰੇ, ਸਿਰ, ਗਰਦਨ, ਬਾਹਰੀ ਜੈਨੇਟਾਲੀਆ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਗਰੱਭਾਸ਼ਯ ਅਤੇ ਮੂਤਰ ਦੇ ਅੰਦਰ ਕਈ ਸੱਟਾਂ ਲੱਗੀਆਂ ਸਨ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਜਾਣਕਾਰੀ ਸੀ ਕਿ ਪੀੜਤ ਬੱਚੇ ਨੂੰ ਕਈ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਸੱਟਾਂ ਲੱਗੀਆਂ ਸਨ। ਇਹ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਦਾ ਭਾਰ ਕਿ ਉਹ ਸੱਟਾਂ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਨਹੀਂ ਲੱਗੀਆਂ ਸਨ, ਸਬੂਤ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 106 ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਇਕੱਲੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਉੱਤੇ ਸੀ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਉਹ ਬਰੀ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਬੁਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਸਫਲ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਰਿਕਾਰਡ ਉੱਤੇ ਮੌਜੂਦ ਸਬੂਤ ਬਿਨਾਂ ਸ਼ੱਕ ਸਾਬਤ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਪੀੜਤ ਬੱਚਾ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਗੈਰਕਾਨੂੰਨੀ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਲਗਭਗ 4 ਵਜੇ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਜਦੋਂ ਤੱਕ

ਉਸ ਉੱਤੇ ਦਰਿੰਦੇ ਦੇ ਹਮਲੇ ਕਾਰਨ ਉਸ ਨੇ ਆਖਰੀ ਸਾਹ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਸੀ। [ਪੈਰਾ 30] [738-ਸੀ-ਜੀ]

ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਅਪਰਾਧ ਨਾਲ ਜੋੜਨ ਵਾਲੇ ਵਿਗਿਆਨਕ ਸਬੂਤਃ 2.1 ਫੋਰੈਂਸਿਕ ਸਾਇੰਸ ਲੈਬਾਰਟਰੀ (ਐੱਫ. ਐੱਸ. ਐੱਲ.), ਮੁੰਬਈ ਵਿੱਚ ਸਹਾਇਕ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਨੇ ਗਵਾਹੀ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਫੋਰੈਂਸਿਕ ਸਾਇੰਸ, ਗ੍ਰਹਿ ਮੰਤਰਾਲਾ, ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ ਦੁਆਰਾ ਜਾਰੀ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਡੀ. ਐੱਨ. ਏ. ਟੈਸਟ ਕੀਤਾ। P.W.11 ਨੇ ਉਸ ਅਨੁਸਾਰ ਡੀ. ਐੱਨ. ਏ. ਰਿਪੋਰਟ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀ ਜਿਸ ਦੀ ਸਹਾਇਕ ਰਸਾਇਣਕ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਵੀ ਤਸਦੀਕ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਉਸ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਦੀ ਸਮੱਗਰੀ ਨੂੰ ਵੇਖ ਕੇ, P.W.11 ਨੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬਿਆਨ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਦੁਆਰਾ ਪੀੜ੍ਹਤ ਨਾਲ ਜਿਨਸੀ ਸੰਬੰਧ ਅਤੇ ਗੈਰ ਕੁਦਰਤੀ ਸੰਬੰਧ ਸਨ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਹਰ ਪਾਸਿਓਂ ਝਟਕਾ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਅਟੁੱਟ ਵਿਗਿਆਨਕ ਸਬੂਤਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਮਹਾਦੋਸ਼ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਤਤਕਾਲ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਡੀਐਨਏ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ "ਵਾਈ-ਐਸਟੀਆਰ" ਦਾ ਤਰੀਕਾ ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਹ ਸੁਝਾਅ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਵਿਧੀ ਦੋਸ਼ੀ ਦੀ ਅਪਰਾਧੀ ਵਜੋਂ ਸਹੀ ਪਛਾਣ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ; ਅਤੇ ਹੋਰ ਤਰੀਕਿਆਂ ਦੇ ਉਲਟ ਆਟੋਸੋਮਲ-ਐਸ. ਟੀ. ਆਰ. ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ, ਇਹ ਇੱਕੋ ਵੰਸ਼ ਦੇ ਪੁਰਸ਼ ਮੈਂਬਰਾਂ ਵਿੱਚ ਫਰਕ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ। [ਪਾਰਸ 32-34] [739-D; 740-H; 741-A-B]

2.2 ਵਿਸ਼ਵ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਮਾਨਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਮੈਡੀਕਲ ਸਾਹਿਤ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਸਹਾਇਕ ਡਾਇਰੈਕਟਰ, ਐੱਫ. ਐੱਸ. ਐੱਲ. ਦੇ ਬਿਆਨ ਨਾਲ ਇਸ ਗੱਲ' ਤੇ ਕੋਈ ਵਿਵਾਦ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਕਿ ਜਿਨਸੀ ਸ਼ੋਸ਼ਣ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਪੀੜ੍ਹਤ ਅਤੇ ਅਪਰਾਧੀ ਦਾ ਡੀ. ਐੱਨ. ਏ. ਅਕਸਰ ਮਿਲਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਰਵਾਇਤੀ ਡੀਐਨਏ ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ "ਆਟੋਸੋਮਲ-ਐੱਸਟੀਆਰ" ਵਰਗੀਆਂ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਤਕਨੀਕਾਂ

ਸੰਭਵ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਵਾਈ-ਐੱਸਟੀਆਰ ਵਿਧੀ ਵਾਈ-ਕ੍ਰੋਮੋਸੋਮ ਦੀ ਤੁਲਨਾ ਕਰਕੇ ਸਿਰਫ ਪੁਰਸ਼ ਡੀ. ਐੱਨ. ਏ. ਨੂੰ ਅਲੱਗ ਕਰਨ ਦਾ ਇੱਕ ਵਿਲੱਖਣ ਤਰੀਕਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ ਜੋ ਸਿਰਫ ਪੁਰਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਪਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਹੁਣ ਵਿਗਿਆਨਕ ਬਹਿਸ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਵਾਈ-ਐੱਸਟੀਆਰ ਸਕ੍ਰੀਨਿੰਗ ਜਿਨਸੀ ਸ਼ੋਸ਼ਣ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਪੁਸ਼ਟੀ ਲਈ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਲਾਭਦਾਇਕ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬਚਾਅ ਸਬੂਤਾਂ ਵਜੋਂ ਵਰਤਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਦੁਨੀਆ ਭਰ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਇਸ' ਤੇ ਵਿਆਪਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਵਿਗਿਆਨ ਅਤੇ ਖੋਜਾਂ ਨੇ ਜ਼ੋਰ ਦੇ ਕੇ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਵਿਧੀ ਦੁਆਰਾ ਨਮੂਨਿਆਂ ਵਿੱਚ 'ਲੋਸੀ' ਦੇ ਨਿਘਾਰ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਘੱਟ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਡੀ. ਐੱਨ. ਏ. ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਦੇ ਹੋਰ ਰਵਾਇਤੀ ਤਰੀਕਿਆਂ ਨਾਲੋਂ ਵਧੇਰੇ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਵਾਈ-ਐੱਸਟੀਆਰ ਇੱਕੋ ਵੰਸ਼ ਦੇ ਪੁਰਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਅੰਤਰ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਫਿਰ ਵੀ ਇਸ ਨੂੰ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦੇ ਕੇਸ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਮਜ਼ਬੂਤ ਹਾਲਾਤ ਸਬੂਤਾਂ ਵਜੋਂ ਵਰਤਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਡੀ. ਐੱਨ. ਏ. ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਦੀਆਂ ਵਾਈ-ਐੱਸ. ਟੀ. ਆਰ. ਤਕਨੀਕਾਂ ਦੋਵੇਂ ਨਿਯਮਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਜਿਨਸੀ ਹਮਲੇ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਅਪਰਾਧੀ ਦੀ ਪਛਾਣ ਕਰਨ ਅਤੇ ਅਣਸੁਲਝੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ੱਕੀਆਂ ਦੀ ਪਛਾਣ ਕਰਨ ਦੇ ਢੰਗ ਵਜੋਂ ਵਰਤੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਨਮੂਨਿਆਂ ਦੇ ਸੰਪੂਰਨ ਮੇਲ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਅਤੇ ਡੀ. ਐੱਨ. ਏ. ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨੂੰ ਬਦਨਾਮ ਕਰਨ ਲਈ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਫੋਰੈਂਸਿਕ ਰਿਪੋਰਟ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ P.W.11 ਦੇ ਬਿਆਨ ਦਾ ਸੰਭਾਵਤ ਮੁੱਲ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਇਹ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਅਪਰਾਧ ਉਸ ਦੇ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਨਜ਼ਦੀਕੀ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਘਰ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀ ਮੌਜੂਦ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਰਿਕਾਰਡ ਉੱਤੇ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਚਸ਼ਮਦੀਦ ਗਵਾਹ, ਹਾਲਾਤ ਸਬੰਧੀ ਸਬੂਤ, ਮੈਡੀਕਲ ਸਬੂਤ ਅਤੇ ਡੀ. ਐੱਨ. ਏ. ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਸੀ ਜਿਸ ਨੇ ਸਿੱਟੇ

ਵਜੋਂ ਸਾਬਤ ਕੀਤਾ ਕਿ ਇਹ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਇਕੱਲਾ ਹੀ ਹੈ, ਜੋ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਭਿਆਨਕ ਅਪਰਾਧ ਕਰਨ ਦਾ ਦੋਸ਼ੀ ਹੈ। [ਪਾਰਸ 35,36] [741-ਸੀ-ਜੀ; 742-ਏ-ਬੀ]

3. ਹਾਲਾਂਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ 'ਕਾਮ ਦੀ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ' ਅਤੇ 'ਟਰੇਸ ਨੂੰ ਹਟਾਉਣਾ' ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਸੀ ਪਰ ਉਦੇਸ਼ ਭਾਰਤੀ ਦੰਡ ਸੰਹਿਤਾ ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਪੱਸ਼ਟ ਜ਼ਰੂਰਤ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਹਾਲਾਂਕਿ 'ਉਦੇਸ਼' ਕਿਸੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਮਦਦਗਾਰ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਹੱਥ ਵਿੱਚ ਕੇਸ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹਾਲਾਤ ਸਬੰਧੀ ਸਬੂਤ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਚਸ਼ਮਦੀਦ ਗਵਾਹ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਅਪਰਾਧ ਕਰਦੇ ਵੇਖਿਆ ਹੈ, ਕੁਝ ਹੱਦ ਤੱਕ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਡੀ. ਐੱਨ. ਏ. ਟੈਸਟ ਦੇ ਸੰਘਣੇ ਸਮਰਥਨ ਦੇ ਨਾਲ ਅਜਿਹੇ ਅਟੁੱਟ ਸਬੂਤ ਲਈ ਇਸ ਭਿਆਨਕ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਦੇ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਨਿਰਧਾਰਣ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਨਹੀਂ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 37] [742-ਸੀ-ਈ] ਏ

ਭੇਜੋ: 4.1 ਸਜ਼ਾ ਦੀ ਮਾਤਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਉਦੇਸ਼ 'ਜੱਜ' ਦੇ ਆਪਣੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਤੋਂ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੋਏ ਬਿਨਾਂ 'ਸਮਾਜ ਕੇਂਦਰਿਤ' ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਸਮਾਜ ਅਪਰਾਧਿਕ ਨਿਆਂ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਦੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਵਿੱਚ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਹਿੱਸੇਦਾਰ ਹੈ। ਇੱਕ ਨਾਗਰਿਕ ਸਮਾਜ ਨੂੰ ਸਮਾਜ ਵਿਰੋਧੀ ਤੱਤਾਂ ਦੇ ਹੱਥੋਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮਾਨਸਿਕ ਡਰ, ਖਤਰੇ ਜਾਂ ਅਸੁਰੱਖਿਆ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਰਹਿਣ ਦਾ 'ਬੁਨਿਆਦੀ' ਅਤੇ 'ਮਨੁੱਖੀ' ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ। ਸਮਾਜ ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੰਤਰ ਉੱਤੇ ਉਮੀਦ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਦਾਲਤਾਂ ਅਨੁਪਾਤਕਤਾ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਅਤੇ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਗੰਭੀਰਤਾ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਢੁਕਵੀਂ ਅਤੇ ਨਿਵਾਰਕ ਸਜ਼ਾ ਦੇਣ। ਇੱਕ 'ਪੀੜਤ' ਦਾ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਵੀ ਓਨਾ ਹੀ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਸ ਦਾ ਸਰਪ੍ਰਸਤ ਜਾਂ ਕਾਨੂੰਨੀ ਵਾਰਸ ਸ਼ਾਮਲ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸੈਕਸ਼ਨ 2 (ਡਬਲਯੂ. ਏ.), ਅਪਰਾਧਿਕ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ, ਅਪਰਾਧਿਕ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਇੱਕ

ਅਯਾਮੀ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਅਤੇ ਰਾਜ ਦਰਮਿਆਨ ਫੈਸਲਾ ਲੈਣ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਸੀ। 'ਪੀੜ੍ਹਤ'-ਇੱਕ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਅਸਲ ਪੀੜ੍ਹਤ ਦੀ ਨਿਆਂਇਕ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਭੂਮਿਕਾ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਬਾਹਰ ਇੱਕ ਮੂਕ ਦਰਸ਼ਕ ਵਜੋਂ ਬਿਠਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। 'ਅਪਰਾਧ' ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਅਤੇ ਸਜ਼ਾ ਦੇਣ ਲਈ ਅਪਰਾਧਿਕ ਨਿਆਂ ਵਿਵਸਥਾ ਦੀ ਨੈਤਿਕਤਾ ਗੁਪਤ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੇ ਅਪਰਾਧ ਦੇ 'ਪੀੜ੍ਹਤ' ਤੋਂ ਮੂੰਹ ਮੋੜ ਲਵੇਗੀ, ਜਿਸ ਦੀਆਂ ਚੀਕਾਂ ਸਦੀਆਂ ਤੋਂ ਰਵਾਇਤੀ ਤੰਤਰ ਦੇ ਲੰਬੇ ਗਲਿਆਰਿਆਂ ਵਿੱਚ ਸੁਣੀਆਂ ਨਹੀਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਸਨ। ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਹਿੱਸਾ ਲੈਣ ਸਮੇਤ ਕੁੱਝ ਸੀਮਤ ਅਧਿਕਾਰ ਹੁਣ 2009 ਦੇ ਐਕਟ ਨੰਬਰ 5 ਦੁਆਰਾ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਇੱਕ 'ਪੀੜ੍ਹਤ' ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ ਜਿਸ ਵਿੱਚ Cr.P.C ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਵਿਹਾਰਕ ਤਬਦੀਲੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ ਸਜ਼ਾ ਨੀਤੀ ਨੂੰ ਦੋਵਾਂ ਧਿਰਾਂ ਦਰਮਿਆਨ ਸੰਤੁਲਨ ਬਣਾਉਣ ਅਤੇ (1) ਨਿਵਾਰਕ ਪ੍ਰਭਾਵ, ਜਾਂ (2) ਅਪਰਾਧੀ ਨੂੰ ਸਿਵਲ ਸੁਸਾਇਟੀ ਵਿੱਚ ਏਕੀਕ੍ਰਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਸੰਪੂਰਨ ਸੁਧਾਰ ਦੇ ਦੋਹਰੇ ਟੈਸਟ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਰਨ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੈ। ਜਿੱਥੇ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਤਸੱਲੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਅਪਰਾਧੀ ਵਿੱਚ ਸੁਧਾਰ ਦੀ ਕੋਈ ਸੰਭਾਵਨਾ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਉੱਥੇ ਸਾਰੀਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸਜ਼ਾ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਦੇ ਅਨੁਕੂਲ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਬੁਰਾਈ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਤੋਂ ਇੱਕ ਉਦਾਹਰਣ ਬਣਾਉਣ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਚੇਤਾਵਨੀ ਦੇਣ ਦੇ ਸਪਸ਼ਟ ਉਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਰੋਕਥਾਮ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਜੋ ਅਜੇ ਵੀ ਨਿਰਦੋਸ਼ ਹਨ। ਇਸ ਗੱਲ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿ ਸਜ਼ਾ ਸਮਾਜਿਕ ਨੈਤਿਕਤਾ ਦਾ ਪ੍ਰਤੀਬਿੰਬ ਹੈ। ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦਾ ਪਾਲਣ ਕਰਨਾ ਇਹ ਸਾਬਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੁਝ ਅਜਿਹੇ ਕੰਮ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਮਾਜ ਇੰਨਾ ਲਾਜ਼ਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਫ਼ਰਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਸਭ ਤੋਂ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਅਧਿਕਾਰਾਂ-ਜੀਵਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਲੈਣ ਨੂੰ ਜਾਇਜ਼ ਠਹਿਰਾਉਂਦੇ ਹਨ। [ਪਾਰਸ 50-52] [748-D-H; 749-A-B]

ਅਸ਼ੋਕ ਦੇਬਬਰਮਾ ਬਨਾਮ ਤ੍ਰਿਪੁਰਾ ਰਾਜ (2014) 4 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ 747: [2014] 4 ਐੱਸ. ਸੀ. ਆਰ. 287; ਵਸੰਤ ਸੰਪਤ ਦੁਪਾਰੇ ਬਨਾਮ ਰਾਜ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ (2017) 6 ਐੱਸ. ਸੀ. ਸੀ. 631: [2017] 3 ਐੱਸ. ਸੀ. ਆਰ. 850-ਵਿਸ਼ੇਸ਼

4.2 ਸੰਸਦ ਵੱਲੋਂ 6 ਅਗਸਤ, 2019 ਨੂੰ ਨੋਟੀਫਾਈ ਕੀਤੇ ਗਏ ਜਿਨਸੀ ਅਪਰਾਧਾਂ ਤੋਂ ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ (ਸੋਧ) ਐਕਟ, 2019 ਰਾਹੀਂ ਜਿਨਸੀ ਅਪਰਾਧਾਂ ਤੋਂ ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਐਕਟ, 2012 ਵਿੱਚ ਹਾਲ ਹੀ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸੋਧਾਂ। ਅਣ-ਸੋਧੇ ਹੋਏ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ 5 ਵਿੱਚ "ਐਗਰੀਵੇਟਿਡ ਪੇਨੇਟ੍ਰੇਟਿਵ ਜਿਨਸੀ ਹਮਲੇ" ਨੂੰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ, "ਜੋ ਵੀ 12 ਸਾਲ ਤੋਂ ਘੱਟ ਉਮਰ ਦੇ ਬੱਚੇ ਉੱਤੇ ਗੰਭੀਰ ਪੇਨੇਟ੍ਰੇਟਿਵ ਜਿਨਸੀ ਹਮਲਾ ਕਰਦਾ ਹੈ। " ਮੂਲ ਰੂਪ ਵਿੱਚ, ਇੱਕ ਗੰਭੀਰ ਜਿਨਸੀ ਹਮਲੇ ਦੀ ਸਜ਼ਾ 10 ਸਾਲ ਤੋਂ ਘੱਟ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਲਈ ਸਖ਼ਤ ਕੈਦ ਸੀ ਪਰ ਜੋ ਜੁਰਮਾਨੇ ਦੇ ਨਾਲ ਉਮਰ ਕੈਦ ਲਈ ਵਧਾਈ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਜਿਨਸੀ ਸ਼ੋਸ਼ਣ ਲਈ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ 10 ਸਾਲ ਤੋਂ ਵਧਾ ਕੇ 20 ਸਾਲ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਉਮਰ ਕੈਦ ਨੂੰ ਹੁਣ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਕੁਦਰਤੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਲਈ ਕੈਦ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ 12 ਸਾਲ ਤੋਂ ਘੱਟ ਉਮਰ ਦੇ ਬੱਚੇ ਉੱਤੇ ਗੰਭੀਰ ਜਿਨਸੀ ਹਮਲੇ ਦੇ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਸਜ਼ਾ ਵਜੋਂ 'ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ' ਵੀ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। [ਪਾਰਸ 57,59] [752-B-C-F-G]

ਖੁਸ਼ਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ, (2019) 4 ਐਸ ਸੀ ਸੀ ਪੁਲਿਸ ਇੰਸਪੈਕਟਰ, ਵੈਰਾਇਟੀ ਹਾਲ ਪੁਲਿਸ ਸਟੇਸ਼ਨ,

ਕੋਇੰਬਟੂਰ, (2019) ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ. ਔਨਲਾਈਨ 951-'ਤੇ ਨਿਰਭਰ

4.3 ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਨੇ "ਕੋਈ ਸਥਿਤੀ ਨਹੀਂ" ਸਿਧਾਂਤ ਵਿੱਚ "ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਨਹੀਂ" ਦੇ ਪ੍ਰਸਤਾਵਾਂ ਤੋਂ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰ ਲਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਇੱਛਾ ਨੂੰ ਮੁੜ ਦਰਸਾਇਆ ਹੈ ਕਿ 12 ਸਾਲ ਤੋਂ

ਘੱਟ ਉਮਰ ਦੇ ਨਾਬਾਲਗ ਬੱਚਿਆਂ ਨਾਲ ਬੇਰਹਿਮੀ ਨਾਲ ਬਲਾਤਕਾਰ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਪੀੜਤ ਦਾ ਕਤਲ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ, 'ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ' ਵੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਸੋਧ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਅਤੇ ਕਾਰਨਾਂ ਦੇ ਬਿਆਨ ਵਿੱਚ, ਸੰਸਦ ਨੇ ਇਸ ਤੱਥ ਉੱਤੇ ਆਪਣੀ ਚਿੰਤਾ ਪ੍ਰਗਟਾਈ ਹੈ ਕਿ "ਹਾਲ ਹੀ ਵਿੱਚ ਬੱਚਿਆਂ ਦੇ ਜਿਨਸੀ ਸ਼ੋਸ਼ਣ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਵਿੱਚ, ਜੋ ਨੌਜਵਾਨ ਪੀੜਤ ਪ੍ਰਤੀ ਆਪਣੀ ਪਹੁੰਚ ਵਿੱਚ ਵਹਿਸ਼ੀ ਰਵੱਈਆ ਰੱਖਦੇ ਹਨ, ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਅਣਮਨੁੱਖੀ ਮਾਨਸਿਕਤਾ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। " ਜੇ ਢੁਕਵੇਂ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਅੰਕੜਿਆਂ ਨਾਲ ਲੈਸ ਸੰਸਦ ਨੇ ਬੱਚੇ ਦੇ ਜਿਨਸੀ ਸ਼ੋਸ਼ਣ ਦੇ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦੇਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਦਾਲਤ ਹੁਣ ਤੱਕ ਦੀ ਨਵੀਨਤਮ ਵਿਧਾਨਕ ਨੀਤੀ ਨੂੰ ਵੀ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖੇਗੀ।

ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਹ ਉਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਜਿੱਥੇ ਅਪਰਾਧ ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ, ਹਾਲ ਹੀ ਵਿੱਚ ਸੋਧ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਨਿਆਂਇਕ ਮਿਸਾਲਾਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਉਦੇਸ਼ਪੂਰਨ ਪਹੁੰਚ ਨਾਲ ਦੇਖਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਵਿਧਾਨਕ ਅਤੇ ਨਿਆਂਇਕ ਪਹੁੰਚ ਵਿੱਚ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਤਾਲਮੇਲ ਹੋ ਸਕੇ। [ਪੈਰਾ 60] [752-ਜੀ-ਐਚ; 753-ਏ-ਬੀ]

4.4 ਪੀੜਤ ਬੱਸ ਦੋ ਸਾਲ ਦਾ ਬੱਚਾ ਸੀ ਜਿਸ ਨੂੰ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਅਗਵਾ ਕਰ ਲਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਸ ਨੇ ਆਖਰੀ ਸਾਹ ਲੈਣ ਤੱਕ 4 ਤੋਂ 5 ਘੰਟੇ ਤੱਕ ਹਮਲਾ ਕਰਨਾ ਜਾਰੀ ਰੱਖਿਆ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਜਿਸ ਦਾ ਆਪਣੀਆਂ ਸਰੀਰਕ ਇੱਛਾਵਾਂ ਉੱਤੇ ਕੋਈ ਨਿਯੰਤਰਣ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਨੇ ਆਪਣੀ ਜਿਨਸੀ ਭੁੱਖ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਸਾਰੀਆਂ ਕੁਦਰਤੀ, ਸਮਾਜਿਕ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸੀਮਾਵਾਂ ਨੂੰ ਪਾਰ ਕਰ ਲਿਆ। ਉਸ ਨੇ ਬੇਰਹਿਮੀ ਨਾਲ ਇੱਕ ਅਜਿਹੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਖਤਮ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਜੋ ਅਜੇ ਤੱਕ ਪ੍ਰਫੁੱਲਤ ਨਹੀਂ ਹੋਈ ਸੀ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਸਮਾਜ ਦੀਆਂ ਬੁਰਾਈਆਂ ਵਿਰੁੱਧ ਬੱਚੇ ਨੂੰ ਪਿਤਾ ਵਰਗਾ ਪਿਆਰ, ਸਨੇਹ ਅਤੇ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੇਣ ਦੀ ਬਜਾਏ ਉਸ ਨੂੰ ਕਾਮ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਬਣਾ ਦਿੱਤਾ। ਇਹ ਇੱਕ ਅਜਿਹਾ ਮਾਮਲਾ

ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸਘਾਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਸਮਾਜਿਕ ਕਦਰਾਂ-ਕੀਮਤਾਂ ਨੂੰ ਨੁਕਸਾਨ ਪਹੁੰਚਿਆ ਹੈ। ਦੋ ਸਾਲ ਦੇ ਬੱਚੇ ਨਾਲ ਗੈਰ ਕੁਦਰਤੀ ਜਿਨਸੀ ਸੰਬੰਧ ਇੱਕ ਗੰਦੇ ਅਤੇ ਵਿਗਾੜ ਵਾਲੇ ਦਿਮਾਗ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਹਨ, ਜੋ ਬੇਰਹਿਮੀ ਦੀ ਇੱਕ ਭਿਆਨਕ ਕਹਾਣੀ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਆਪਣੇ ਘਰ ਦੇ ਇੱਕ ਦਰਵਾਜ਼ੇ ਨੂੰ ਬਾਹਰੋਂ ਬੰਦ ਕਰਕੇ ਅਤੇ ਦੂਜੇ ਨੂੰ ਅੰਦਰੋਂ ਬੰਦ ਕਰਕੇ ਆਪਣੇ ਨਾਪਾਕ ਮਨਸੂਬੇ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਸਾਵਧਾਨੀ ਨਾਲ ਅੰਜਾਮ ਦਿੱਤਾ ਤਾਂ ਜੋ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਹੋ ਸਕੇ ਕਿ ਅੰਦਰ ਕੋਈ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਆਪਣੇ ਪੂਰੇ ਹੋਸ਼ ਵਿੱਚ ਸੀ ਜਦੋਂ ਉਹ ਇਸ ਮੂਰਖਤਾਪੂਰਨ ਕੰਮ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਸੀ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਭਿਆਨਕ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਕੋਈ ਪਛਤਾਵਾ ਜਾਂ ਤੋਬਾ ਨਹੀਂ ਦਿਖਾਈ ਹੈ, ਬਲਕਿ ਉਸਨੇ ਆਪਣੇ 313 Cr.P.C ਬਿਆਨ ਵਿੱਚ ਚੁੱਪ ਰਹਿਣ ਦੀ ਚੋਣ ਕੀਤੀ ਹੈ। 'ਝੂਠੇ' ਦੋਸ਼ਾਂ ਦੇ ਮਿਆਰੀ ਬਚਾਅ ਦੇ ਨਾਲ ਉਸ ਦੀ ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ, ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਚੁੱਪੀ ਉਸ ਦੀ ਦਿਆਲਤਾ ਜਾਂ ਹਮਦਰਦੀ ਦੀ ਘਾਟ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕਰਨ ਵੱਲ ਲੈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਕਦੇ ਵੀ ਸੁਧਾਰਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਬਖ਼ਸ਼ ਨਹੀਂ ਸਕਦੀ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਇਹ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਕਿਤਾਬ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 61] [753-D-H]

ਮਾਚੀ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ (1983) 3 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ. 470: [1983] 3 ਐਸ. ਸੀ. ਆਰ. 413; ਬਚਨ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ

ਕਾਲੂ ਖਾਨ ਬਨਾਮ ਰਾਜਸਥਾਨ ਰਾਜ (2015) 16 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ. 492; ਸੁਨੀਲ ਬਨਾਮ ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ (2017) 4 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ. 393; ਰਾਜਿੰਦਰ ਪ੍ਰਹਲਾਦਰਾਓ ਵਾਸਨਿਕ ਬਨਾਮ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਰਾਜ ਸਮੀਖਿਆ ਪਟੀਸ਼ਨ (ਸੀ. ਆਰ. ਐਲ.) ਵਿੱਚ ਨੰਬਰ 306-307/2013 ਪਰਸ਼ੂਰਾਮ ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ (2019) 8 ਐੱਸ. ਸੀ. ਸੀ. 382;

ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ. 220; [1994] 1 ਐਸ. ਸੀ. ਆਰ. 37; ਸ਼ੰਕਰ ਕਿਸ਼ਨਰਾਓ ਖਾੜੇ ਬਨਾਮ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਰਾਜ (2013) 5 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ. 546: [2013] 6 ਐੱਸ. ਸੀ. ਆਰ. 949; ਸ਼ਿਵਾਜੀ ਬਨਾਮ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਰਾਜ (2008) 3 ਐੱਸ. ਸੀ. ਸੀ. 26; ਸੰਤੋਸ਼ ਕੁਮਾਰ ਸਤੀਸ਼ਭੂਸ਼ਣ ਬਰੀਅਰ ਬਨਾਮ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਰਾਜ (2009) 6 ਐੱਸ. ਸੀ. ਸੀ. 498: [2009] 9 ਐੱਸ. ਸੀ. ਆਰ. 90; ਸਵਾਮੀ ਸ਼ਰਦਦਾਨੰਦ @ਮੁਰਲੀ ਮਨੋਹਰ ਮਿਸ਼ਰਾ ਬਨਾਮ ਕਰਨਾਟਕ ਰਾਜ (2008) 13 ਐੱਸ. ਸੀ. ਸੀ. 767: [2008] 11 ਐੱਸ. ਸੀ. ਆਰ. 93; ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ਼ ਇੰਡੀਆ ਬਨਾਮ ਵੀ. ਸ਼੍ਰੀਹਰਨ @ ਮੁਰੂਗਨ ਅਤੇ ਓਰਸ। (2016) 7 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ. 1: [2015] 14 ਐਸ. ਸੀ. ਆਰ. 613-ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਕੈਲੀਫੋਰਨੀਆ ਬਨਾਮ ਰਾਮੋਸ 463 U.S.992-ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਪਰ ਆਰ. ਸੁਭਾਸ਼ ਰੈੱਡੀ, ਜੇ. (ਅੰਸ਼ਕ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਅਸਹਿਮਤੀ) 1. ਪੀਡਬਲਯੂ-9 (ਪੀੜ੍ਹਤ ਬੱਚੇ ਦਾ ਪਿਤਾ) ਦੇ ਬਿਆਨ ਤੋਂ ਪਤਾ ਚੱਲਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਇੱਕ ਫਲ ਵਿਕਰੇਤਾ ਸੀ, ਜੋ ਨੂਤਨ ਵਸਾਹਤ ਖੇਤਰ, ਜਾਲਨਾ ਵਿੱਚ ਰਹਿੰਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਵੀ ਉਸੇ ਗਲੀ ਵਿੱਚ ਰਹਿੰਦਾ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਉਸ ਦੇ ਬਿਆਨ ਤੋਂ ਇਹ ਵੀ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਦਿਨ ਸ਼ਰਾਬ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਵਿੱਚ ਸੀ। ਜਿੱਥੇ ਰਿਕਾਰਡ ਉੱਤੇ ਮੌਜੂਦ ਸਬੂਤਾਂ ਤੋਂ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਸ਼ਰਾਬ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਵਿੱਚ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਨੇ ਅਪਰਾਧ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਤਾਂ ਇਸ ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਯੋਜਨਾਬੱਧ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ, ਇਸ ਨੂੰ ਇੱਕ ਗੰਭੀਰ ਸਥਿਤੀ ਵਜੋਂ ਗਿਣਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਜੋ ਗੰਭੀਰ ਸਥਿਤੀਆਂ ਨੂੰ ਸੰਤੁਲਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਇਹ ਕੇਸ ਸਿਰਫ਼ ਹਾਲਾਤ ਸਬੰਧੀ ਸਬੂਤ ਉੱਤੇ ਅਧਾਰਤ ਸੀ। ਹਾਲਾਤ ਸਬੰਧੀ ਸਬੂਤ ਦੇ ਅਧਾਰ ਉੱਤੇ ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਆਮ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦੀ ਸਖ਼ਤ ਸਜ਼ਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ। ਕਿਸੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਦੋਸ਼ੀ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਵਾਜਬ ਸ਼ੱਕ ਤੋਂ ਪਰੇ ਸਾਬਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਹਾਲਾਤਾਂ ਦੀ ਲੜੀ ਸਥਾਪਤ ਕਰਕੇ, ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ,

ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ, ਗੰਭੀਰ ਅਤੇ ਘੱਟ ਹਾਲਾਤ ਦੇ ਪਹਿਲੂਆਂ ਨੂੰ ਸੰਤੁਲਿਤ ਕਰਨ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਕੇ, ਢੁਕਵੇਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ, ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਪਰ, ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ, ਆਮ ਤੌਰ ਉੱਤੇ, ਜੇ ਕੋਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਾਰਨ ਮੌਜੂਦ ਨਹੀਂ ਹਨ, ਤਾਂ ਹਾਲਾਤ ਸਬੂਤਾਂ ਦੇ ਅਧਾਰ ਉੱਤੇ ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ। ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਮੁੱਖ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਪ੍ਰਸਥਿਤੀ ਸਬੂਤਾਂ ਉੱਤੇ ਅਧਾਰਤ ਹੈ। ਇਸ ਆਧਾਰ ਉੱਤੇ ਵੀ ਉਸ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸੋਧ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਹੈ। ਰਿਕਾਰਡ ਉੱਤੇ ਅਜਿਹੇ ਸਬੂਤਾਂ ਤੋਂ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਸਮਾਜਿਕ-ਆਰਥਿਕ ਸਥਿਤੀ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਰਨਾ ਅਸਾਨ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਗਰੀਬੀ ਰੇਖਾ ਤੋਂ ਹੇਠਾਂ ਦਾ ਵਿਅਕਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਗੰਭੀਰ ਅਤੇ ਘੱਟ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਕਾਰਕਾਂ ਨੂੰ ਸੰਤੁਲਿਤ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਘੱਟ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਕਾਰਕਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। [ਪਾਰਸ 18,19,24,28,29,31] [763-ਈ; 764-ਬੀ; 766-ਬੀ; 767-ਈ-ਜੀ; 768-ਬੀ-ਜੀ] ਲੇਹਨਾ ਬਨਾਮ ਹਰਿਆਣਾ ਰਾਜ (2002) 3 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ. 76: [2002]

1 ਐੱਸ. ਸੀ. ਆਰ. 377; ਸੁਨੀਲ ਬਨਾਮ ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ (2017) 4 ਐੱਸ. ਸੀ. ਸੀ. 393; ਰਾਜਿੰਦਰ ਪ੍ਰਹਲਾਦਰਾਓ ਵਾਸਨਿਕ ਬਨਾਮ ਰਾਜ

2 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ. 479: [2012] 13 ਐਸ. ਸੀ. ਆਰ. 1049; ਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ (2013) 3 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ. 294: [2013] 3 ਐੱਸਸੀਆਰ 90 ; ਸੁਸ਼ੀਲ ਸ਼ਰਮਾ ਬਨਾਮ ਰਾਜ (ਐਨ. ਸੀ. ਟੀ. ਦਿੱਲੀ) (2014) 4

(2005) 3 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ 127: [2004] 4 ਪੂਰਕ. ਐਸ. ਸੀ. ਆਰ. 464; ਬਿਸ਼ਨੂ ਪ੍ਰਸਾਦ ਸਿਨਹਾ ਬਨਾਮ ਅਸਾਮ ਰਾਜ (2007) 11 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ 467: [2007] 1 ਐੱਸ. ਸੀ. ਆਰ. 916; ਆਲੋਕ ਨਾਥ ਦੱਤਾ ਬਨਾਮ ਪੱਛਮੀ ਬੰਗਾਲ ਰਾਜ (2007) 12 ਐੱਸ. ਸੀ. ਸੀ. 230;

ਸਵਾਮੀ ਸ਼ਰਦਦਾਨੰਦ ਦਾਮੋਦਰ ਗਾਇਕਵਾੜ ਬਨਾਮ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਰਾਜ (2014) 1 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ 129: [2013] 9 ਐੱਸ. ਸੀ. ਆਰ. 295-'ਤੇ ਨਿਰਭਰ

2. ਜਿਨਸੀ ਅਪਰਾਧਾਂ ਤੋਂ ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਸੋਧ ਐਕਟ, 2019 ਰਾਹੀਂ ਜਿਨਸੀ ਅਪਰਾਧਾਂ ਤੋਂ ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਐਕਟ, 2012 ਵਿੱਚ ਹਾਲ ਹੀ ਵਿੱਚ ਸੋਧਾਂ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਸੋਧਾਂ ਦੇ ਅਧਾਰ ਉੱਤੇ, ਬੱਚਿਆਂ ਵਿਰੁੱਧ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦੇ ਵੱਧ ਰਹੇ ਰੁਝਾਨ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਵੱਖ-ਵੱਖ ਅਪਰਾਧਾਂ ਲਈ ਅਤੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 6 ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਸਜ਼ਾ ਵਿੱਚ ਵਾਧਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਗੰਭੀਰ ਜਿਨਸੀ ਹਮਲਾ, ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਕੈਦ, ਜੋ ਕਿ 20 ਸਾਲ ਤੋਂ ਘੱਟ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ, ਜੋ ਕੁਦਰਤੀ ਜੀਵਨ ਜਾਂ ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਤੱਕ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਹਾਲ ਹੀ ਵਿੱਚ ਸੋਧ ਕੀਤੇ ਗਏ ਐਕਟ 2019 ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸੋਧਾਂ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਪੋਕਸੋ ਅਧੀਨ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਢੁਕਵੇਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸੋਧਾਂ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ, ਇਕੱਲੇ ਪੋਕਸੋ ਐਕਟ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ ਅਧੀਨ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਅਪਰਾਧਾਂ ਲਈ, ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਐਕਟ ਦੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਅਪਰਾਧ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਫਿਰ ਵੀ, ਬੱਚਿਆਂ ਵਿਰੁੱਧ ਅਪਰਾਧਾਂ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਦੇ ਸਮੇਂ, ਪੋਕਸੋ ਵਿੱਚ ਸੋਧਾਂ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਕਾਨੂੰਨੀ ਇਰਾਦੇ ਨੂੰ ਭੁਲਾਇਆ ਨਹੀਂ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ। ਉਸੇ ਸਮੇਂ, ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦੇਣ ਲਈ ਵੀ, ਬਚਨ ਸਿੰਘ, ਮੱਛੀ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਸੁਸ਼ੀਲ ਮੁਰਮੂ ਜਾਰੀ ਰਹਿਣਗੇ। ਅਪਲਾਈ ਕਰੋ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਹਰੇਕ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਗੰਭੀਰ ਅਤੇ ਘੱਟ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਕਾਰਕਾਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਪਹਿਲੂਆਂ ਨੂੰ ਸੰਤੁਲਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕੋਈ ਸਖਤ ਅਤੇ ਤੇਜ਼ ਨਿਯਮ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ। [ਪੈਰਾ 32,33] [768-ਐਚ; 769-ਏ-ਈ]

ਬਚਨ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ (1980) 2 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ 684; ਮੱਛੀ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ. ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ (1983) 3

ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ. 470: [1983] 3 ਐਸ. ਸੀ. ਆਰ. 413; ਸੁਸ਼ੀਲ ਮੁਰਮੂ ਬਨਾਮ ਝਾਰਖੰਡ ਰਾਜ (2004) 2 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ. 338: [2003] 6 ਪੂਰਕ. ਐੱਸ. ਸੀ. ਆਰ. 702-'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਹੈ।

3. ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਘੱਟ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਹਾਲਾਤ, ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਉਮਰ ਕੈਦ ਵਿੱਚ ਸੋਧਣ ਲਈ, ਗੰਭੀਰ ਹਾਲਾਤਾਂ ਉੱਤੇ ਹਾਵੀ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਅਪਰਾਧ ਕਰਨ ਵੇਲੇ ਸ਼ਰਾਬ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਵਿੱਚ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਵੱਲੋਂ ਰਿਕਾਰਡ ਉੱਤੇ ਕੋਈ ਸਬੂਤ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਇਹ ਦਰਸਾਉਣ ਲਈ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਸੁਧਾਰ ਅਤੇ ਮੁੜ ਵਸੇਬੇ ਦੀ ਕੋਈ ਸੰਭਾਵਨਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਉਮਰ ਸਬੰਧਤ ਸਮੇਂ 25 ਸਾਲ ਸੀ ਅਤੇ ਸਜ਼ਾ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹਾਲਾਤ ਸਬੂਤਾਂ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਸਾਰੇ ਪਹਿਲੂਆਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਉੱਤੇ ਲਗਾਈ ਗਈ ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਆਈ. ਪੀ. ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 302 ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਉਮਰ ਕੈਦ ਵਿੱਚ ਸੋਧਿਆ ਜਾਣਾ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 34] [769-F-G]

ਨੰਦ ਕਿਸ਼ੋਰ ਬਨਾਮ ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ [2019] 1 ਐੱਸ. ਸੀ. ਆਰ. 260; ਰਾਜੂ ਜਗਦੀਸ਼ ਪਾਸਵਾਨ ਬਨਾਮ ਰਾਜ ਐੱਸ. ਸੀ. ਸੀ. 210-'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ। ਜਗਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ (1973) 1

ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ 20: [1973] 2 ਐੱਸ. ਸੀ. ਆਰ. 541; ਕਾਲੂ ਖਾਨ ਬਨਾਮ ਰਾਜਸਥਾਨ ਰਾਜ (2015) 16 ਐੱਸ. ਸੀ. ਸੀ. 492-ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

ਕੇਸ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਹਵਾਲਾ

ਸੂਰਿਆ ਕਾਂਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ, ਜੇ.

(2015) 16 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ. 492 ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਪੈਰਾ 38

(2017) 4 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ. 393 ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਪੈਰਾ 38

(2019) 8 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ. 382 ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਪੈਰਾ 39

[1994] 1 ਐੱਸਸੀਆਰ 37 ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਪੈਰਾ 40

[2013] 6 ਐਸ. ਸੀ. ਆਰ. 949 ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਪੈਰਾ 40

(2008) 3 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ 26 ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਪੈਰਾ 40

[2009] 9 ਐੱਸਸੀਆਰ 90 ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਪੈਰਾ 40

[2008] 11 ਐਸ. ਸੀ. ਆਰ. 93 ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਪੈਰਾ 43

[2015] 14 ਐਸ. ਸੀ. ਆਰ. 613 ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਪੈਰਾ 43

(1980) 2 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ. 684 ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਪੈਰਾ 44

[1983] 3 ਐਸ. ਸੀ. ਆਰ. 413 ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਪੈਰਾ 45

[2014] 4 ਐਸ. ਸੀ. ਆਰ. 287 ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਪੈਰਾ 53

[2017] 3 ਐੱਸਸੀਆਰ 850 ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਪੈਰਾ 54

[2019] 3 ਐਸ. ਸੀ. ਆਰ. 446 ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਪੈਰਾ 55

(2019) ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ. ਔਨਲਾਈਨ 951 ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਪੈਰਾ 56

ਆਰ. ਸੁਭਾਸ਼ ਰੈੱਡੀ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ, ਜੇ.

[1973] 2 ਐਸ. ਸੀ. ਆਰ. 541 ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਪੈਰਾ 7

(1980) 2 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ. 684 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਰੋ ਪੈਰਾ 7

[1983] 3 ਐਸ. ਸੀ. ਆਰ. 413 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਰੋ ਪੈਰਾ 8

(2015) 16 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ. 492 ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਪੈਰਾ 13

[2002] 1 ਐਸ. ਸੀ. ਆਰ. 377 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਰੋ ਪੈਰਾ 14

(2017) 4 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ. 393 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਰੋ ਪੈਰਾ 15

[2012] 13 ਐੱਸਸੀਆਰ 1049 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਰੋ ਪੈਰਾ 19

[2013] 3 ਐੱਸਸੀਆਰ 90 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਰੋ ਪੈਰਾ 20

[2013] 16 ਐੱਸਸੀਆਰ 616 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਰੋ ਪੈਰਾ 20

[2003] 2 ਪੂਰਕ. ਐੱਸ. ਸੀ. ਆਰ. 285 ਪੈਰਾ 21 [2004] 4 ਸਪੱਲ ਉੱਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਐੱਸ. ਸੀ. ਆਰ. 464 ਪੈਰਾ 22 ਉੱਤੇ ਨਿਰਭਰ ਸੀ, ਪੈਰਾ 23 ਉੱਤੇ ਨਿਰਭਰ ਸੀ। [2007] 1 ਐਸ. ਸੀ. ਆਰ. 916,

(2007) 12 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ 230 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਰੋ ਪੈਰਾ 24

(2007) 12 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ 288 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਰੋ ਪੈਰਾ 25

[2013] 9 ਐੱਸਸੀਆਰ 295 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਰੋ ਪੈਰਾ 26

[2003] 6 ਸਪਲਾਇਰ. ਐੱਸ. ਸੀ. ਆਰ. 702 ਉੱਤੇ ਨਿਰਭਰ ਸੀ। ਪੈਰਾ 27

[2019] 1 ਐੱਸ. ਸੀ. ਆਰ. 260 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਰੋ ਪੈਰਾ 36

(2019) 4 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ 210 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਰੋ ਪੈਰਾ 37

ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਪੀਲ ਨਿਆਂਇਕ ਫੈਸਲਾਃ 2018 ਦੀ ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਪੀਲ ਨੰ. 1488-1489। 2015 ਦੇ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੇਸ ਨੰਬਰ 1 ਵਿੱਚ ਔਰੰਗਾਬਾਦ ਦੇ ਬੈਂਚ ਅਤੇ 2015 ਦੇ ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 783 ਵਿੱਚ ਬੰਬਈ ਵਿਖੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਤੋਂ।

ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਨਿਤਿਆ ਰਾਮਕ੍ਰਿਸ਼ਨਨ, ਅਸ਼ਵਥ ਸੀਤਾਰਮਨ, ਅਰਚਿਤ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨਾ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਸਨੇਹਾ ਸਿੰਘ, ਸ਼ਾਦਨ ਫਰਾਸਤ, ਐਡ. ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਲਈ।

ਨਿਸ਼ਾਂਤ ਆਰ. ਕਟਨੇਸ਼ਵਰਕਰ, ਅਨੂਪ ਕੰਦਰੀ, ਵਕੀਲ। ਜਵਾਬਦੇਹ ਲਈ.

ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਇਸ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸਨ

ਸੂਰੀਆ ਕੰਟ, ਜੇ. *

1. ਇਹ ਅਪੀਲ 20 ਜਨਵਰੀ, 2016 ਨੂੰ ਬੰਬਈ ਹਾਈ ਕੋਰਟ, ਔਰੰਗਾਬਾਦ ਦੇ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਵਧੀਕ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ, ਜਾਲਨਾ ਦੁਆਰਾ 2012 ਦੇ ਸੈਸ਼ਨ ਕੇਸ ਨੰਬਰ 127 ਵਿੱਚ ਮੌਤ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾ

ਨੂੰ ਭਾਰਤੀ ਦੰਡ ਸੰਹਿਤਾ ਦੀ ਧਾਰਾ (ਸੰਖੇਪ ਵਿੱਚ, ਆਈ. ਪੀ. ਸੀ.) ਦੀ ਧਾਰਾ 302,363,376 ਅਤੇ 377 ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਜ਼ਾਯੋਗ ਅਪਰਾਧ ਕਰਨ ਦਾ ਦੋਸ਼ੀ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਨੂੰ ਆਈ. ਪੀ. ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 302 ਦੇ ਤਹਿਤ ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਬਾਕੀ ਅਪਰਾਧਾਂ ਲਈ ਜੁਰਮਾਨੇ ਦੇ ਨਾਲ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਮਿਆਦ ਦੀ ਸਖ਼ਤ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ। .. ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਵੀ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਮਾਮਲਾ 'ਦੁਰਲੱਭ ਤੋਂ ਦੁਰਲੱਭ' ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੀ ਅਸਧਾਰਨ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਵਿੱਚ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦੇਣ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਹੋਰ ਸਾਰੇ ਵਿਕਲਪਿਕ ਵਿਕਲਪ ਬੰਦ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। 2. ਜੰਗਲਾਂ ਵਾਲੇ ਸਿੱਟੇ ਵੱਲ ਲੈ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਤੱਥ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਲਈ ਹਨਃ -

3. ਸੂਚਨਾ ਦੇਣ ਵਾਲਾ ਇਲਿਆਸ ਮੋਹਿਨੂਦੀਨ (ਪੀ. ਡਬਲਯੂ. 9) ਜਾਲਨਾ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਫਲ ਵਿਕਰੇਤਾ ਸੀ। ਜਦੋਂ ਉਹ ਆਮ ਵਾਂਗ ਫਲ ਵੇਚਣ ਵਿੱਚ ਰੁੱਝਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ, ਤਾਂ ਉਸ ਦੀ ਪਤਨੀ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਧੀ (ਸੰਖੇਪ ਵਿੱਚ, 'ਪੀੜ੍ਹਤ ਬੱਚਾ') ਜੋ 2 ਸਾਲ ਦੀ ਸੀ, ਲਾਪਤਾ ਹੈ। ਉਸ ਦੇ ਨਾਲ

* ਐੱਡ. ਨੋਟਃ ਸੂਰਿਆ ਕਾਂਤ, ਜੇ. (ਆਰ. ਐੱਫ. ਨਰੀਮਨ, ਜੇ. ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਲਈ) ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਫੈਸਲਾ

ਰਾਵੀ ਐਸ/ਓ ਆਸ਼ੋਕ ਘੁੰਮਰੇ ਬਨਾਮ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਰਾਜ [ਸੂਰਿਆ ਕੰਟ, ਜੇ.] ਏ.

ਉਸ ਦੇ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰਾਂ ਨੇ ਬੱਚੇ ਦੀ ਭਾਲ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਭਾਲ ਦੌਰਾਨ, ਸੂਚਨਾ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਅਜ਼ਬਰ (ਪੀ. ਡਬਲਯੂ. 2) ਤੋਂ ਪਤਾ ਲੱਗਾ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਸ਼ਰਾਬੀ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਉਹ ਮਰੋਤੀ ਮੰਦਰ ਦੇ ਨੇੜੇ ਗਲੀ ਵਿੱਚ ਛੋਟੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਚਾਕਲੇਟ ਵੰਡ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਵੀ ਇਸੇ ਗਲੀ ਦਾ ਵਸਨੀਕ ਸੀ। ਸੂਚਨਾ ਦੇਣ ਵਾਲਾ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਘਰ ਗਿਆ ਜੋ ਬੰਦ ਪਾਇਆ

ਗਿਆ ਸੀ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਲਾਪਤਾ ਬੱਚੇ ਦੇ ਟਿਕਾਣੇ ਦਾ ਅਜੇ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਲੱਗ ਸਕਿਆ, ਸੂਚਨਾ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਨੇ ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ ਰਸਮੀ ਗੁੰਮਸ਼ੁਦਗੀ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਦਰਜ ਕਰਵਾਈ। ਉਸ ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਵੱਲੋਂ ਛੋਟੇ ਬੱਚਿਆਂ ਵਿੱਚ ਚਾਕਲੇਟ ਵੰਡਣ ਸਬੰਧੀ ਅਜ਼ਬਰ (ਪੀ. ਡਬਲਯੂ. 2) ਤੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਜਾਣਕਾਰੀ ਵੀ ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ। ਇਸ ਲਈ ਪੁਲਿਸ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਘਰ ਆਈ ਜਿਸ ਦੇ ਦੋ ਦਰਵਾਜ਼ੇ ਸਨ। ਇੱਕ ਬਾਹਰੋਂ ਬੰਦ ਸੀ ਜਦੋਂ ਕਿ ਦੂਜਾ ਅੰਦਰੋਂ ਬੰਦ ਸੀ। ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਦਰਵਾਜ਼ਾ ਤੋੜਿਆ ਅਤੇ ਸੂਚਨਾ ਦੇਣ ਵਾਲੇ, ਉਸ ਦੇ ਭਰਾ ਅਤੇ ਕੁਝ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨਾਲ ਘਰ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਹੋਈ। ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਘਰ ਵਿੱਚ ਮਿਲਿਆ; ਮ੍ਰਿਤਕ-ਪੀੜ੍ਹਤ ਨੰਗੀ ਅਤੇ ਬੇਹੋਸ਼ੀ ਦੀ ਹਾਲਤ ਵਿੱਚ ਬਿਸਤਰੇ ਹੇਠ ਪਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਉਸ ਦੇ ਨਿੱਜੀ ਅੰਗਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਖੂਨ ਵਹਿ ਰਿਹਾ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਸਰੀਰ ਉੱਤੇ ਕਈ ਸੱਟਾਂ ਲੱਗੀਆਂ ਸਨ। ਉਸ ਨੂੰ ਕੰਬਲ ਵਿੱਚ ਲਪੇਟਿਆ ਗਿਆ ਅਤੇ ਹਸਪਤਾਲ ਲਿਜਾਇਆ ਗਿਆ ਜਿੱਥੇ ਡਾਕਟਰ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਮ੍ਰਿਤਕ ਐਲਾਨ ਦਿੱਤਾ। ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਲਈ ਪੰਚਨਾਮਾ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਲਾਸ਼ ਨੂੰ ਪੋਸਟਮਾਰਟਮ ਲਈ ਭੇਜ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਡਾ. ਬੀ. ਐਲ. ਸਰਵਸ ਅਤੇ ਡਾ. ਬੇਦਾਰਕਰ (ਕ੍ਰਮਵਾਰ ਪੀ. ਡਬਲਯੂ. 7 ਅਤੇ ਪੀ. ਡਬਲਯੂ. 8) ਸਮੇਤ ਡਾਕਟਰਾਂ ਦੇ ਇੱਕ ਪੈਨਲ ਨੇ ਪੋਸਟਮਾਰਟਮ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਪੀੜ੍ਹਤ ਵਿਅਕਤੀ ਉੱਤੇ ਕਈ ਸੱਟਾਂ ਪਾਈਆਂ। ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਮੰਨਣਾ ਸੀ ਕਿ ਮੌਤ ਗਲਾ ਘੁੱਟਣ ਕਾਰਨ ਹੋਈ ਸੀ। ਸੂਚਨਾ ਦੇਣ ਵਾਲੇ-ਪੀੜ੍ਹਤ ਦੇ ਪਿਤਾ ਨੇ 07.03.2012 'ਤੇ 12.30 ਸਵੇਰੇ ਰਿਪੋਰਟ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਜਿਸ ਦੇ ਅਧਾਰ' ਤੇ 2012 ਦਾ ਅਪਰਾਧ ਨੰਬਰ 56 ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਰਾਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਗੌਰ (P.W.12) ਨੇ ਉਸੇ ਦਿਨ ਸਵੇਰੇ ਕਰੀਬ 1 ਵਜੇ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਪਹਿਨੇ ਹੋਏ ਕੱਪੜੇ ਜ਼ਬਤ ਕਰ ਲਏ ਗਏ ਅਤੇ ਪੰਚਨਾਮਾ ਦੇ ਗਵਾਹਾਂ-ਸ਼ੇਖ ਅਰਸ਼ਦ ਅਤੇ ਸ਼ੇਖ ਨਈਮ ਦੀ ਹਾਜ਼ਰੀ ਵਿੱਚ ਜ਼ਬਤ ਪੰਚਨਾਮਾ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

4. ਮ੍ਰਿਤਕ-ਪੀੜ੍ਹਤ ਦੇ ਪਿਤਾ ਇਲਿਆਸ (ਪੀ. ਡਬਲਯੂ. 9) ਨੇ ਵੀ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਪਹਿਨੇ ਹੋਏ ਕੱਪੜੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਜੋ ਵੀ ਸਈਦ ਮੁਜੀਬ (ਪੀ. ਡਬਲਯੂ. 1) ਅਤੇ ਮੁਹੰਮਦ ਮੁਹੰਮਦ ਦੀ ਹਾਜ਼ਰੀ ਵਿੱਚ ਜ਼ਬਤ

ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ। ਅਕਬਰ ਖਾਨ। ਅਪਰਾਧ ਪੰਚਨਾਮਾ ਦਾ ਦ੍ਰਿਸ਼ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਮੌਕੇ ਤੋਂ ਮਿਲੀਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਵੀ ਜ਼ਬਤ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਮੈਡੀਕਲ ਜਾਂਚ ਲਈ ਘਾਟੀ ਹਸਪਤਾਲ, ਔਰੰਗਾਬਾਦ ਭੇਜਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਖ਼ੂਨ ਦੇ ਨਮੂਨੇ 11.3.2012 ਉੱਤੇ ਲਏ ਗਏ ਸਨ ਅਤੇ ਜ਼ਬਤ ਕੀਤੇ ਮੁਦਦੇਮਲ ਦੇ ਨਾਲ ਡੀ. ਐੱਨ. ਏ. ਜਾਂਚ ਲਈ ਮੁੰਬਈ ਭੇਜੇ ਗਏ ਸਨ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਖ਼ੂਨ ਦੇ ਨਮੂਨੇ ਦੁਬਾਰਾ 13.03.2012 ਉੱਤੇ ਲਏ ਗਏ ਅਤੇ ਡੀ. ਐੱਨ. ਏ. ਟੈਸਟ ਲਈ ਭੇਜੇ ਗਏ।

5. ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਦਾਇਰ ਕਰਨ 'ਤੇ ਆਈ. ਪੀ. ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 363,376 ਅਤੇ 302 ਤਹਿਤ ਦੋਸ਼ ਤੈਅ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ, ਜਿਸ' ਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਦੋਸ਼ੀ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਅਤੇ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਣ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਨੇ ਆਈ. ਪੀ. ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 377 ਤਹਿਤ ਵਾਧੂ ਦੋਸ਼ ਤੈਅ ਕਰਨ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦਿੱਤੀ। ਇਸ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕਰ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਧਾਰਾ 377 ਦੇ ਤਹਿਤ ਦੋਸ਼ ਤੈਅ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜਿਸ 'ਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਵੀ ਆਪਣਾ ਦੋਸ਼ ਸਵੀਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਉਸ ਦਾ ਬਚਾਅ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਝੂਠਾ ਫਸਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ।

6. ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਨੇ ਕੁੱਲ 12 ਗਵਾਹਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ। ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਨੁਕਤੇ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਲਈ ਉੱਭਰੇਃ -

“1. ਕੀ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਇਹ ਸਾਬਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਇੰਦਰਾ ਨਗਰ, ਪੁਰਾਣੇ ਜਾਲਨਾ, ਤਾਲੁਕਾ ਅਤੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦੇ ਨੇੜੇ ਲਗਭਗ 16.00 ਘੰਟੇ 'ਤੇ 6.3.2012' ਤੇ ਹੈ। ਜਾਲਨਾ ਨੇ 16 ਸਾਲ ਤੋਂ ਘੱਟ ਉਮਰ ਦੀ ਨਾਬਾਲਗ ਲੜਕੀ ਨੂੰ ਉਸ ਦੀ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਰਪ੍ਰਸਤੀ ਤੋਂ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਸਹਿਮਤੀ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ

ਅਗਵਾ ਕਰ ਲਿਆ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਆਈ. ਪੀ. ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 363 ਤਹਿਤ ਸਜ਼ਾ ਯੋਗ ਅਪਰਾਧ ਕੀਤਾ।

2. ਕੀ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਅੱਗੇ ਇਹ ਸਾਬਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਨੇ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਉੱਪਰ ਦਿੱਤੀ ਮਿਤੀ, ਸਮੇਂ ਅਤੇ ਸਥਾਨ ਉੱਤੇ, ਆਈ. ਪੀ. ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 376 ਤਹਿਤ ਸਜ਼ਾ ਯੋਗ ਅਪਰਾਧ ਕੀਤਾ ਹੈ?
3. ਕੀ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਅੱਗੇ ਇਹ ਸਾਬਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਉੱਪਰ ਦਿੱਤੀ ਮਿਤੀ, ਸਮੇਂ ਅਤੇ ਸਥਾਨ ਉੱਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਨੇ ਨਾਬਾਲਗ ਲੜ੍ਹਕੀ ਨਾਲ ਕੁਦਰਤ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਸਰੀਰਕ ਸੰਬੰਧ ਬਣਾਏ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਆਈ. ਪੀ. ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 377 ਤਹਿਤ ਸਜ਼ਾਯੋਗ ਅਪਰਾਧ ਕੀਤਾ?

4. ਕੀ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਅੱਗੇ ਇਹ ਸਾਬਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਮਿਤੀ, ਸਮੇਂ ਅਤੇ ਸਥਾਨ ਉੱਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਨੇ ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਜਾਂ ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ XXX ਦੀ ਮੌਤ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣ ਕੇ ਕਤਲ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਆਈ. ਪੀ. ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 302 ਤਹਿਤ ਸਜ਼ਾਯੋਗ ਅਪਰਾਧ ਕੀਤਾ? "

7. ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਹਰੇਕ ਨੁਕਤੇ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਸਬੂਤਾਂ 'ਤੇ ਲੰਮੀ ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਜਵਾਬ ਦਿੱਤਾ। ਇਸ ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਉੱਪਰ ਦੱਸੇ ਗਏ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦਾ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ 'ਗੰਭੀਰ ਸਥਿਤੀਆਂ' ਦੀ ਤੁਲਨਾ 'ਘੱਟ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਹਾਲਾਤ' ਨਾਲ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਇਹ ਪਾਇਆ ਕਿ ਇਹ ਅਪਰਾਧ ਸਭ ਤੋਂ ਬੇਰਹਿਮੀ, ਸ਼ੈਤਾਨੀ ਅਤੇ ਵਿਦਰੋਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜਿਸ ਨੇ ਸਮਾਜ ਦੀ ਸਮੂਹਿਕ ਜ਼ਮੀਰ ਨੂੰ ਹਿਲਾ ਕੇ ਰੱਖ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਕੇਸ) ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਆਕਰਸ਼ਿਤ ਹਨ, ਇਸ ਲਈ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਆਈ. ਪੀ. ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 303 ਤਹਿਤ ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ।
8. ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਮੌਤ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿਰੁੱਧ ਅਪੀਲਕਰਤਾ

ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਅਪੀਲ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦੇ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਪੜ੍ਹਤਾਲ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਮੁੱਦਿਆਂ' ਤੇ ਪਹੁੰਚਿਆਃ -

“ਉੱਤਰ. ਦੋਸ਼ੀ ਪੀੜ੍ਹਤ ਲੜ੍ਹਕੀ ਨਾਲ ਇੱਕ ਘਰ ਵਿੱਚ ਮਿਲਿਆ ਸੀ ਜਿਸ ਦਾ ਇੱਕ ਦਰਵਾਜ਼ਾ ਬਾਹਰੋਂ ਬੰਦ ਸੀ ਅਤੇ ਦੂਜਾ ਦਰਵਾਜ਼ਾ ਅੰਦਰੋਂ ਬੰਦ ਸੀ। ਪੀੜ੍ਹਤ ਵਿਅਕਤੀ ਉੱਤੇ ਕਈ ਸੱਟਾਂ ਲੱਗੀਆਂ ਹਨ,

C. ਮੈਡੀਕਲ ਸਬੂਤ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਲੜ੍ਹਕੀ ਨਾਲ ਜ਼ਬਰਦਸਤੀ ਬਲਾਤਕਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਮੌਤ ਦੇ ਘਾਟ ਉਤਾਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

ਡੀ. ਦੋਸ਼ੀ ਤੋਂ ਖ਼ੂਨ ਦੇ ਧੱਬੇਦਾਰ ਜੀਨਸ ਪੈਂਟ ਅਤੇ ਪੂਰੀ ਬੁਸ਼ ਕਮੀਜ਼ (ਫਟੀ ਹੋਈ) ਦੀ ਬਰਾਮਦਗੀ,

ਈ. ਮੋਟਿਵ, ਐੱਫ. ਦੋਸ਼ੀ ਦੀ ਉਸ ਵਿਰੁੱਧ ਅਪਰਾਧਕ ਹਾਲਤਾਂ ਲਈ ਵਾਜਬ ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ ਦੇਣ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲਤਾ। ”

9. ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਹਾਲਾਤ ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ ਸਾਬਤ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਬੁਝਾਰਤ ਦੇ ਸਾਰੇ ਹਿੱਸੇ ਇੰਨੇ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਫਿੱਟ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਉਹ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਨਿਰਦੋਸ਼ਤਾ ਦੀ ਕਲਪਨਾ ਨਾਲ ਮੇਲ ਖਾਂਦੇ ਸਿੱਟੇ ਲਈ ਕੋਈ ਵਾਜਬ ਆਧਾਰ ਨਹੀਂ ਛੱਡਦੇ, ਬਲਕਿ ਇਹ ਨਿਰਨਾਇਕ ਸਿੱਟਾ ਕੱਢਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਹੀ ਹੈ ਜੋ ਪੀੜ੍ਹਤ ਬੱਚੇ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਘਰ ਲੈ ਗਿਆ, ਉਸ ਦਾ ਜਿਨਸੀ ਸ਼ੋਸ਼ਣ ਕੀਤਾ, ਗੈਰ ਕੁਦਰਤੀ ਸੰਭੋਗ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਉਸ ਦਾ ਗਲਾ ਘੁੱਟ ਕੇ ਕਤਲ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਆਈ. ਪੀ. ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 307,363,32,376 ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ।

10. ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਸਜ਼ਾ ਦੀ ਮਾਤਰਾ ਅਤੇ ਕੀ ਆਰ. ਆਰ. ਟੈਸਟ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵੱਲ ਖਿੱਚਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਦੇ ਸਵਾਲ 'ਤੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਲਗਾਇਆ। ਹਾਈ

ਕੋਰਟ ਨੇ 'ਚਿੰਤਾਜਨਕ' ਅਤੇ 'ਘੱਟ ਕਰਨ ਵਾਲੇ' ਹਾਲਾਤਾਂ ਦੀ ਸੰਤੁਲਨ ਸ਼ੀਟ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਤੁਲਨਾਤਮਕ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਇਹ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਅਤਿਅੰਤ ਸਜ਼ਾ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਹੋ ਗਈ ਅਤੇ ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ। 11. ਅਸੀਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਸਿੱਖਿਅਤ ਵਕੀਲ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਨਿਤਿਆ ਰਾਮਕ੍ਰਿਸ਼ਨਨ ਅਤੇ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਰਾਜ ਦੇ ਸਿੱਖਿਅਤ ਵਕੀਲ ਸ਼੍ਰੀ ਨਿਸ਼ਾਂਤ ਆਰ. ਕਟਨੇਸ਼ਵਰਕਰ ਨੂੰ ਗੁਣਾਂ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਵਿਵਾਦਪੂਰਨ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਸੁਣਿਆ ਹੈਃ ਸਜ਼ਾ ਦੀ ਮਾਤਰਾ ਅਤੇ ਸੰਬੰਧਿਤ ਰਿਕਾਰਡ ਨੂੰ ਬਾਰੀਕੀ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹਿਆ ਹੈ।

12. ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਸਿੱਖਿਅਤ ਵਕੀਲ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਦੋਸ਼ਯੋਗਤਾ ਗਣਨਾ ਵਿੱਚ ਕਮੀਆਂ ਹਨ ਜੋ ਸਜ਼ਾ ਦੀ ਮਾਤਰਾ ਉੱਤੇ ਵੀ ਸਿੱਧਾ ਅਸਰ ਪਾਉਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਉਸ ਨੇ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਕਿ ਅਜ਼ਬਰ (ਪੀ. ਡਬਲਯੂ. 2) ਅਨੁਸਾਰ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਮਾਰੋਤੀ ਮੰਦਰ ਨੇੜੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਦੁਪਹਿਰ 3:30 ਵਜੇ ਤੋਂ 4 ਵਜੇ ਤੱਕ ਚਾਕਲੇਟ ਵੰਡ ਰਿਹਾ ਸੀ ਅਤੇ ਪੀੜ੍ਹਤ ਦੀ ਮਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਪਤੀ ਇਲਿਆਸ (ਪੀ. ਡਬਲਯੂ. 9) ਨੂੰ ਸ਼ਾਮ 5 ਵਜੇ ਦੇ ਕਰੀਬ ਫੋਨ ਕਰਕੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਮ੍ਰਿਤਕ-ਪੀੜ੍ਹਤ ਸ਼ਾਮ 4 ਵਜੇ ਤੋਂ ਲਾਪਤਾ ਸੀ। ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਕੋਈ ਸਬੂਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਬੱਚਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਸੀ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਚਾਕਲੇਟ ਵੰਡ ਰਿਹਾ ਸੀ; ਪੀੜ੍ਹਤ ਸ਼ਾਮ 4 ਵਜੇ ਤੱਕ ਕਿੱਥੇ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਆਖਰੀ ਵਾਰ ਕਿੱਥੇ ਅਤੇ ਕਦੋਂ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਕਿਸ ਦੀ ਸੰਗਤ ਵਿੱਚ ਸੀ? ਦਲੀਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਪੀੜ੍ਹਤ ਨੂੰ ਅਖੀਰ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਸੰਗਤ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਫਿਰ ਇਹ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦਾ ਘਰ ਪੀੜ੍ਹਤ ਤੋਂ ਚਾਰ ਘਰ ਦੂਰ ਹੈ; ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਉਲਟ ਹੋਰ ਘਰ ਹਨ, ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਅਵਿਸ਼ਵਾਸ਼ਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਨੇ ਵੀ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਪੀੜ੍ਹਤ ਬੱਚੇ ਨੂੰ ਲੈ ਜਾਂਦੇ ਹੋਏ ਨਹੀਂ ਦੇਖਿਆ। ਉਸ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਪੰਜ ਪੁਲਿਸ ਕਰਮਚਾਰੀ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਘਰ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਹੋਏ ਅਤੇ ਸੂਚਨਾ ਦੇਣ ਵਾਲਾ (ਪੀ. ਡਬਲਯੂ. 9) ਵੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਸੀ ਪਰ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਬਿਆਨ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਹਵਾਲਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਹੈ।

13. ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਸਿੱਖਿਅਤ ਵਕੀਲ ਅਨੁਸਾਰ, ਅਜ਼ਬਰ (ਪੀ. ਡਬਲਯੂ. 2) ਵੀ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਘਰ ਉਦੋਂ ਗਿਆ ਜਦੋਂ ਉਸ ਨੂੰ ਪਤਾ ਲੱਗਾ ਕਿ ਪੀੜਤ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਘਰ ਵਿੱਚ ਲੱਭੀ ਗਈ ਹੈ, ਫਿਰ ਵੀ ਉਸ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਬਿਸਤਰੇ ਹੇਠ ਦੇਖਿਆ ਹੈ ਜਦੋਂ ਕਿ ਪੀੜਤ ਘਰ ਦੇ ਅੰਦਰ ਬਿਸਤਰੇ ਉੱਤੇ ਸੀ। ਇਹ ਅਵਿਸ਼ਵਾਸ਼ਯੋਗ ਸੀ ਕਿ ਪੁਲਿਸ ਦੇ 10x10 ਕਮਰੇ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਹੋਣ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਭਾਲ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵੀ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਬਿਸਤਰੇ ਹੇਠ ਰਹੇਗਾ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਪੀ. ਡਬਲਯੂ. 2 ਮੌਕੇ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਪਹੁੰਚ ਜਾਂਦਾ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਅਸਲਮ (ਪੀ. ਡਬਲਯੂ. 5) ਜੋ ਪੀੜਤ ਦਾ ਮਾਮਾ ਹੈ, ਵੀ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਘਰ ਉਦੋਂ ਗਿਆ ਜਦੋਂ ਪੀੜਤ ਉੱਥੇ ਮਿਲੀ ਸੀ। ਫਿਰ ਵੀ, ਉਸ ਨੇ ਵੀ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਬਿਸਤਰੇ ਦੇ ਹੇਠਾਂ ਲੱਭ ਲਿਆ। ਸਿੱਖਿਅਤ ਵਕੀਲ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਇਹ ਸਾਰੇ ਗਵਾਹ, ਪੀ. ਡਬਲਯੂ. 2, ਪੀ. ਡਬਲਯੂ. 3, ਪੀ. ਡਬਲਯੂ. 4, ਪੀ. ਡਬਲਯੂ. 5 ਅਤੇ ਪੀ. ਡਬਲਯੂ. 9 ਨੂੰ ਇਹ ਜਾਣਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਬਾਹਰ ਕੱਢਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਬੱਚੇ ਨੂੰ ਘਰ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਹੋਣ ਤੋਂ ਤੁਰੰਤ ਬਾਅਦ ਇੱਕ ਦ੍ਰਿਸ਼ ਦਾ ਵਰਣਨ ਕਰਨ ਲਈ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਜੋ ਕਿ ਕੁਦਰਤੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਜਿਹਾ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ। ਇਹ ਜ਼ੋਰਦਾਰ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੇ ਅਪਰਾਧ ਜਾਂ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਸਥਾਨ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਦੇਖਿਆ ਕਿਉਂਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਗਵਾਹੀ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਕਿ ਬੱਚਾ ਅਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਕੱਪੜੇ ਦੀ ਹਾਲਤ ਵਿੱਚ ਪਾਏ ਗਏ ਸਨ, ਸਿਰਫ ਦਿਲੀਪ ਪ੍ਰਹਲਾਦਰਾਓ ਤੇਜਨ (ਪੀ. ਡਬਲਯੂ. 3), ਜੋ ਇੱਕ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਹੈ, ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਬੱਚੇ ਦੀ ਨਿਮਰਤਾ ਨੂੰ ਠੇਸ ਪਹੁੰਚਾਉਂਦੇ ਹੋਏ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਹ ਸੁਝਾਅ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰੇ ਗਵਾਹਾਂ ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਸਹੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਇਹ ਇਸ ਸਿੱਟੇ ਵੱਲ ਲੈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਬੱਚਾ ਉਸੇ ਘਰ ਵਿੱਚ ਮਿਲਿਆ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਸੀ। ਇਹ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਪੀ. ਡਬਲਯੂ. 3, ਪੀ. ਡਬਲਯੂ. 4 ਏ ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਅਤੇ ਪੀ. ਡਬਲਯੂ. 9 ਇਸ ਬਿੰਦੂ 'ਤੇ ਵੱਖਰਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਘਰ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਹੋਣ' ਤੇ ਕੀ ਦੇਖਿਆ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਪੀ.

ਡਬਲਯੂ. 3 ਦਾ ਇਹ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਬਿਆਨ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਬਿਸਤਰੇ ਦੇ ਹੇਠਾਂ ਬੱਚੇ ਦੀ ਨਿਮਰਤਾ ਨੂੰ ਠੇਸ ਪਹੁੰਚਾਉਂਦਾ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਦੂਜਿਆਂ ਦੇ ਬਿਆਨ ਤੋਂ ਵੱਖਰਾ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਬਿਸਤਰੇ ਦੇ ਦੁਆਲੇ ਇੱਕ ਕੱਪੜਾ ਮਿਲਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਅਤੇ ਪੀੜ੍ਹਤ ਨੂੰ ਉਦੋਂ ਹੀ ਵੇਖ ਸਕਦੇ ਸਨ ਜਦੋਂ ਕੱਪੜਾ ਹਟਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਪੀ. ਡਬਲਯੂ. 9 (ਪੀੜ੍ਹਤ ਬੱਚੇ ਦਾ ਪਿਤਾ) ਉਹੀ ਤੱਥ ਨਹੀਂ ਦੱਸਦਾ ਜੋ ਪੀ ਡਬਲਯੂ 3 ਜਾਂ ਪੀ ਡਬਲਯੂ 4 ਦੁਆਰਾ ਵਰਣਿਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਘਰ ਦੇ ਅੰਦਰ ਦਾਖਲ ਹੋਣ 'ਤੇ ਜੋ ਕੁਝ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਉਸ ਬਾਰੇ ਅਸੰਗਤ ਸੰਸਕਰਣ ਹੈ।

14. ਫਿਰ ਇਹ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕਿ ਇਲਾਕੇ ਦੇ ਘਰ ਇੱਕ ਨਜ਼ਦੀਕੀ ਸਮੂਹ ਵਿੱਚ ਸਨ ਅਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਲਈ ਬੱਚੇ ਨੂੰ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਦੇ ਧਿਆਨ ਦਿੱਤੇ ਲੈ ਜਾਣਾ ਮੁਸ਼ਕਲ ਹੁੰਦਾ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦੋ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਤੱਥਾਂ ਨੂੰ ਸਥਾਪਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਅਰਥਾਤ ਉਹ ਜਗ੍ਹਾ ਜਿੱਥੇ ਪੀੜ੍ਹਤ ਬੱਚੇ ਨੂੰ ਆਖਰੀ ਵਾਰ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਮੌਤ ਦਾ ਅੰਦਾਜ਼ਨ ਸਮਾਂ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੋ ਤੱਥਾਂ ਦੀ ਗਾਰੰਟੀ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਵਿੱਚ ਕਿ ਪੀੜ੍ਹਤ ਬੱਚੇ ਨੂੰ ਆਖਰੀ ਵਾਰ ਜ਼ਿੰਦਾ ਕਦੋਂ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਮੌਤ ਦਾ ਅੰਦਾਜ਼ਨ ਸਮਾਂ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਘਰ ਵਿੱਚ ਰਾਤ 9:30-10.00 ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਉਸ ਦੀ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇਹ ਦੀ ਬਰਾਮਦਗੀ ਵਾਜਬ ਸ਼ੱਕ ਤੋਂ ਪਰੇ ਦੋਸ਼ ਸਥਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਨਾਕਾਫ਼ੀ ਹੈ।

15. ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਪੀ. ਡਬਲਯੂ. 9 (ਸੂਚਨਾ ਦੇਣ ਵਾਲੇ) ਅਨੁਸਾਰ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਆਪਣੇ ਪਰਿਵਾਰ ਨਾਲ ਪਿਛਲੇ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਉਸੇ ਘਰ ਵਿੱਚ ਰਹਿ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਪਰ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਇਹ ਦੱਸਣ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਹੋਰ ਮੈਂਬਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਛੇ ਘੰਟਿਆਂ ਦੌਰਾਨ, ਉਸ ਮੰਦਭਾਗੇ ਦਿਨ ਸ਼ਾਮ 4 ਵਜੇ ਤੋਂ ਸ਼ਾਮ 4 ਵਜੇ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਕਿੱਥੇ ਸਨ। ਇਹ ਡੀ. ਐੱਨ. ਏ. ਰਿਪੋਰਟ ਦੇ

ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜੋ ਸਿਰਫ਼ ਇਹ ਸੰਕੇਤ ਦਿੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਇੱਕੋ ਪਿਤਾ ਦੀ ਸੰਤਾਨ ਤੋਂ ਹਨ।

16. ਸਿੱਖਿਅਤ ਵਕੀਲ ਨੇ ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਕਿ ਕਿਉਂਕਿ ਡੀ. ਐੱਨ. ਏ. ਰਿਪੋਰਟ ਵਿੱਚ ਮਿਲਾਨ ਦਾ ਅਧਾਰ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਖ਼ੂਨ ਦੇ ਨਮੂਨੇ ਨਾਲ ਤੁਲਨਾ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਲਈ ਇਹ ਸਥਾਪਿਤ ਕਰਨਾ ਲਾਜ਼ਮੀ ਸੀ ਕਿ ਨਮੂਨਾ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਸਿਰਫ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦਾ ਸੀ। ਜਿਸ ਵਿਅਕਤੀ ਨੇ ਖ਼ੂਨ ਦਾ ਨਮੂਨਾ ਲਿਆ ਹੈ, ਉਸ ਦੀ ਗਵਾਹ ਵਜੋਂ ਜਾਂਚ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਖ਼ੂਨ ਦਾ ਨਮੂਨਾ ਲੈਣ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੇ ਸਮਕਾਲੀ ਰਿਕਾਰਡ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦਾ ਸਿਰਫ਼ ਇੱਕ ਗੰਜਾ ਬਿਆਨ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਘਾਟ ਹਸਪਤਾਲ, ਔਰੰਗਾਬਾਦ ਰੈਫਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਦਰਸਾਉਣ ਲਈ ਕੋਈ ਮੈਮੋ ਜਾਂ ਸਮੱਗਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਖ਼ੂਨ ਦਾ ਨਮੂਨਾ ਕਿਸ ਨੇ ਇਕੱਤਰ ਕੀਤਾ, ਨਮੂਨਾ ਕਦੋਂ ਇਕੱਤਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਕਿੱਥੇ ਅਤੇ ਕਿਵੇਂ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਦੇ ਉਲਟ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਮੈਡੀਕਲ ਜਾਂਚ ਰਿਪੋਰਟ ਅਤੇ ਨਮੂਨਾ ਇਕੱਤਰ ਕਰਨ ਦੀਆਂ ਰਿਪੋਰਟਾਂ (ਐਕਸਬਟਸ)। 21, 21ਏ ਅਤੇ 22) ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਖ਼ੂਨ ਦਾ ਕੋਈ ਨਮੂਨਾ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਜੋ ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਦੀ ਗਲਤਤਾ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਮੁੰਬਈ ਦੀ ਕੈਮੀਕਲ ਲੈਬ ਵੀ ਅਜਿਹਾ ਕਰਦੀ ਹੈ।

ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਖ਼ੂਨ ਦੇ ਨਮੂਨੇ ਦੀ ਰਸੀਦ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਨਾ ਕਰੋ। ਉਸ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਨੇ ਇਸ ਤੱਥ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਡੀ. ਐੱਨ. ਏ. ਦੇ ਸਬੂਤਾਂ 'ਤੇ ਪੂਰਾ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਵਰਤੇ ਗਏ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਦੇ ਢੰਗ, ਭਾਵ ਵਾਈ-ਕ੍ਰੋਮੋਸੋਮ ਸ਼ਾਰਟ ਟੈਂਡਮ ਰਿਪੀਟ ਪੋਲੀਮੋਰਫਿਜ਼ਮ (ਵਾਈ-ਐੱਸ. ਟੀ. ਆਰ.) ਦੀਆਂ ਕੁਝ ਅੰਦਰੂਨੀ ਸੀਮਾਵਾਂ ਹਨ ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਦੋਸ਼ੀ ਦੀ ਸਹੀ ਪਛਾਣ ਇੱਕ ਵਾਜਬ ਸ਼ੱਕ ਤੋਂ ਪਰੇ ਸਥਾਪਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ। ਆਟੋਸੋਮਲ ਐੱਸਟੀਆਰ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ

ਵਰਗੀਆਂ ਹੋਰ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆਵਾਂ ਦੇ ਉਲਟ, ਵਾਈ-ਐੱਸਟੀਆਰ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਇੱਕੋ ਮਰਦ ਵੰਸ਼ ਵਿੱਚ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਪਛਾਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਕਿ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਘਰ ਲਿਆਉਣ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਸ਼ੱਕ ਦੇ ਲਾਭ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ।

17. ਹਾਲਾਂਕਿ, ਸਿੱਖਿਅਤ ਰਾਜ ਦੇ ਵਕੀਲ ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਦਲੀਲਾਂ ਦਾ ਖੰਡਨ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਸਾਨੂੰ ਅੱਖਾਂ ਅਤੇ ਮੈਡੀਕਲ ਸਬੂਤਾਂ, ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਚਸ਼ਮਦੀਦ ਗਵਾਹ ਦੇ ਖਾਤੇ ਰਾਹੀਂ ਇਹ ਅਪੀਲ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਨੂੰ ਸਥਾਪਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕੋਈ ਗਲਤੀ ਜਾਂ ਗਲਤੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਵਿਵਾਦਗ੍ਰਸਤ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦੇ ਸਬੰਧਤ ਹਿੱਸਿਆਂ ਦਾ ਵਿਸਤਾਰ ਨਾਲ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਤਾਂ ਜੋ ਇਹ ਦੱਸਿਆ ਜਾ ਸਕੇ ਕਿ ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦੇਣ ਜਾਂ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ 'ਭੜਕਾਊ' ਅਤੇ 'ਘੱਟ ਕਰਨ ਵਾਲੇ' ਹਾਲਾਤਾਂ ਨੂੰ ਕਿਵੇਂ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਤੋਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ।

18. ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਮੁਸ਼ਕਲ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਇਹ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣ ਲਈ ਕਿ ਕੀ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਵਿਰੁੱਧ ਦੋਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਾਜਬ ਸ਼ੱਕ ਤੋਂ ਪਰੇ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ, ਰਿਕਾਰਡ ਉੱਤੇ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਸਬੂਤਾਂ ਨੂੰ ਦੁਹਰਾਉਣਾ ਉਚਿਤ ਹੈ।

19. ਪੀੜਤਾ 2 ਸਾਲ ਦੀ ਵੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਜਦੋਂ ਉਸ ਦੀ ਮੌਤ ਇੱਕ ਗੈਰ ਕੁਦਰਤੀ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ। ਪੋਸਟਮਾਰਟਮ ਡਾਕਟਰਜ਼ ਦੇ ਇੱਕ ਪੈਨਲ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਡਾ. ਬੀ. ਐਲ. ਸੁਰਵੇਸ਼ (ਪੀ. ਡਬਲਯੂ. 7) ਅਤੇ ਡਾ. ਬੇਦਾਰਕਰ (ਪੀ. ਡਬਲਯੂ. 8) ਸ਼ਾਮਲ ਸਨ। ਡਾ. ਬੀ. ਐਲ. ਸੁਰਵੇਸ਼ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਬਾਹਰੀ ਸੱਟਾਂ ਅੰਦਰੂਨੀ ਸੱਟਾਂ ਨਾਲ ਮੇਲ ਖਾਂਦੀਆਂ ਸਨ ਅਤੇ ਕੁਦਰਤ ਦੇ ਆਮ ਕੋਰਸ ਵਿੱਚ ਮੌਤ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣਦੀਆਂ ਸਨ। ਸਾਰੀਆਂ ਸੱਟਾਂ ਪੋਸਟਮਾਰਟਮ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦੀਆਂ ਸਨ

ਅਤੇ ਮੌਤ ਦਾ ਕਾਰਨ ਗਲਾ ਘੁੱਟਣਾ ਸੀ। ਮੈਡੀਕਲ ਬੋਰਡ ਨੇ ਮ੍ਰਿਤਕ-ਪੀੜ੍ਹਤ ਦੇ ਸਰੀਰ ਉੱਤੇ ਬਾਹਰੀ ਜਾਂਚ ਵਿੱਚ ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਸੱਟਾਂ ਪਾਈਆਂ: - 1. ਛਾਤੀ ਦੇ ਸੱਜੇ ਪਾਸੇ 2 ਸੈਂਟੀਮੀਟਰ, ਤਿਰਛੇ, ਲਾਲ ਰੰਗ ਦਾ ਰੇਖਿਕ ਰਗੜ੍ਹ।

3. ਲੀਨੀਅਰ ਰਗੜ੍ਹ, ਗਰਦਨ ਦੇ ਖੱਬੇ ਪਾਸੇ, ਕਲੈਵੀਕਲ ਲਾਲ ਰੰਗ ਦੇ ਉੱਪਰ, ਲੰਬਾਈ ਵਿੱਚ ਲਗਭਗ 1 ਸੈਂਟੀਮੀਟਰ ਅਤੇ ਗਿਣਤੀ ਵਿੱਚ 2.
4. ਰੇਖਿਕ ਰਗੜ੍ਹ, ਖੱਬੇ ਸਕੈਪੂਲਰ ਖੇਤਰ, ਸੰਖਿਆ ਵਿੱਚ ਦੋ, ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਦੇ ਹੇਠਾਂ 2 1⁄2 ਸੈਂਟੀਮੀਟਰ. ਲਾਲ ਰੰਗ ਦਾ।

6. ਵਾਲਟ 1⁄2 x 1⁄2 ਸੈਂਟੀਮੀਟਰ ਉੱਤੇ ਟਕਰਾਅ।
7. ਸੱਜੇ ਉਪ ਮੈਂਡੀਬੁਲਰ ਖੇਤਰ ਉੱਤੇ ਰਗੜ੍ਹ, 1 ਸੈਂਟੀਮੀਟਰ ਲਾਲ. 8. ਰਗੜ੍ਹ, ਸੱਜੇ ਉੱਪਰ ਕਲੇਵਿਕੂਲਰ ਖੇਤਰ, 2 ਸੰਖਿਆ ਵਿੱਚ, 1⁄2 ਸੈਂਟੀਮੀਟਰ ਹਰੇਕ, ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਦੇ ਉੱਪਰ.

20. ਅੱਗੇ ਡਾਕਟਰ ਦੇ ਪੈਨਲ ਨੇ ਸਰੀਰ ਦੀ ਅੰਦਰੂਨੀ ਜਾਂਚ ਵਿੱਚ ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਸੱਟਾਂ ਪਾਈਆਂ: -

1. ਚਮੜ੍ਹੀ ਦੇ ਹੇਠਾਂ ਗਰਦਨ ਦਾ ਵਿਗਾੜ੍ਹ, ਮਾਸਪੇਸ਼ੀਆਂ ਅਤੇ ਚਮੜ੍ਹੀ ਦੇ ਹੇਠਲੇ ਟਿਸ਼ੂਆਂ ਨੂੰ ਸੰਕਰਮਣ ਜੋ ਚਮੜ੍ਹੀ ਉੱਤੇ ਰਗੜ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹੈ।

2. ਸੱਜੇ ਅਤੇ ਖੱਬੇ ਫੇਫੜੇ ਭੀੜ-ਭੜ੍ਹੱਕੇ ਵਾਲੇ ਸਨ।

3. ਦਿਲ ਸੰਕੁਚਿਤ ਪਾਇਆ ਗਿਆ।

4. ਦਿਲ ਦਾ ਸੱਜਾ ਹਿੱਸਾ ਖੂਨ ਨਾਲ ਭਰਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ ਅਤੇ ਖੱਬਾ ਹਿੱਸਾ ਖਾਲੀ ਸੀ।

5. ਜੀਭ ਦੰਦਾਂ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਮੂੰਹ ਦੇ ਅੰਦਰ ਸੀ। 6. ਪੇਟ ਵਿੱਚ ਭੀੜ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਵਿੱਚ ਅੱਧਾ ਪਚਿਆ ਹੋਇਆ ਭੋਜਨ ਸੀ।

21. ਪੀੜਤ ਦੀ ਯੋਨੀ ਜਾਂਚ ਉੱਤੇ, ਪਿਛੋਕੜ ਵਾਲੀ ਯੋਨੀ ਦੀ ਕੰਧ ਅਤੇ ਤਿਕੋਣੀ ਸ਼ਕਲ 2x1x1⁄2 ਸੈਂਟੀਮੀਟਰ ਉੱਤੇ ਹੰਝੂ ਦੇ ਸਬੂਤ ਮਿਲਦੇ ਹਨ। ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਅਤੇ ਹਾਇਮਨ ਟੁੱਟਿਆ ਹੋਇਆ ਪਾਇਆ ਗਿਆ। Dr.Survase (P. W. 7) ਨੇ ਬਿਆਨ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ "ਡੀ. ਐੱਨ. ਏ. ਰਿਪੋਰਟ ਵਿੱਚ ਗੁਦਾ ਸਵੈਬ ਦੀ ਜਾਂਚ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਰਿਪੋਰਟ ਦੇ ਨਿਰੀਖਣ ਉੱਤੇ, ਅਤੇ ਪੋਸਟਮਾਰਟਮ ਰਿਪੋਰਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 15 ਵਿੱਚ ਨਿਰੀਖਣ ਉੱਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਮੈਂ ਮੰਨਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਗੈਰ ਕੁਦਰਤੀ ਲਿੰਗਕ ਸੰਬੰਧ ਸਨ। " ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, Dr.Bedarkar (P. W. 8) ਨੇ ਉਸੇ ਡੀ. ਐੱਨ. ਏ. ਰਿਪੋਰਟ ਅਤੇ ਪੋਸਟਮਾਰਟਮ ਰਿਪੋਰਟ ਨੂੰ ਵੇਖਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ, "ਮੇਰਾ ਮੰਨਣਾ ਹੈ ਕਿ ਯੋਨੀ ਅਤੇ ਗੁਦਾ ਸੰਭੋਗ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। "

22. ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸ਼ੱਕ ਤੋਂ ਪਰੇ ਹੈ ਕਿ ਪੀੜਤ ਬੱਚੇ ਨੂੰ ਜ਼ਬਰਦਸਤੀ ਯੋਨੀ ਅਤੇ ਗੁਦਾ/ਗੈਰ ਕੁਦਰਤੀ ਸੰਭੋਗ ਦੇ ਅਧੀਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਮੌਤ ਗਲਾ ਘੁੱਟਣ ਕਾਰਨ ਦਮ ਘੁੱਟਣ ਨਾਲ ਹੋਈ ਸੀ।

ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਅਤੇ ਅਪਰਾਧ ਵਿਚਕਾਰ ਸਬੰਧ

23. ਅਜ਼ਬਰ (ਪੀ. ਡਬਲਯੂ. 2) ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਬਚਪਨ ਤੋਂ ਹੀ ਜਾਣਦੇ ਸਨ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਦੋਵੇਂ ਇੱਕੋ ਗਲੀ ਵਿੱਚ ਰਹਿੰਦੇ ਸਨ। ਆਈ. ਡੀ. 1 ਨੂੰ ਦੁਪਹਿਰ 3:30 ਤੋਂ 4 ਵਜੇ ਤੱਕ ਆਪਣੇ ਘਰ ਵੱਲ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ।

ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਜੋ ਸ਼ਰਾਬੀ ਸੀ ਅਤੇ ਮਰੋਤੀ ਮੰਦਰ ਦੇ ਨੇੜੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਚਾਕਲੇਟ ਵੰਡ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਉਸ ਦੇ ਦੋਸਤ ਗਯਾਸ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ (ਅਜ਼ਬਰ (ਪੀ. ਡਬਲਯੂ. 2)) ਨੂੰ ਸ਼ਾਮ 5 ਵਜੇ ਫੋਨ ਕਰਕੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਪੀੜਤ, ਇਲਿਆਸ ਦੀ ਧੀ, ਲਾਪਤਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਭਾਗਿਆ ਨਗਰ ਰੇਲਵੇ ਸਟੇਸ਼ਨ, ਮ੍ਰਾਦਾ ਕਲੋਨੀ, ਔਰੰਗਾਬਾਦ ਚੌਫੁਲੀ, ਸੰਜੇ ਨਗਰ ਆਦਿ ਦੇ ਨੇੜੇ ਬੱਚੇ ਦੀ ਭਾਲ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੀ। ਫਿਰ ਉਸ ਨੂੰ ਪਤਾ ਲੱਗਾ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਘਰ ਪੀੜਤ ਦਾ ਪਤਾ ਲੱਗ ਗਿਆ ਹੈ। ਪੀ. ਡਬਲਯੂ. 2 ਫਿਰ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਇੰਦਰਾ ਨਗਰ ਸਥਿਤ ਘਰ ਗਏ। ਉੱਥੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਭੀੜ ਸੀ ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਉਹ ਘਰ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਹੋਇਆ ਤਾਂ ਪੁਲਿਸ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਮੌਜੂਦ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਨੇ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਬੱਚਾ ਬਿਸਤਰੇ ਉੱਤੇ ਪਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਸਰੀਰ ਉੱਤੇ ਕੰਬਲ ਰੱਖਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਕਥਿਤ ਬਿਸਤਰੇ ਦੇ ਹੇਠਾਂ ਸੀ। ਗਵਾਹ ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ 2-3 ਵਾਰ ਥੱਪੜ ਵੀ ਮਾਰਿਆ, ਜਿਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਫੜ ਲਿਆ। ਪੀ. ਡਬਲਯੂ. 2 ਨੂੰ ਅਗਲੇ ਦਿਨ ਆਈ. ਡੀ. 1 ਉੱਤੇ ਸਪਾਟ ਪੰਚਨਾਮਾ ਲਈ ਬੁਲਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਇੱਕ ਚਿੱਟਾ ਕਾਗਜ਼, ਇੱਕ ਪੈਨਸਿਲ, ਨੀਲੀ ਟੁੱਟੀ ਹੋਈ ਚੂੜੀ, ਰੀਨਾ ਅਤੇ ਲਕਸ਼ਮੀ ਬਾਈ ਘੁੰਮਰੇ ਦੇ ਨਾਵਾਂ ਵਾਲੀ ਇੱਕ ਪਾਸ ਬੁੱਕ ਅਤੇ ਇੱਕ ਸਾੜੀ ਦਾ ਟੁਕੜਾ ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ ਮਿਲਿਆ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਜ਼ਬਤ ਕਰਕੇ ਇੱਕ ਲਿਫਾਫੇ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ। ਪੰਚਨਾਮੇ ਉੱਤੇ ਉਸ ਦੇ ਦਸਤਖਤ ਹਨ। ਆਪਣੀ ਕਰਾਸ-ਜਾਂਚ ਵਿੱਚ, ਪੀ. ਡਬਲਯੂ. 2 ਨੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਹਾਲਾਂਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਮਾਤਾ-ਪਿਤਾ ਜਿੰਦਾ ਹਨ ਪਰ ਉਹ ਘਟਨਾ ਦੇ ਸਮੇਂ ਉਸ ਦੇ ਘਰ ਮੌਜੂਦ ਨਹੀਂ ਸਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਵਿਸਤਾਰ ਨਾਲ ਦੱਸਿਆ ਹੈ ਕਿ ਪੰਚਨਾਮਾ ਕਿਵੇਂ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

24. ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦਿਲੀਪ ਪ੍ਰਹਲਾਦਰਾਓ ਤੇਜਨ (ਪੀ. ਡਬਲਯੂ. 3) ਨੂੰ <ਆਈ. ਡੀ. 1 'ਤੇ ਕਦੀਮ ਜਾਲਨਾ ਪੁਲਿਸ ਸਟੇਸ਼ਨ ਨਾਲ ਜੋੜਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਲਿਆਸ (ਪੀ. ਡਬਲਯੂ. 9) ਵੱਲੋਂ ਆਪਣੀ 2 ਸਾਲ ਦੀ ਧੀ ਬਾਰੇ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ ਗੁੰਮਸ਼ੁਦਗੀ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਲਈ ਪੀ ਡਬਲਯੂ 3 ਨੂੰ ਸੌਂਪ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਪੀ. ਡਬਲਯੂ. 3 ਪੁਲਿਸ ਵਾਲਿਆਂ ਕਟਾਕੇ, ਜਵਾਲੇ, ਰਾਠੌੜ ਅਤੇ

ਚਵਾਨ ਨਾਲ ਜਾਲਨਾ ਦੇ ਇੰਦਰਾ ਨਗਰ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਸੀ ਜਿੱਥੇ ਉਸ ਨੂੰ ਪਤਾ ਲੱਗਾ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨਾਬਾਲਗ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਚਾਕਲੇਟ ਅਤੇ ਆਈਸ ਕਰੀਮ/ਫਲ ਵੰਡਦਾ ਵੇਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ ਪੀ. ਡਬਲਯੂ. 3 ਹੋਰ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨਾਲ 9:30 ਤੋਂ 9.45 ਵਜੇ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਘਰ ਗਿਆ ਅਤੇ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਉੱਥੇ ਦੋ ਦਰਵਾਜ਼ੇ ਸਨ, ਇੱਕ ਬਾਹਰੋਂ ਅਤੇ ਦੂਜਾ ਅੰਦਰੋਂ ਬੰਦ ਸੀ। ਪੀ. ਡਬਲਯੂ. 3 ਨੇ ਦਰਵਾਜ਼ੇ ਦੇ ਪਾੜੇ ਵਿੱਚੋਂ ਝਾਤੀ ਮਾਰੀ ਅਤੇ ਬਿਸਤਰੇ ਦੇ ਦੁਆਲੇ ਕੁਝ ਕੱਪੜਾ ਦੇਖਿਆ। ਉਸ ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਨਾਮ ਲੈ ਕੇ ਬੁਲਾਇਆ ਪਰ ਕਿਸੇ ਨੇ ਜਵਾਬ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ। ਗਵਾਹ ਨੇ ਫਿਰ ਦਰਵਾਜ਼ਾ ਤੋੜਿਆ ਅਤੇ ਘਰ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਹੋਇਆ ਅਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਬਿਸਤਰੇ ਦੇ ਹੇਠਾਂ ਪੀੜਤ ਬੱਚੇ ਦੀ ਨਿਮਰਤਾ ਨਾਲ ਨਾਰਾਜ਼ ਪਾਇਆ। ਪੁਲਿਸ ਪਾਰਟੀ ਨੇ ਬੱਚੇ ਨੂੰ ਰਜਾਈ ਨਾਲ ਢੱਕਿਆ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਬਿਸਤਰੇ 'ਤੇ ਰੱਖ ਦਿੱਤਾ। ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਲਾਪਤਾ ਬੱਚੇ ਦੇ ਮਾਮਾ ਅਸਲਮ ਸਮੇਤ ਲਗਭਗ 20 ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਪਿੱਛਾ ਕੀਤਾ। ਪੀੜਤ ਬੱਚੇ ਨੂੰ ਅਸਲਮ ਦੇ ਨਾਲ ਇਲਾਜ ਲਈ ਭੇਜ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਕਿਉਂਕਿ ਕਈ ਹੋਰ ਗੁੱਸੇ ਵਿੱਚ ਆਏ ਲੋਕ ਮੌਕੇ 'ਤੇ ਇਕੱਠੇ ਹੋ ਗਏ ਸਨ, ਇਸ ਲਈ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਬਚਾਇਆ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਥਾਣੇ ਲੈ ਗਈ। ਲੋਕ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ। ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਵਾਲ 'ਤੇ ਏ

ਪੀ. ਡਬਲਯੂ. 3 ਨੇ ਕਿਸ ਤਰੀਕੇ ਅਤੇ ਕਿਸ ਹਾਲਾਤ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ੀ ਅਤੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਨੂੰ ਦੇਖਿਆ, ਇਸ ਬਾਰੇ ਉਸ ਨੇ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਅਨਿਸ਼ਚਿਤਤਾ ਦੇ ਜਵਾਬ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਕਿ "ਮ੍ਰਿਤਕ ਬੱਚਾ ਨੰਗਾ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਮੂੰਹ ਅਤੇ ਗੁਪਤ ਅੰਗਾਂ ਤੋਂ ਖੂਨ ਵਹਿ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਵਿਅਕਤੀ 'ਤੇ ਕੋਈ ਕਮੀਜ਼ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਉਸ ਦੀ ਜੀਨ ਅਤੇ ਪੈਂਟ ਉਸ ਦੇ ਗੋਡੇ' ਤੇ ਮਿਲੀ ਸੀ। ਦੋਸ਼ੀ ਵੀ ਨੰਗਾ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। "

25. ਜਲਨਾ ਦੇ ਇੰਦਰਾ ਨਗਰ ਇਲਾਕੇ ਵਿੱਚ ਲਾਪਤਾ ਬੱਚੇ ਦੀ ਭਾਲ ਕਰ ਰਹੇ ਏ. ਪੀ. ਆਈ. ਦਿਲੀਪ ਪ੍ਰਹਲਾਦਰਾਈ ਤੇਜਾਨ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਾਲੀ ਪੁਲਿਸ ਟੀਮ ਵਿੱਚ ਕਾਂਸਟੇਬਲ ਸੰਜੇ ਕਟਕੇ (ਪੀ.

ਡਬਲਯੂ. 4) ਵੀ ਇੱਕ ਮੈਂਬਰ ਸੀ। ਪੀ. ਡਬਲਯੂ. 4 ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬਿਆਨ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਆਸ-ਪਾਸ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦੁਆਰਾ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਬੱਚਿਆਂ ਵਿੱਚ ਆਈਸ ਕਰੀਮ ਅਤੇ ਚਾਕਲੇਟ ਵੰਡਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਦਿਨ ਵੀ ਉਹ ਅਜਿਹਾ ਕਰਦੇ ਵੇਖੇ ਗਏ ਸਨ। ਇਸ ਲਈ ਪੁਲਿਸ ਦੀ ਟੀਮ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਘਰ ਗਈ ਜਿਸ ਦੇ ਦੋ ਦਰਵਾਜ਼ੇ ਸਨ। ਇੱਕ ਦਰਵਾਜ਼ਾ ਬਾਹਰੋਂ ਅਤੇ ਦੂਜਾ ਅੰਦਰੋਂ ਬੰਦ ਸੀ। ਪੁਲਿਸ ਪਾਰਟੀ ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਨਾਮ ਲੈ ਕੇ ਬੁਲਾਇਆ, ਪਰ ਉਸ ਨੇ ਕੋਈ ਜਵਾਬ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ। ਫਿਰ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਦਰਵਾਜ਼ੇ ਦੇ ਟੁਕੜੇ ਵਿੱਚੋਂ ਝਾਤੀ ਮਾਰੀ ਅਤੇ ਇੱਕ ਬਿਸਤਰਾ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਦੁਆਲੇ ਕੱਪੜੇ ਦਾ ਕੁਝ ਟੁਕੜਾ ਦੇਖਿਆ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ੱਕ ਹੋਇਆ ਕਿ ਬਿਸਤਰੇ ਦੇ ਹੇਠਾਂ ਕੋਈ ਹੈ। ਉਹ ਘਰ ਦਾ ਦਰਵਾਜ਼ਾ ਤੋੜ ਕੇ ਅੰਦਰ ਦਾਖਲ ਹੋਏ। ਏ. ਐੱਸ. ਆਈ. ਤੇਜੰਕਰ ਨੇ ਬਿਸਤਰੇ ਦੇ ਦੁਆਲੇ ਦਾ ਕੱਪੜਾ ਹਟਾ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਪੁਲਿਸ ਟੀਮ ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਅਤੇ ਪੀੜਤ ਬੱਚੇ ਨੂੰ ਬਿਸਤਰੇ ਦੇ ਹੇਠਾਂ ਨੰਗੀ ਹਾਲਤ ਵਿੱਚ ਪਾਇਆ। ਤੇਜੰਕਰ ਨੇ ਬੱਚੇ ਨੂੰ ਬਿਸਤਰੇ ਉੱਤੇ ਰੱਖ ਦਿੱਤਾ। “ਉਸ ਬੱਚੇ ਦੇ ਮੂੰਹ ਅਤੇ ਨਿੱਜੀ ਹਿੱਸੇ ਵਿੱਚੋਂ ਖੂਨ ਵਹਿ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਪੀੜਤਾ ਨੂੰ ਕੰਬਲ ਵਿੱਚ ਲਪੇਟਿਆ ਗਿਆ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਉਸ ਦੇ ਚਾਚੇ ਰਾਹੀਂ ਹਸਪਤਾਲ ਲਿਜਾਇਆ ਗਿਆ। 4-5 ਪੁਲਿਸ ਟੀਮ ਦੇ ਨਾਲ ਘਰ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਹੋਏ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਹਿਰਾਸਤ ਰੱਖਣ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ। ਇਸ ਦੌਰਾਨ 150-200 ਹੋਰ ਲੋਕ ਮੌਕੇ 'ਤੇ ਇਕੱਠੇ ਹੋ ਗਏ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਭੀੜ ਤੋਂ ਬਚਾਇਆ ਗਿਆ ਅਤੇ ਥਾਣੇ ਲਿਜਾਇਆ ਗਿਆ। ਭੀੜ ਹਮਲਾਵਰ ਹੋ ਗਈ ਅਤੇ ਪੁਲਿਸ ਵਾਹਨਾਂ ਅਤੇ ਪੁਲਿਸ ਵਾਲਿਆਂ 'ਤੇ ਪੱਥਰ ਸੁੱਟਣੇ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੇ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਘਰ ਨੂੰ ਵੀ ਕੁਝ ਨੁਕਸਾਨ ਪਹੁੰਚਿਆ ਸੀ। ਪੀ. ਡਬਲਯੂ. 4 ਉਹੀ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਹੈ ਜਿਸ ਨੇ ਕਦੀਮ ਜਾਲਨਾ ਪੁਲਿਸ ਸਟੇਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਰਿਪੋਰਟ ਦਰਜ ਕਰਵਾਈ ਸੀ। 45). ਉਸ ਦੀ ਕਰਾਸ-ਜਾਂਚ ਵਿੱਚ, ਪੀ. ਡਬਲਯੂ. 4 ਨੂੰ ਇਹ ਸੁਝਾਅ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਆਸ ਪਾਸ ਲਗਭਗ 5000 ਦੀ ਆਬਾਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਕਦੇ ਵੀ ਏ. ਐਸ. ਆਈ. ਸ੍ਰੀ ਤੇਜੰਕਰ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਗਿਆ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਇਸ ਘਟਨਾ ਬਾਰੇ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਪਤਾ ਸੀ।

26. ਅਸਲਮ (ਪੀ. ਡਬਲਯੂ. 5) ਨੇ ਅਹੁਦੇ ਤੋਂ ਹਟਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਮ੍ਰਿਤਕ ਉਸ ਦੀ ਭੈਣ ਦੀ ਧੀ ਸੀ। ਉਸ ਦੀ ਭੈਣ ਦੇ ਪਤੀ ਇਲਿਆਸ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਟੈਲੀਫੋਨ 'ਤੇ 06.03.2012' ਤੇ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ ਕਿ ਮ੍ਰਿਤਕ ਲਾਪਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਪੀੜ੍ਹਤ ਦੀ ਤਸਵੀਰ ਥਾਣੇ ਲਿਆਉਣ ਲਈ ਕਿਹਾ। ਅਸਲਮ ਨੇ ਬੱਚੇ ਦੀ ਇੱਕ ਤਸਵੀਰ ਕਾਦੀਮ ਜਾਲਨਾ ਥਾਣੇ ਵਿੱਚ ਲਿਆਂਦੀ ਅਤੇ ਗੁੰਮਸ਼ੁਦਗੀ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਦਰਜ ਕਰਵਾਈ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਗਵਾਹ ਲਾਪਤਾ ਦੀ ਭਾਲ ਕਰਨ ਗਿਆ। ਅੰਬਾਡ ਚੌਫੁਲੀ ਰੇਲਵੇ ਸਟੇਸ਼ਨ ਅਤੇ ਮੋਤੀ ਬਾਗ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਬੱਚਾ। ਜਦੋਂ ਉਹ ਹਾਲੇ ਵੀ ਉਸ ਦੀ ਭਾਲ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਤਾਂ ਹੁਸੈਨ ਪਠਾਨ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਫੋਨ 'ਤੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਬੱਚਾ ਮਿਲ ਗਿਆ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਉਹ ਤੁਰੰਤ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਘਰ ਇੰਦਰਾ ਨਗਰ, ਜਾਲਨਾ ਗਿਆ। ਉਸ ਨੇ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਬਿਸਤਰੇ ਦੇ ਹੇਠਾਂ ਸੀ ਜਦੋਂ ਕਿ ਪੀੜ੍ਹਤ ਬਿਸਤਰੇ ਉੱਤੇ ਪਿਆ ਸੀ। ਬੱਚੇ ਦੇ ਵਿਅਕਤੀ ਉੱਤੇ ਕੋਈ ਕੱਪੜੇ ਨਹੀਂ ਸਨ; ਉਹ ਇੱਕ ਕੰਬਲ ਵਿੱਚ ਲਪੇਟੀ ਹੋਈ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਹ ਪੀੜ੍ਹਤਾ ਨੂੰ ਦੀਪਕ ਹਸਪਤਾਲ, ਜਾਲਨਾ, ਫਿਰ ਸਿਵਲ ਹਸਪਤਾਲ, ਜਾਲਨਾ ਲੈ ਗਿਆ ਜਿੱਥੇ ਡਾਕਟਰ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਮ੍ਰਿਤਕ ਐਲਾਨ ਦਿੱਤਾ। ਗਵਾਹ ਨੇ ਕਰਾਸ-ਜਾਂਚ ਵਿੱਚ ਇਸ ਗੱਲ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਪੀੜ੍ਹਤ ਦੇ ਪਿਤਾ ਇਲਿਆਸ (ਪੀ. ਡਬਲਯੂ. 9) ਅਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦਰਮਿਆਨ ਕੋਈ ਝਗੜ੍ਹਾ ਹੋਇਆ ਸੀ।

27. ਨੰਦ ਕੁਮਾਰ ਵਿਨੈਕਰਾਓ ਟੋਪੇ (ਪੀ. ਡਬਲਯੂ. 6) ਇੱਕ ਪੁਲਿਸ ਹੈੱਡ ਕਾਂਸਟੇਬਲ ਹੈ, ਜੋ 12.03.2012 'ਤੇ ਕਦੀਮ ਜਾਲਨਾ ਪੁਲਿਸ ਸਟੇਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਡਿਊਟੀ' ਤੇ ਸੀ। ਉਸ ਨੇ ਬਿਆਨ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ 11.03.2012 ਉੱਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਇੱਕ ਕਵਰ ਪੱਤਰ ਦੇ ਨਾਲ ਮੁਦਦੇਮਲ ਲੈ ਕੇ ਜਾਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜੋ ਉਸ ਨੇ ਸੀ. ਏ. ਦਫ਼ਤਰ, ਮੁੰਬਈ ਵਿੱਚ 12.03.2012 ਉੱਤੇ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਵਾਇਆ ਸੀ। ਕਵਰ ਪੱਤਰ Exbt ਹੈ। ਪੀ-51. ਉਹ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਖੂਨ ਦੇ ਨਮੂਨੇ ਨੂੰ ਸੀ. ਏ. ਦਫ਼ਤਰ, ਮੁੰਬਈ ਵੀ ਲੈ ਗਿਆ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ 14.03.2012 'ਤੇ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਉਸ ਨੇ ਆਪਣੀ ਜਾਂਚ ਵਿੱਚ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਖੂਨ ਦੇ ਨਮੂਨੇ ਉੱਤੇ ਡਾਕਟਰ ਅਤੇ ਪੰਚਾਂ ਦੇ ਦਸਤਖਤ ਸਨ।

28. ਹੁਣ ਅਸੀਂ ਸੰਖੇਪ ਵਿੱਚ ਪੀੜਤ ਲੜਕੀ ਦੇ ਪਿਤਾ ਇਲਿਆਸ (ਪੀ. ਡਬਲਯੂ. 9) ਦੇ ਬਿਆਨ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇ ਸਕਦੇ ਹਾਂ। ਉਸ ਨੇ ਬਿਆਨ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਬੱਚਾ ਲਗਭਗ ਦੋ ਸਾਲ ਦਾ ਸੀ; ਉਹ ਆਪਣੀ ਪਤਨੀ ਆਇਸ਼ਾ ਸਮੇਤ ਆਪਣੇ ਪਰਿਵਾਰ ਨਾਲ ਇੰਦਰਾ ਨਗਰ, ਜਾਲਨਾ ਵਿੱਚ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ; ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਵੀ ਉਸੇ ਗਲੀ ਵਿੱਚ ਰਹਿ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਘਟਨਾ ਦੀ ਮਿਤੀ ਨੂੰ, ਭਾਵ ਉਹ ਜਾਲਨਾ ਦੇ ਨੂਤਨ ਵਸਾਹਤ ਇਲਾਕੇ ਵਿੱਚ ਫਲ ਵੇਚ ਰਿਹਾ ਸੀ ਜਦੋਂ ਉਸ ਦੀ ਪਤਨੀ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮ ਕਰੀਬ 5 ਵਜੇ ਫੋਨ ਉੱਤੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਧੀ ਸ਼ਾਮ 4 ਵਜੇ ਤੋਂ ਲਾਪਤਾ ਹੈ। ਉਹ ਤੁਰੰਤ ਘਰ ਚਲਾ ਗਿਆ ਜਿੱਥੇ ਉਸ ਦੇ ਪਿਤਾ ਅਤੇ ਭਰਾ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਪਹੁੰਚ ਚੁੱਕੇ ਸਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਸ-ਪਾਸ ਦੇ ਇਲਾਕਿਆਂ ਵਿੱਚ ਬੱਚੇ ਦੀ ਭਾਲ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੀ। ਗਵਾਹ ਨੇ ਆਪਣੀ ਲਾਪਤਾ ਧੀ ਬਾਰੇ ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ ਜਿਸ ਨੇ ਉਸ ਦੀ ਭਾਲ ਵੀ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੀ। ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਅਜ਼ਹਰ ਉਸਮਾਨ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਸ਼ਰਾਬ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਹੇਠ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਚਾਕਲੇਟ ਵੰਡ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਪੀ. ਡਬਲਯੂ. 9 ਫਿਰ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਘਰ ਗਿਆ ਜੋ ਬਾਹਰੋਂ ਬੰਦ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਬੱਚੇ ਦੀ ਗੁੰਮਸ਼ੁਦਗੀ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਰਾਤ ਕਰੀਬ 8 ਵਜੇ-8:30 ਵਜੇ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਗਵਾਹ ਨੇ ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ ਇਹ ਜਾਣਕਾਰੀ ਵੀ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਅਜ਼ਹਰ ਤੋਂ ਜਾਣਕਾਰੀ ਇਕੱਠੀ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ ਪੁਲਿਸ ਪਾਰਟੀ ਵੀ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਘਰ ਪਹੁੰਚੀ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇੱਕ ਦਰਵਾਜ਼ਾ ਤੋੜ ਦਿੱਤਾ। ਗਵਾਹ ਅਤੇ ਉਸ ਦਾ ਭਰਾ ਪੁਲਿਸ ਨਾਲ ਘਰ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਹੋਏ ਅਤੇ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਉਸ ਦੀ ਧੀ ਬਿਸਤਰੇ ਦੇ ਹੇਠਾਂ ਪਈ ਸੀ ਅਤੇ

ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਵੀ ਬਿਸਤਰੇ ਹੇਠ ਪਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਉਸ ਦੀ ਧੀ ਨੰਗੀ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਨਿੱਜੀ ਅੰਗਾਂ 'ਤੇ ਵੀ ਸੱਟਾਂ ਲੱਗੀਆਂ ਸਨ। ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਬੱਚੇ ਨੂੰ ਬਿਸਤਰੇ 'ਤੇ ਰੱਖ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਕੱਪੜੇ ਨਾਲ ਢੱਕਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਸ ਨੂੰ ਦੀਪਕ ਹਸਪਤਾਲ, ਜਾਲਨਾ ਲਿਜਾਇਆ ਗਿਆ ਜਿੱਥੇ ਡਾਕਟਰਾਂ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਪੀੜਤ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਮਰ ਚੁੱਕੀ ਸੀ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਉਸ ਦਾ ਗਲਾ ਦਬਾ ਕੇ ਉਸ ਨੂੰ ਮਾਰ ਦਿੱਤਾ। ਗਵਾਹ ਨੇ ਐਕਸਬਟ ਦੁਆਰਾ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ ਰਿਪੋਰਟ ਉੱਤੇ

ਆਪਣੇ ਦਸਤਖਤਾਂ ਦੀ ਵੀ ਪਛਾਣ ਕੀਤੀ। ਪੀ-67. ਗਵਾਹ ਨੇ ਆਪਣੀ ਕਰਾਸ-ਜਾਂਚ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਪਿਤਾ ਨਾਲ ਇਮਾਰਤ ਦੀ ਖਰੀਦ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਵਾਦ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕੀਤਾ।

ਬੀ.

29. ਦੂਜਾ ਗਵਾਹ ਜਿਸ ਦੇ ਬਿਆਨ ਦਾ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਅਪਰਾਧ ਨਾਲ ਜੋੜਨ ਨਾਲ ਸਿੱਧਾ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਉਹ ਏ. ਪੀ. ਆਈ. ਰਾਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਪ੍ਰਭੂਸਿੰਘ ਗੌਰ (P.W.12) ਹੈ, ਜੋ 06.03.2012 'ਤੇ ਕਦੀਮ ਜਾਲਨਾ ਪੁਲਿਸ ਸਟੇਸ਼ਨ ਨਾਲ ਜੁੜਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਉਸ ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਸਵੇਰੇ 1 ਵਜੇ 07.03.2012 ਉੱਤੇ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕਰ ਲਿਆ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਏ. ਐਸ. ਆਈ. ਤੇਜੰਕਰ ਵੱਲੋਂ ਥਾਣੇ ਲਿਆਂਦਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਸ ਨੇ ਅੱਗੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ "ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਨੀਲੀ ਜੀਨਸ ਅਤੇ ਹਰੀ ਕਮੀਜ਼ ਜ਼ਬਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਸ ਉੱਤੇ ਖੂਨ ਦੇ ਧੱਬੇ ਅਤੇ ਵੀਰਜ ਦੇ ਧੱਬੇ ਸਨ। ਜ਼ਬਤ ਪੰਚਨਾਮਾ ਐਕਸ. ਬੀ. ਟੀ. ਪੀ-19 'ਤੇ ਮੇਰੇ ਅਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਵੀ ਦਸਤਖਤ ਹਨ। " ਉਸ ਨੇ ਅੱਗੇ ਬਿਆਨ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਪੀੜਤ ਦੇ ਪਿਤਾ ਨੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਪੀੜਤ ਦੁਆਰਾ ਪਹਿਨਿਆ ਨਿੱਕਰ ਅਤੇ ਫਰੌਕ ਅਤੇ ਉਹ ਕੰਬਲ ਵੀ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਸ ਨੂੰ ਲਪੇਟਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਪੰਚਨਾਮਾ ਐਕਸਬਟ ਤਹਿਤ ਨੀਲੀ ਚੂੜੀ, ਪੈਂਜਨ ਵੀ ਜ਼ਬਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਪੀ-32, ਜਿਸ ਉੱਤੇ ਪੰਚਾਂ ਦੇ ਦਸਤਖਤਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਉਸ ਦੇ ਦਸਤਖਤ ਹਨ। ਐੱਸ. ਐੱਨ. 'ਤੇ ਦਿਖਾਏ ਗਏ ਮੁਡੇਮਲ ਲੇਖ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਵਿੱਚ 125 ਇੱਕੋ ਜਿਹੇ ਸਨ। ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਵਿੱਚ ਮੁਦਦੇਮਲ ਆਰਟੀਕਲ ਨੰਬਰ 6 ਅਤੇ 7 ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਕੱਪੜੇ ਸਨ। ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ (P.W.12) ਨੇ ਮੌਕੇ 'ਤੇ ਜਾ ਕੇ ਖੂਨ ਦੇ ਧੱਬੇ ਵਾਲਾ ਕਾਗਜ਼, ਨੀਲੀ ਚੂੜੀ ਦਾ ਟੁਕੜਾ, ਡਾਕਘਰ ਦੀ ਪਾਸਬੁੱਕ ਅਤੇ ਖੂਨ ਦੇ ਧੱਬੇ ਵਾਲੀ ਸਾੜ੍ਹੀ ਦਾ ਪੀਲਾ ਟੁਕੜਾ ਵੀ ਇਕੱਠਾ ਕੀਤਾ। ਇਹ ਸਾਰੀਆਂ ਵਸਤਾਂ ਉਸ ਦੇ ਦਸਤਖਤਾਂ ਅਤੇ ਪੰਚਾਂ ਹੇਠ ਜ਼ਬਤ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ। P.W.12 ਨੇ

ਅੱਗੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਉਸ ਦੀ ਮੈਡੀਕਲ ਜਾਂਚ ਲਈ ਘਾਟੀ ਹਸਪਤਾਲ, ਔਰੰਗਾਬਾਦ ਭੇਜਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਰਿਪੋਰਟ ਨੰਬਰ 21 ਅਤੇ 21 ਏ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਖੂਨ ਦਾ ਨਮੂਨਾ ਐੱਸ. ਡੀ. ਐੱਚ. ਅੰਬਾਡ ਤੋਂ 11.03.2012 'ਤੇ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਖੂਨ ਦੇ ਸਾਰੇ ਨਮੂਨੇ ਡੀ. ਐੱਨ. ਏ. ਜਾਂਚ ਲਈ ਮੁੰਬਈ ਭੇਜੇ ਗਏ ਸਨ। ਪੀ-51. ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਖੂਨ ਦਾ ਨਮੂਨਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਫਾਰਮੈਟ ਅਨੁਸਾਰ ਨਹੀਂ ਭੇਜਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਇਸ ਲਈ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਖੂਨ ਦਾ ਇੱਕ ਹੋਰ ਨਮੂਨਾ ਐੱਸ. ਡੀ. ਐੱਚ. ਅੰਬਾਡ ਦੇ ਮੈਡੀਕਲ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ 13.03.2012 'ਤੇ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਕਵਰ ਪੱਤਰ ਐਕਸ. ਬੀ. ਟੀ. ਦੇ ਨਾਲ ਭੇਜਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਪੀ-52. P.W.12 ਨੇ ਪੀੜ੍ਹਤ ਦਾ ਵਿਸਰਾ ਵੀ 12.03.2012 ਉੱਤੇ ਉਸ ਦੇ ਦਸਤਖਤਾਂ ਵਾਲੇ ਪੱਤਰਾਂ ਨਾਲ ਭੇਜਿਆ। ਵਿਸਰਾ ਐਕਸਬਟ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ। ਪੀ-81 ਵੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। P.W.12 ਨੇ ਇਸ ਸੰਬੰਧੀ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਦੀ ਪਛਾਣ ਕੀਤੀ ਸੀ

ਪੀੜ੍ਹਤ ਵਿਅਕਤੀ ਅਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਐਕਸਬੀਟੀ ਉੱਤੇ ਕੱਪੜੇ। ਪੀ-82. P.W.12 ਦੀ ਕਾਫ਼ੀ ਲੰਮੀ ਕਰਾਸ-ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਪਰ ਕੇਸ ਦੇ ਗੁਣਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਕੋਈ ਵਿਸੰਗਤੀ ਨਹੀਂ ਕੱਢੀ ਗਈ ਹੈ।

30. ਗਵਾਹਾਂ ਦੁਆਰਾ ਵੇਖੇ ਗਏ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਗਵਾਹਾਂ ਦੀਆਂ ਗਵਾਹੀਆਂ ਦੇ ਦ੍ਰਿੜ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਇਸ ਗੱਲ ਵਿੱਚ ਸ਼ੱਕ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਈ ਗੁੰਜਾਇਸ਼ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਸ਼ਰਾਬ ਪੀਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਲਗਭਗ 3:30/4 ਵਜੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਚਾਕਲੇਟ ਵੰਡਦੇ ਵੇਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਪੀੜ੍ਹਤ ਬੱਚਾ ਸ਼ਾਮ ਕਰੀਬ 4 ਵਜੇ ਲਾਪਤਾ ਹੋ ਗਿਆ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਸ ਦੀ ਪਤਨੀ ਨੇ ਸ਼ਾਮ ਕਰੀਬ 5 ਵਜੇ ਇਲਿਆਸ (ਪੀ. ਡਬਲਯੂ. 9) ਨੂੰ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਉਸ ਦੇ ਲਾਪਤਾ ਹੋਣ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਤੁਰੰਤ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ/ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰਿਆਂ ਨੇ ਉਸ ਦੀ ਭਾਲ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ

ਦਿੱਤੀ। ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਗੁੰਮਸ਼ੁਦਗੀ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਵੀ ਪੁਲਿਸ ਕੋਲ ਦਰਜ ਕਰਵਾਈ ਗਈ ਸੀ। ਪੁਲਿਸ ਅਤੇ ਲਾਪਤਾ ਬੱਚੇ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰਕ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਤਲਾਸ਼ੀ ਅਭਿਆਨ ਦੌਰਾਨ ਇਹ ਸਾਹਮਣੇ ਆਇਆ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਉਸ ਦਿਨ ਮਰੋਟੀ ਮੰਦਰ ਦੇ ਨੇੜੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਆਕਰਸ਼ਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਚਾਕਲੇਟ ਵੰਡ ਰਿਹਾ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸੇ ਸਮੇਂ ਬੱਚਾ ਲਾਪਤਾ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ। ਪੁਲਿਸ-ਟੀਮ, ਇਲਿਆਸ-ਪੀੜ੍ਹਤ ਦਾ ਪਿਤਾ ਅਤੇ ਉਸ ਦਾ ਭਰਾ, ਸੱਚਮੁੱਚ ਡਰ ਗਏ ਅਤੇ ਕੁਝ ਅਸ਼ੁੱਧ ਬਦਬੂ ਆ ਰਹੀ ਸੀ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਘਰ ਪਹੁੰਚੇ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਨੰਗੀ ਹਾਲਤ ਵਿੱਚ ਪੀੜ੍ਹਤ ਨਾਲ ਬਿਸਤਰੇ ਹੇਠ ਰੰਗੇ ਹੱਥੀਂ ਫੜ੍ਹ ਲਿਆ। ਇਹ ਅੱਗੇ ਨਿਰਣਾਇਕ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਸਥਾਪਿਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮ੍ਰਿਤਕ ਉੱਤੇ ਬੇਰਹਿਮੀ ਨਾਲ ਹਮਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਯੋਨੀ ਅਤੇ ਗੈਰ ਕੁਦਰਤੀ ਸੰਭੋਗ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਪੀੜ੍ਹਤ ਦੇ ਚਿਹਰੇ, ਸਿਰ, ਗਰਦਨ, ਬਾਹਰੀ ਜੈਨੇਟਾਲੀਆ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਗਰੱਭਾਸ਼ਯ ਅਤੇ ਮੂਤਰ ਦੇ ਅੰਦਰ ਕਈ ਸੱਟਾਂ ਲੱਗੀਆਂ ਸਨ। ਅਸੀਂ ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਦਿਲੀਪ ਪ੍ਰਹਲਾਦਰਾਈ ਤੇਜਨ (ਪੀ. ਡਬਲਯੂ. 3) ਦੇ ਬਿਆਨ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇ ਸਕਦੇ ਹਾਂ, ਜਿਸ ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਘਰ ਵਿੱਚ ਜ਼ਬਰਦਸਤੀ ਦਾਖਲ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਉਸ ਨੂੰ ਬੱਚੇ ਦੀ ਨਿਮਰਤਾ ਨੂੰ ਠੇਸ ਪਹੁੰਚਾਉਂਦੇ ਹੋਏ ਪਾਇਆ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਜਾਣਕਾਰੀ ਸੀ ਕਿ ਪੀੜ੍ਹਤ ਬੱਚੇ ਨੂੰ ਕਿਨ੍ਹਾਂ ਹਾਲਤਾਂ ਵਿੱਚ ਇਹ ਕਈ ਸੱਟਾਂ ਲੱਗੀਆਂ ਸਨ। ਇਹ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਦਾ ਭਾਰ ਕਿ ਉਹ ਸੱਟਾਂ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਨਹੀਂ ਲੱਗੀਆਂ ਸਨ, ਸਬੂਤ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 106 ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਇਕੱਲੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਉੱਤੇ ਸੀ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਉਹ ਬਰੀ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਬੁਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਸਫਲ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਰਿਕਾਰਡ ਉੱਤੇ ਮੌਜੂਦ ਸਬੂਤ ਬਿਨਾਂ ਸ਼ੱਕ ਸਾਬਤ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਪੀੜ੍ਹਤ ਬੱਚਾ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਗੈਰਕਾਨੂੰਨੀ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਲਗਭਗ 4 ਵਜੇ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਉਸ ਉੱਤੇ ਦਰਿੰਦੇ ਦੇ ਹਮਲੇ ਕਾਰਨ ਉਸ ਨੇ ਆਖਰੀ ਸਾਹ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਸੀ।

ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਅਪਰਾਧ ਨਾਲ ਜੋੜ੍ਹਨ ਵਾਲੇ ਵਿਗਿਆਨਕ ਸਬੂਤਃ

31. ਡਾ. ਭਾਨੂ ਦਾਸ ਸੁਰਵਾਸੇ (ਪੀ. ਡਬਲਯੂ. 7) ਉਸ ਪੈਨਲ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਸਨ, ਜਿਸ ਨੇ ਪੀੜਤ ਦੀ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇਹ ਦਾ ਪੋਸਟਮਾਰਟਮ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਉਸ ਨੇ ਗਵਾਹੀ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਕਿ ਸਵੈਬ, ਖੂਨ ਦੇ ਨਮੂਨੇ ਅਤੇ ਨਹੁੰਆਂ ਦੇ ਨਮੂਨੇ ਪੀੜਤ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਲੈ ਲਿਆ ਸੀ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਡਾ. ਬੇਦਾਰਕਰ (ਪੀ. ਡਬਲਯੂ. 8) ਦਾ ਬਿਆਨ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ "ਵੱਖ-ਵੱਖ ਕਿਸਮਾਂ ਦੇ ਸਵੈਬ, ਨੱਕ ਦੇ ਸਵੈਬ, ਸਤਹੀ ਯੋਨੀ ਸਵੈਬ, ਸਲਾਈਡ ਉੱਤੇ ਡੂੰਘੀ ਯੋਨੀ ਸਮੀਅਰ, ਸਲਾਈਡ ਉੱਤੇ ਸਤਹੀ ਯੋਨੀ ਸਮੀਅਰ, ਗੁਦਾ ਸਵੈਬ, ਪੱਟ ਅਤੇ ਪੇਟ ਉੱਤੇ ਖੂਨ ਦਾ ਚਮੜੀ ਦਾ ਖੁਰਕਣਾ, ਨਹੁੰ ਅਤੇ xxx.were ਦੇ ਖੂਨ ਦੇ ਨਮੂਨੇ ਲਏ ਗਏ ਹਨ। " ਉਸ ਨੇ ਅੱਗੇ ਬਿਆਨ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਸਾਰੇ ਨਮੂਨੇ ਜ਼ਬਤ ਕਰਕੇ ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ ਸੌਂਪ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਪੁਲਿਸ ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਰਾਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਪ੍ਰਭੂਸਿੰਘ ਗੁਆਰ (P.W.12) ਨੇ ਸਹੁੰ ਖਾਧੀ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਉਸ ਦੇ ਵਿਅਕਤੀ ਉੱਤੇ ਨੀਲੀ ਜੀਨਸ ਅਤੇ ਹਰੀ ਕਮੀਜ਼ ਜ਼ਬਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਉੱਤੇ ਖੂਨ ਦੇ ਧੱਬੇ ਅਤੇ ਵੀਰਜ ਦੇ ਧੱਬੇ ਸਨ। ਪੀੜਤ ਦਾ ਨਿੱਕਰ ਅਤੇ ਫਰੌਕ, ਕੰਬਲ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਸ ਨੂੰ ਲਪੇਟਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਅਪਰਾਧ ਵਾਲੀ ਥਾਂ ਤੋਂ ਇਕੱਠੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਚੀਜ਼ਾਂ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਖੂਨ ਦੇ ਧੱਬੇ ਵਾਲੀ ਸਾੜ੍ਹੀ ਦਾ ਇੱਕ ਟੁਕੜਾ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਸੀ, ਨੂੰ ਜ਼ਬਤ ਕਰ ਲਿਆ ਗਿਆ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਖੂਨ ਦਾ ਨਮੂਨਾ ਵੀ ਲਿਆ ਗਿਆ ਅਤੇ ਜ਼ਬਤ ਕੀਤੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਵਸਤਾਂ/ਨਮੂਨਿਆਂ ਨੂੰ ਜਾਂਚ ਲਈ ਮੁੰਬਈ ਭੇਜਿਆ ਗਿਆ।

32. ਫੋਰੈਂਸਿਕ ਸਾਇੰਸ ਲੈਬਾਰਟਰੀ, ਮੁੰਬਈ ਵਿੱਚ ਸਹਾਇਕ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਸ਼੍ਰੀਕਾਂਤ ਹਨਮੰਤ ਲਾਡੇ (P.W.11), ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸੀ. ਡੀ. ਐੱਫ. ਡੀ. ਇੰਸਟੀਟਿਊਟ, ਹੈਦਰਾਬਾਦ ਵਿੱਚ ਵੀ ਸਿਖਲਾਈ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਸੀ, ਨੇ ਇੱਕ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਕਿਤਾਬ 'ਫੋਰੈਂਸਿਕ ਬਾਇਓਲੋਜੀ' ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਡੀ. ਐੱਨ. ਏ. 'ਤੇ ਲਗਭਗ 30 ਪੇਪਰ ਲਿਖੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਗਵਾਹੀ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਫਾਰੈਂਸਿਕ ਸਾਇੰਸ, ਗ੍ਰਹਿ ਮੰਤਰਾਲਾ, ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ ਦੁਆਰਾ ਜਾਰੀ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਡੀ. ਐੱਨ. ਏ. ਟੈਸਟ ਕੀਤਾ। ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਦਫ਼ਤਰ ਨੂੰ ਕਦੀਮ ਤੋਂ ਸੀਲਬੰਦ ਮੁਦਮਲ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਇਆ, ਜਾਲਨਾ ਪੁਲਿਸ ਸਟੇਸ਼ਨ ਨੇ

11.03.2012 ਮਿਤੀ ਵਾਲੇ ਪੱਤਰ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਖੂਨ ਦਾ ਨਮੂਨਾ ਵੀ 13.03.2012 ਮਿਤੀ ਵਾਲੇ ਪੱਤਰ ਰਾਹੀਂ ਭੇਜਿਆ। ਪੀ-52)। ਪੀੜਤ ਦੇ ਖੂਨ ਦਾ ਨਮੂਨਾ ਮੂੰਹ ਦੇ ਸਵੈਬਾਂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਚੀਜ਼ਾਂ ਦੇ ਨਮੂਨਿਆਂ ਦੇ ਨਾਲ 12.03.2012 ਉੱਤੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। P.W.11 ਨੇ ਪੀੜਤ ਦੇ ਮੂੰਹ ਦੇ ਸਵੈਬਾਂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਚੀਜ਼ਾਂ, ਨੱਕ ਦੇ ਸਵੈਬਾਂ, ਸਤਹੀ ਯੋਨੀ ਸਵੈਬ, ਸਲਾਈਡ ਉੱਤੇ ਡੂੰਘੀ ਯੋਨੀ ਸਮੀਅਰ, ਸਲਾਈਡ ਉੱਤੇ ਸਤਹੀ ਯੋਨੀ ਸਮੀਅਰ, ਗੁਦਾ ਸਵੈਬ, ਪੱਟ ਅਤੇ ਪੇਟ ਉੱਤੇ ਖੂਨ ਦੀ ਚਮੜੀ ਦਾ ਖੁਰਕਣਾ, ਨਹੁੰ ਅਤੇ ਹੋਰ ਖੂਨ ਦੇ ਨਮੂਨਿਆਂ ਦਾ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਕੀਤਾ। P.W.11 ਨੇ ਅੱਗੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ,

“ਮੈਂ ਦੋਸ਼ੀ ਰਵੀ ਘੁਮਰੇ ਦੇ ਖੂਨ ਦੇ ਨਮੂਨੇ ਤੋਂ ਡੀ. ਐੱਨ. ਏ., ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨੀ ਨੰਬਰ 3 'ਤੇ ਸਤਹੀ ਯੋਨੀ ਸਵੈਬ, ਡੂੰਘੀ ਯੋਨੀ ਸਵੈਬ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਿਤ ਨੰਬਰ 4, ਸਲਾਈਡ' ਤੇ ਡੂੰਘੀ ਯੋਨੀ ਸਵੈਬ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਿਤ ਕਰੋ ਸਲਾਈਡ ਨੰਬਰ 5 ਸਤਹੀ ਯੋਨੀ ਸਵੈਬ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਿਤ ਕਰੋ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨੀ ਨੰਬਰ 6, ਗੁਦਾ ਸਵੈਬ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਿਤ ਨੰਬਰ 7, ਪੱਟ ਅਤੇ ਪੇਟ 'ਤੇ ਖੂਨ ਦੀ ਚਮੜੀ ਦਾ ਸਕ੍ਰੈਪਿੰਗ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਿਤ ਕਰੋ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨੀ ਨੰਬਰ 8, ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨੀ ਨੰਬਰ 3 ਜੀਨਸ ਪੈਂਟ' ਤੇ ਖੂਨ ਅਤੇ ਵੀਰਜ ਦਾ ਪਤਾ ਲਗਾਇਆ ਹੈ। ਇਸ ਡੀ. ਐੱਨ. ਏ. ਨੂੰ ਵਾਈ-ਕ੍ਰੋਮੋਸੋਮ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਮਾਰਕਰ, ਵਾਈ-ਕ੍ਰੋਮੋਸੋਮ ਸ਼ਾਰਟ ਟੈਂਡੇਮ ਰਿਪੀਟ ਪੋਲੀਮੋਰਫਿਜ਼ਮ [ਵਾਈ. ਐੱਸ. ਟੀ. ਆਰ.] ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਕੇ ਅਤੇ ਪੋਲੀਮਰੇਜ਼ ਚੇਂਜ ਰਿਐਕਸ਼ਨ [ਛੋਟੇ ਪੀ. ਸੀ. ਆਰ. ਲਈ] ਐਂਪਲੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਤਕਨੀਕ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਕੇ ਵਧਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਡੀਐਨਏ ਪ੍ਰੋਫਾਈਲ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਮੈਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰੇ ਡੀ. ਐੱਨ. ਏ. ਦਾ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਕੀਤਾ।

ਪ੍ਰੋਫਾਈਲਾਂ. ਮੇਰੀ ਵਿਆਖਿਆ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨੀ ਨੰਬਰ 3 ਸਤਹੀ ਯੋਨੀ ਸਵੈਬ 'ਤੇ ਪਾਏ ਗਏ ਵੀਰਜ ਦੇ ਪੁਰਸ਼ ਹੈਪਲੋਟਾਈਪਸ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਿਤ ਨੰਬਰ 4 ਡੂੰਘੀ ਯੋਨੀ ਸਵੈਬ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਿਤ ਕਰੋ ਨੰਬਰ 3 ਸੁਪਰ ਫਾਈਨਲ ਯੋਨੀ ਸਵੈਬ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਿਤ ਕਰੋ ਨੰਬਰ 4 ਡੂੰਘੀ ਯੋਨੀ ਸਵੈਬ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਿਤ ਕਰੋ ਨੰਬਰ 5

ਸਲਾਈਡ' ਤੇ ਡੂੰਘੀ ਯੋਨੀ ਸਮੀਅਰ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਿਤ ਕਰੋ, ਸਲਾਈਡ 'ਤੇ ਨੰਬਰ 6 ਸਤਹੀ ਯੋਨੀ ਸਮੀਅਰ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਿਤ ਕਰੋ, ਨੰਬਰ 7 ਗੁਦਾ ਸਵੈਬ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਿਤ ਕਰੋ, ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨੀ ਨੰਬਰ 8 ਪੱਟ ਅਤੇ ਪੇਟ' ਤੇ ਖੂਨ ਦੇ ਖੁਰਕ ਅਤੇ ਖੂਨ ਅਤੇ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨੀ ਨੰਬਰ 3 'ਤੇ ਪਾਏ ਗਏ ਵੀਰਜ, ਐੱਫ. ਐੱਸ. ਐਕਸ. ਐੱਮ. ਐੱਲ. ਕੇਸ ਦੀ ਜੀਨਸ ਪੈਂਟ ਆਈ. ਡੀ. 2> ਐੱਫ. ਐੱਸ. ਐੱਲ. ਐੱਮ. ਐੱਲ. ਕੇਸ No.DNA-209/12 ਦੇ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨੀ ਨੰਬਰ 1, ਰਵੀ ਅਸ਼ੋਕ ਘੁਮਾਰੇ ਦੇ ਖੂਨ ਦੇ ਨਮੂਨੇ ਦੇ ਪੁਰਸ਼ ਹੈਪਲੋਟਾਈਪਾਂ ਨਾਲ ਮੇਲ ਖਾਂਦਾ ਹੈ।

ਮੇਰੀ ਰਾਏ ਹੈ ਕਿ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨੀ ਨੰਬਰ 3 ਸਤਹੀ ਯੋਨੀ ਸਵੈਬ ਉੱਤੇ ਪਾਏ ਗਏ ਵੀਰਜ ਦੀ ਡੀ. ਐੱਨ. ਏ. ਪ੍ਰੋਫਾਈਲ, ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨੀ ਨੰਬਰ 4 ਡੂੰਘੀ ਯੋਨੀ ਸਵੈਬ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਿਤ ਕਰੋ, ਸਲਾਈਡ ਉੱਤੇ ਸਲਾਈਡ ਨੰਬਰ 5 ਡੂੰਘੀ ਯੋਨੀ ਸਮੀਅਰ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਿਤ ਕਰੋ ਸਲਾਈਡ ਉੱਤੇ ਸਤਹੀ ਯੋਨੀ ਸਮੀਅਰ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਿਤ ਕਰੋ, ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨੀ ਨੰਬਰ 7 ਗੁਦਾ ਸਵੈਬ, ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨੀ ਨੰਬਰ 8, ਪੱਟ ਅਤੇ ਪੇਟ ਉੱਤੇ ਖੂਨ ਦੇ ਖੁਰਕ, ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨੀ ਨੰਬਰ 3 ਉੱਤੇ ਖੂਨ ਅਤੇ ਵੀਰਜ ਦਾ ਪਤਾ ਲੱਗਿਆ ਹੈ। F.S.LML ਕੇਸ No.DNA-209/12 ਦੀ ਸੰਖਿਆ ਉਸੇ ਪਿਤਾ ਦੀ ਸੰਤਾਨ ਤੋਂ ਹੈ।

ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ, ਮੈਂ ਸੂਚੀ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨੀ No.71 ਨਾਲ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਰਿਪੋਰਟ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀ ਹੈ ਜਿਸ ਉੱਤੇ ਮੇਰੇ ਦਸਤਖਤ ਹਨ, ਸਮੱਗਰੀ ਸਹੀ ਹੈ। ਇਹ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨੀ No.75 ਉੱਤੇ ਹੈ। ਉਪਰੋਕਤ ਸਾਰੇ ਡੀ. ਐੱਨ. ਏ. ਪ੍ਰੋਫਾਈਲਾਂ ਦਾ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਉਸੇ ਰਿਪੋਰਟ ਵਿੱਚ ਸਾਰਣੀ ਵਿੱਚ ਕੱਟਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਦੋਸ਼ੀ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨੀ ਨੰਬਰ 3 ਅਤੇ 4 ਦੀ ਨੀਲੀ ਜੀਨਸ ਪੈਂਟ ਅਤੇ ਕਮੀਜ਼ ਨੂੰ ਸਾਡੇ ਦਫ਼ਤਰ ਦੇ ਜੈਵਿਕ ਭਾਗ ਦੁਆਰਾ ਰੈਫਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਮੈਂ ਖੂਨ ਅਤੇ ਵੀਰਜ ਤੋਂ ਡੀ. ਐੱਨ. ਏ. ਕੱਢਿਆ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨੀ ਨੰਬਰ 3, ਪੂਰੀ ਜੀਨਸ ਪੈਂਟ, ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨੀ ਨੰਬਰ 4 ਪੂਰੀ ਬੁਸ਼ ਕਮੀਜ਼ ਉੱਤੇ ਖੂਨ ਦਾ ਪਤਾ ਲੱਗਾ ਅਤੇ ਰਵੀ ਘੁਮਰੇ ਦਾ ਨਮੂਨਾ ਮਿਲਿਆ। ਫਿਰ ਇਸ ਡੀ. ਐੱਨ. ਏ. ਨੂੰ ਪੀ. ਸੀ.

ਆਰ. ਐਂਪਲੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਤਕਨੀਕ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦਿਆਂ 15 ਐੱਸ. ਟੀ. ਆਰ. ਲੋਸੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਕੇ ਵਧਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਮੇਰੀ ਵਿਆਖਿਆ ਖੂਨ ਅਤੇ ਵੀਰਜ ਦੀ ਡੀ. ਐੱਨ. ਏ. ਪ੍ਰੋਫਾਈਲ ਹੈ ਜੋ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨੀ ਨੰਬਰ 3 ਫੁੱਲ ਜੀਨਸ ਪੈਂਟ ਉੱਤੇ ਪਾਈ ਗਈ ਹੈ, ਐੱਫ. ਐੱਸ. ਐੱਲ. ਦੀ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨੀ ਨੰਬਰ 4 ਫੁੱਲ ਬੁਸ਼ ਕਮੀਜ਼ ਉੱਤੇ ਖੂਨ ਦਾ ਪਤਾ ਲੱਗਿਆ ਹੈ। ਐਮ. ਐਲ. ਰਵੀ ਅਸ਼ੋਕ ਘੁਮਰੇ ਦਾ ਕੇਸ No.DNA-951/12 ਅਤੇ ਖੂਨ ਦਾ ਨਮੂਨਾ ਇੱਕੋ ਜਿਹਾ ਹੈ ਅਤੇ ਮਰਦ ਮੂਲ ਦੇ ਇੱਕੋ ਸਰੋਤ ਤੋਂ ਹੈ। ਡੀ. ਐੱਨ. ਏ. ਪ੍ਰੋਫਾਈਲਾਂ ਖੂਨ ਦੇ ਸਰੋਤ ਵਿੱਚ ਮਾਵਾਂ ਅਤੇ ਪਿਤਾਵਾਂ ਦੇ ਅਲੀਲਾਂ ਨਾਲ ਮੇਲ ਖਾਂਦੀਆਂ ਹਨ। ”

33. ਸ਼੍ਰੀਕਾਂਤ ਲਾਡੇ (P.W.11) ਨੇ ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ ਡੀ. ਐੱਨ. ਏ. ਰਿਪੋਰਟ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀ ਜਿਸ ਦੀ ਸਹਾਇਕ ਰਸਾਇਣਕ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਵੀ ਤਸਦੀਕ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਉਸ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਦੀ ਸਮੱਗਰੀ ਨੂੰ ਵੇਖਦਿਆਂ, P.W.11 ਨੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ "ਮੈਂ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਐਕਸਬਟਸ ਨੂੰ ਵੇਖਣ ਬਾਰੇ ਰਾਏ ਦੇ ਸਕਦਾ ਹਾਂ। 75-76 ਕਿ ਏ ਸੀ]

ਦੋਸ਼ੀ ਰਵੀ ਦੁਆਰਾ ਪੀੜਤ ਨਾਲ ਜਿਨਸੀ ਸੰਬੰਧ ਅਤੇ ਗੈਰ ਕੁਦਰਤੀ ਸੰਬੰਧ ਬਣਾਏ ਗਏ। ” [ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ]। 34. ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਸਾਰੇ ਪਾਸਿਓਂ ਝਟਕਾ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਅਟੁੱਟ ਵਿਗਿਆਨਕ ਸਬੂਤਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਮਹਾਦੋਸ਼ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਤਤਕਾਲ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਡੀਐਨਏ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ "ਵਾਈ-ਐਸਟੀਆਰ" ਦਾ ਤਰੀਕਾ ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹ ਸੁਝਾਅ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਵਿਧੀ ਦੋਸ਼ੀ ਦੀ ਅਪਰਾਧੀ ਵਜੋਂ ਸਹੀ ਪਛਾਣ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ; ਅਤੇ ਹੋਰ ਤਰੀਕਿਆਂ ਦੇ ਉਲਟ ਆਟੋਸੋਮਲ-ਐਸ. ਟੀ. ਆਰ. ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ, ਇਹ ਇੱਕੋ ਵੰਸ਼ ਦੇ ਪੁਰਸ਼ ਮੈਂਬਰਾਂ ਵਿੱਚ ਫਰਕ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ।

35. ਹਾਲਾਂਕਿ, ਅਸੀਂ ਪੇਸ਼ਗੀ ਤੋਂ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਨਹੀਂ ਹਾਂ। ਵਿਸ਼ਵ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਮਾਨਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਮੈਡੀਕਲ ਸਾਹਿਤ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਸਹਾਇਕ ਡਾਇਰੈਕਟਰ, ਫੋਰੈਂਸਿਕ ਸਾਇੰਸ ਲੈਬਾਰਟਰੀ ਦੇ ਬਿਆਨ ਨਾਲ ਕੁਝ ਵੀ ਵਿਵਾਦਪੂਰਨ ਨਹੀਂ ਛੱਡਦਾ ਕਿ ਜਿਨਸੀ ਸ਼ੋਸ਼ਣ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ, ਪੀੜ੍ਹਤ ਅਤੇ ਅਪਰਾਧੀ ਦਾ ਡੀਐਨਏ ਅਕਸਰ ਮਿਲਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ "ਆਟੋਸੋਮਲ-ਐੱਸਟੀਆਰ" ਵਰਗੀਆਂ ਰਵਾਇਤੀ ਡੀਐੱਨਏ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਤਕਨੀਕਾਂ ਸੰਭਵ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਵਾਈ-ਐੱਸਟੀਆਰ ਵਿਧੀ ਵਾਈ-ਕ੍ਰੋਮੋਸੋਮ ਦੀ ਤੁਲਨਾ ਕਰਕੇ ਸਿਰਫ ਪੁਰਸ਼ ਡੀਐੱਨਏ ਨੂੰ ਅਲੱਗ ਕਰਨ ਦਾ ਇੱਕ ਵਿਲੱਖਣ ਤਰੀਕਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ ਜੋ ਸਿਰਫ ਪੁਰਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਪਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਹੁਣ ਵਿਗਿਆਨਕ ਬਹਿਸ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਵਾਈ-ਐੱਸਟੀਆਰ ਸਕ੍ਰੀਨਿੰਗ ਜਿਨਸੀ ਸ਼ੋਸ਼ਣ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਪੁਸ਼ਟੀ ਲਈ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਲਾਭਦਾਇਕ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਅਸਾਧਾਰਣ ਸਬੂਤ ਵਜੋਂ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵਰਤਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਦੁਨੀਆ ਭਰ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਇਸ' ਤੇ ਵਿਆਪਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। 1&2. ਵਿਗਿਆਨ ਅਤੇ ਖੋਜਾਂ ਨੇ ਜ਼ੋਰ ਦੇ ਕੇ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਵਿਧੀ ਦੁਆਰਾ ਨਮੂਨਿਆਂ ਵਿੱਚ 'ਲੋਸੀ' ਦੇ ਨਿਘਾਰ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਘੱਟ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਡੀ. ਐੱਨ. ਏ. ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਦੇ ਹੋਰ ਰਵਾਇਤੀ ਤਰੀਕਿਆਂ ਨਾਲੋਂ ਵਧੇਰੇ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਵਾਈ-ਐੱਸਟੀਆਰ ਇੱਕੋ ਵੰਸ਼ ਦੇ ਪੁਰਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਅੰਤਰ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਫਿਰ ਵੀ ਇਸ ਨੂੰ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦੇ ਕੇਸ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਮਜ਼ਬੂਤ ਹਾਲਾਤ ਸਬੂਤਾਂ ਵਜੋਂ ਵਰਤਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਡੀ. ਐੱਨ. ਏ. ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਦੀਆਂ ਵਾਈ-ਐੱਸ. ਟੀ. ਆਰ. ਤਕਨੀਕਾਂ ਦੋਵੇਂ ਨਿਯਮਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਜਿਨਸੀ ਹਮਲੇ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਅਪਰਾਧੀ ਦੀ ਪਛਾਣ ਕਰਨ ਅਤੇ ਅਣਸੁਲਝੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ੱਕੀਆਂ ਦੀ ਪਛਾਣ ਕਰਨ ਦੇ ਢੰਗ ਵਜੋਂ ਵਰਤੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਨਮੂਨਿਆਂ ਦੇ ਸੰਪੂਰਨ ਮੇਲ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਅਤੇ ਡੀ. ਐੱਨ. ਏ. ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ

ਨੂੰ ਬਦਨਾਮ ਕਰਨ ਲਈ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਫੋਰੈਂਸਿਕ ਰਿਪੋਰਟ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ P.W.11 ਦੇ ਬਿਆਨ ਦਾ ਸੰਭਾਵਤ ਮੁੱਲ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਹੈ। ਫਿਰ ਵੀ।

1 “ਬਾਲ ਜਿਨਸੀ ਸ਼ੋਸ਼ਣ ਦਾ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣ ਅਤੇ ਉਦੇਸ਼ਪੂਰਨ ਪੁਸ਼ਟੀ ਲਈ ਵਾਈ-ਐਸ. ਟੀ. ਆਰ. ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ, "ਫਰੈਡਰਿਕ ਸੀ. ਡੇਲਫਿਨ-ਬਰਨਾਡੇਟ ਜੇ. ਮੈਡਰਿਡ-ਮਰਲੇ ਪੀ. ਟੈਨ-ਮਾਰੀਆ ਕੋਰਾਜ਼ੋਨ ਏ. ਡੀ ਯੂੰਗਰੀਆ ਦੁਆਰਾ ਲਿਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ।

2 “ਫੋਰੈਂਸਿਕ ਡੀਐਨਏ ਸਬੂਤਃ ਸਾਇੰਸ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ", ਜਸਟਿਸ ਮਿੰਗ ਡਬਲਯੂ. ਚਿਨ, ਮਾਈਕਲ ਚੈਂਬਰਲੇਨ, ਏ, ਵਾਈ ਰੋਜਾ, ਲਾਂਸ ਗੀਮਾ ਦੁਆਰਾ ਲਿਖਿਆ ਗਿਆ

ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਇਹ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਅਪਰਾਧ ਉਸ ਦੇ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਨਜ਼ਦੀਕੀ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਘਰ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀ ਮੌਜੂਦ ਨਹੀਂ ਸੀ।

36. ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਰਿਕਾਰਡ ਉੱਤੇ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਚਸ਼ਮਦੀਦ ਗਵਾਹ, ਹਾਲਾਤ ਸਬੰਧੀ ਸਬੂਤ, ਮੈਡੀਕਲ ਸਬੂਤ ਅਤੇ ਡੀ. ਐੱਨ. ਏ. ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਹੈ ਜੋ ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ ਸਾਬਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਇਕੱਲਾ ਹੀ ਹੈ, ਜੋ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਭਿਆਨਕ ਅਪਰਾਧ ਕਰਨ ਦਾ ਦੋਸ਼ੀ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਅਸੀਂ ਬਿਨਾਂ ਝਿਜਕ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਦੇ ਹਾਂ।

37. ਹਾਲਾਂਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ 'ਕਾਮ ਦੀ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ' ਅਤੇ 'ਟਰੇਸ ਨੂੰ ਹਟਾਉਣਾ' ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਸੀ ਪਰ ਉਦੇਸ਼ ਭਾਰਤੀ ਦੰਡ ਸੰਹਿਤਾ ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਪੱਸ਼ਟ ਜ਼ਰੂਰਤ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਹਾਲਾਂਕਿ 'ਉਦੇਸ਼' ਕਿਸੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਮਦਦਗਾਰ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਈ ਫੈਸਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਉਦੇਸ਼ ਦੀ ਘਾਟ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਣ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਲਈ ਘਾਤਕ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ ਕਿਉਂਕਿ ਕਈ ਵਾਰ ਮਨੁੱਖ ਤਰਕਹੀਣ ਢੰਗ ਨਾਲ

ਅਤੇ ਪਲ ਭਰ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਹੱਥ ਵਿੱਚ ਕੇਸ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹਾਲਾਤ ਸਬੰਧੀ ਸਬੂਤ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਚਸ਼ਮਦੀਦ ਗਵਾਹ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਅਪਰਾਧ ਕਰਦੇ ਵੇਖਿਆ ਹੈ, ਕੁਝ ਹੱਦ ਤੱਕ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਡੀ. ਐੱਨ. ਏ. ਟੈਸਟ ਦੇ ਸੰਘਣੇ ਸਮਰਥਨ ਦੇ ਨਾਲ ਅਜਿਹੇ ਅਟੁੱਟ ਸਬੂਤ ਲਈ ਇਸ ਭਿਆਨਕ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਦੇ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਨਿਰਧਾਰਣ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਨਹੀਂ ਹੈ।

38. ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਸਵਾਲ 'ਤੇ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਸਿੱਖਿਅਤ ਵਕੀਲ ਨੇ ਜ਼ੋਰਦਾਰ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਕਿ ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਵੱਡੇ ਪੱਧਰ' ਤੇ ਅਪਰਾਧ ਦੀ 'ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ' ਅਤੇ 'ਬੇਰਹਿਮੀ' ਤੋਂ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੋਈਆਂ ਹਨ ਜਦੋਂ ਕਿ ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦੀ ਅਤਿਅੰਤ ਸਜ਼ਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇੱਕ ਬੱਚੀ-ਪੀੜ੍ਹਤ ਨਾਲ ਬਲਾਤਕਾਰ ਅਤੇ ਕਤਲ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ 35 ਫੈਸਲਿਆਂ ਦੀ ਸੂਚੀ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਉਮਰ ਕੈਦ ਵਿੱਚ ਬਦਲ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕਿ ਇਕੱਲੇ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਬੇਰਹਿਮੀ ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦੇਣ ਲਈ ਕਾਫ਼ੀ ਨਹੀਂ ਹੈ; ਰਾਜ ਲਈ ਇਹ ਸਥਾਪਿਤ ਕਰਨਾ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਸੁਧਾਰ ਤੋਂ ਪਰੇ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਹ ਦੇਖਣਾ ਢੁਕਵਾਂ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਇਹ ਪਹਿਲੀ ਸਜ਼ਾ ਹੈ ਜਾਂ ਪਿਛਲੇ ਅਪਰਾਧ ਹੋਏ ਹਨ। ਅਜਿਹੀ ਸਜ਼ਾ ਦੇਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਦੋਸ਼ੀ ਦੀ ਸਮਾਜਿਕ-ਆਰਥਿਕ ਸਥਿਤੀ ਅਤੇ ਮਾਨਸਿਕ ਸਥਿਤੀ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ; ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਪ੍ਰਸਥਿਤੀ ਸਬੂਤਾਂ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਕਿਉਂਕਿ ਦੋਸ਼ੀਤਾ ਦੇ ਹਿਸਾਬ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵੀ ਕਮੀ ਅਤਿਅੰਤ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਰੋਕਦੀ ਹੈ। ਸਿੱਖੀ ਹੋਈ ਸਲਾਹ ਉੱਤੇ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ (i)

ਕਾਲੂ ਖਾਨ ਬਨਾਮ ਰਾਜਸਥਾਨ ਰਾਜ (2015) 16 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ. 492 ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਤਿੰਨ ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਬੈਂਚ ਨੇ ਕਤਲ, ਅਗਵਾ ਅਤੇ ਬਲਾਤਕਾਰ ਦੀ ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਇਹ ਕਹਿੰਦੇ ਹੋਏ

ਪਰਿਵਰਤਿਤ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਉਮਰ ਕੈਦ ਸੁਧਾਰ, ਬਦਲਾ ਅਤੇ ਰੋਕਥਾਮ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਕਰੇਗੀ ਅਤੇ ਜੀਵਨ ਦੇਣਾ ਅਤੇ ਲੈਣਾ ਬ੍ਰਹਮ ਹੈ, ਜੋ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਵਿਕਲਪਾਂ ਨੂੰ ਬੰਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ। ਸੁਨੀਲ ਬਨਾਮ ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ (2017) 4 ਐੱਸ. ਸੀ. ਸੀ. 393 ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਤਿੰਨ ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਬੈਂਚ ਦੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇੱਕ 25 ਸਾਲਾ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ 4 ਸਾਲ ਦੀ ਬੱਚੀ ਦੇ ਕਤਲ ਅਤੇ ਬਲਾਤਕਾਰ ਦਾ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਪਰ ਉਸ ਨੂੰ ਇਸ ਮਾਪਦੰਡ 'ਤੇ ਫਾਂਸੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਉਸ ਵਿੱਚ ਸੁਧਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਦਾ ਮੁੜ ਵਸੇਬਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਤਿੰਨ ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਬੈਂਚ ਦੇ ਕਈ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਜਿੱਥੇ ਦੋਸ਼ੀ ਦੀ ਛੋਟੀ ਉਮਰ ਨੂੰ ਇੱਕ ਘੱਟ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਹਾਲਾਤ ਵਜੋਂ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਪਿਛਲੇ ਅਪਰਾਧਿਕ ਇਤਿਹਾਸ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਵਿੱਚ, ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਰਹਿੰਦੇ ਹੋਏ ਦੋਸ਼ੀ ਦਾ ਵਿਵਹਾਰ ਅਤੇ ਸਮਾਜਿਕ-ਆਰਥਿਕ ਪੱਧਰ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਜਿਸ ਨਾਲ ਉਹ ਸਬੰਧਤ ਸੀ, ਸੁਧਾਰ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਬਦਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ।

39. ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਵਕੀਲ ਨੇ 12 ਦਸੰਬਰ, 2018 ਨੂੰ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਤਿੰਨ ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਬੈਂਚ ਦੇ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਬਹੁਤ ਭਰੋਸਾ ਜਤਾਇਆ।

ਰਾਜਿੰਦਰ ਪ੍ਰਹਲਾਦਰਾਓ ਵਾਸਨਿਕ ਬਨਾਮ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸਮੀਖਿਆ ਪਟੀਸ਼ਨ (ਸੀ. ਆਰ. ਐਲ.) ਵਿੱਚ ਨੰ. 306-307/2013 ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ 3 ਸਾਲ ਦੀ ਬੱਚੀ ਨਾਲ ਬਲਾਤਕਾਰ ਅਤੇ ਕਤਲ ਦਾ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦੀ ਥਾਂ ਉਮਰ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ, "ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਬਾਕੀ ਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਲਈ ਰਿਹਾਅ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।" ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਉਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਕਿ (ਏ) ਮਾਮਲਾ

ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹਾਲਾਤ ਸਬੰਧੀ ਸਬੂਤ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਸੀ, (ਬੀ) ਸੁਧਾਰ ਅਤੇ ਮੁੜ ਵਸੇਬੇ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ, (ਸੀ) ਦੋਸ਼ੀ ਦਾ ਡੀਐਨਏ ਨਮੂਨਾ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਪਰ ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਅਤੇ (ਡੀ) ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਦੋ ਸਮਾਨ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੇ ਲੰਬਿਤ ਹੋਣ ਦਾ ਤੱਥ ਉਸ ਦੇ ਮਾੜੇ ਚਰਿੱਤਰ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਤਿੰਨ ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਬੈਂਚ ਨੇ 19 ਫਰਵਰੀ, 2019 ਨੂੰ ਪਰਸ਼ੂਰਾਮ ਬਨਾਮ ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ (2013 ਦੀ ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਪੀਲ ਨੰ. 314-315) ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਾ ਸੁਣਾਇਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਨਾਬਾਲਗ ਲੜਕੀ ਨਾਲ ਬਲਾਤਕਾਰ ਅਤੇ ਕਤਲ ਦਾ ਦੋਸ਼ੀ ਪਾਏ ਗਏ ਇੱਕ 22 ਸਾਲਾ ਨੌਜਵਾਨ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਵੀ ਉੱਪਰ ਦੱਸੇ ਗਏ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਉੱਤੇ ਬਦਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। 40. ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਵਕੀਲ ਨੇ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਅਜਿਹਾ ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ।

(1994) 2 ਐੱਸ. ਸੀ. ਸੀ. 220, ਜਿਸ ਉੱਤੇ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਸ਼ੱਕ ਕੀਤਾ ਸੀ ਸ਼ੰਕਰ ਕਿਸ਼ਨਰਾਓ ਖਾੜੇ ਬਨਾਮ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਰਾਜ (2013) 5 ਐੱਸ. ਸੀ. ਸੀ. 546 ਅਤੇ (ii) ਸ਼ਿਵਾਜੀ ਬਨਾਮ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਰਾਜ (2008) 3 ਐੱਸ. ਸੀ. ਸੀ. 269 ਜਿਸ ਨੂੰ ਵੀ ਸੰਤੋਸ਼ ਕੁਮਾਰ ਸਤੀਸ਼ਭੂਸ਼ਣ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਤੀ ਕਿਊਰੀਅਨ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ।

ਬਰੀਆਰ ਬਨਾਮ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਰਾਜ (2009) 6 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ. 498. ਉਹ ਬਹੁਤ ਜੋਸ਼ ਨਾਲ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕਿ ਨਾ ਤਾਂ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਲਗਾਉਣ ਦੇ ਕਾਰਨ ਦਿੱਤੇ ਹਨ ਕਿਉਂਕਿ ਦੋਵੇਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਤੋਂ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੋਈਆਂ ਹਨ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਘੱਟ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਨੂੰ ਨਾਕਾਫ਼ੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਦਰਸਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਬੇਰਹਿਮੀ ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦੇਣ ਦਾ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਆਧਾਰ ਹੈ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਈ ਫੈਸਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਇਸ ਦੇ ਉਲਟ ਚੇਤਾਵਨੀ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਦੋਵੇਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਇਹ ਨਤੀਜਾ

ਦਰਜ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹੀਆਂ ਹਨ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਸੁਧਾਰ ਤੋਂ ਪਰੇ ਸੀ ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਇਹ ਨਹੀਂ ਪਾਇਆ ਜਾਂਦਾ, ਇਹ ਕੇਸ 'ਦੁਰਲੱਭ ਤੋਂ ਦੁਰਲੱਭ' ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ।

41. (i) ਅਪਰਾਧਿਕ ਪਿਛੋਕੜ ਦੀ ਘਾਟ; (ii) ਅਪਰਾਧ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸਮਾਜ ਵਿਰੋਧੀ ਵਿਵਹਾਰ ਦਾ ਕੋਈ ਰਿਕਾਰਡ ਨਹੀਂ; (iii) ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਉਮਰ 25-30 ਸਾਲ ਹੋਣਾ; (iv) ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਬੇਰਹਿਮੀ ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦੇਣ ਦਾ ਆਧਾਰ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ; ਅਤੇ (v) ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਸਮਾਜ ਦੇ ਗਰੀਬ ਵਰਗ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਤੱਥਾਂ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਉਸ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੇ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਕਿ ਇਹ ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦੇਣ ਲਈ ਢੁਕਵਾਂ ਮਾਮਲਾ ਨਹੀਂ ਹੈ।

42. ਸਿੱਖਿਅਤ ਰਾਜ ਦੇ ਵਕੀਲ ਨੇ ਇਸ ਦੇ ਉਲਟ ਕਿਹਾ ਕਿ ਤੁਰੰਤ ਕੇਸ 'ਦੁਰਲੱਭ ਤੋਂ ਦੁਰਲੱਭ ਮਾਮਲਿਆਂ' ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਜਿਸ ਨੇ ਬੱਸ 2 ਸਾਲ ਦੇ ਨਿਰਦੋਸ਼ ਬੱਚੇ ਨਾਲ ਬਲਾਤਕਾਰ ਅਤੇ ਕਤਲ ਦਾ ਅਪਰਾਧ ਸਭ ਤੋਂ ਭਿਆਨਕ ਢੰਗ ਨਾਲ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਨਰਮੀ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਸਮਾਜ ਲਈ ਇੱਕ ਖ਼ਤਰਾ ਹੈ ਅਤੇ ਮਨੁੱਖਤਾ ਵਿਰੁੱਧ ਅਜਿਹੇ ਅਪਰਾਧਾਂ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਲਈ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਕੋਈ ਗਲਤ ਹਮਦਰਦੀ ਨਹੀਂ ਦਿਖਾਉਣੀ ਚਾਹੀਦੀ।

43. ਸਵਾਲ ਜੋ ਅਖੀਰ ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰਨ ਲਈ ਆਉਂਦਾ ਹੈ, ਉਹ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਤੁਰੰਤ ਕੇਸ 'ਦੁਰਲੱਭ ਤੋਂ ਦੁਰਲੱਭ ਮਾਮਲਿਆਂ' ਦੀ ਕਸੌਟੀ ਨੂੰ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਅਜਿਹੀ ਅਸਾਧਾਰਣ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਵਿੱਚ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਹੋਰ ਸਾਰੇ ਵਿਕਲਪ ਬੰਦ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ ਅਤੇ ਕੀ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਅਸਲ ਉਮਰ ਕੈਦ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਪੜ੍ਹਚੋਲ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।

ਭਾਰਤ ਸੰਘ ਵਿੱਚ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਬੈਂਚ ਬਨਾਮ ਵੀ. ਸ਼੍ਰੀਹਰਣ @ਮੁਰੂਗਨ ਅਤੇ ਓਰਸ. (2016) 7 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ 1. 44. ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਬੈਂਚ ਨੇ ਬਚਨ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ (1980) 2 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ. 684 ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਆਈ. ਪੀ. ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 304 (3) ਤਹਿਤ ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦੀ ਸੰਵਿਧਾਨਕਤਾ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਇੱਕ ਪਾਸੇ ਨਿਵਾਰਕ ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਮੁੱਖ ਪਾਤਰਾਂ ਅਤੇ ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਵਿਰੁੱਧ ਰੋਣ ਵਾਲੀ ਮਨੁੱਖਤਾ ਅਤੇ ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਏ.

ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦੇਣ ਲਈ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਪਾਲਣ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਸਖਤ ਮਾਪਦੰਡਾਂ ਨੂੰ ਸਪਸ਼ਟ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਗੱਲ ਉੱਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਕਿ ਕਤਲ ਦੇ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਲਈ ਉਮਰ ਕੈਦ 'ਨਿਯਮ' ਹੈ ਅਤੇ ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਇੱਕ 'ਅਪਵਾਦ' ਹੈ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਮਨੁੱਖੀ ਜੀਵਨ ਦੀ ਮਰਿਆਦਾ ਲਈ ਚਿੰਤਾ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਇੱਕ ਨਿਯਮ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਸਾਧਨਾਂ ਰਾਹੀਂ ਜੀਵਨ ਲੈਣ ਵਿੱਚ ਵਿਰੋਧ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਬਦਲਵੇਂ ਵਿਕਲਪ ਨੂੰ ਬੰਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ "ਦੁਰਲੱਭ ਤੋਂ ਦੁਰਲੱਭ ਮਾਮਲਿਆਂ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ" ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ।

45. ਮੱਛੀ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ (1983) 3 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ. 470 ਵਿੱਚ, ਇਹ

ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਦੋ ਸਵਾਲ ਤਿਆਰ ਕੀਤੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਪਰੀਖਿਆ ਵਜੋਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਜੋ ਇਹ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ ਕਿ ਸਭ ਤੋਂ ਦੁਰਲੱਭ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈਃ

“(a) ਕੀ ਕੋਈ ਅਜਿਹੀ ਚੀਜ਼ ਹੈ ਜੋ ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਲਈ ਉਮਰ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਨਾਕਾਫ਼ੀ ਮੰਨਦੀ ਹੈ?

(ਅ) ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਹਾਲਾਤ ਅਜਿਹੇ ਹਨ ਕਿ ਅਪਰਾਧੀ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਬੋਲਣ ਵਾਲੇ ਘੱਟ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਨੂੰ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਮਹੱਤਵ ਦੇਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵੀ ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦੇਣ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕੋਈ ਬਦਲ ਨਹੀਂ ਹੈ? " 46. ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮਾਚੀ ਸਿੰਘ ਨੇ ਉਹਨਾਂ ਹਾਲਾਤਾਂ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਕਤਲ ਦੇ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਸਜ਼ਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈਃ -

" 32. ਸਮੁੱਚੇ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਭਾਈਚਾਰਾ "ਕਿਸੇ ਵੀ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ" ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਤੀਬਿੰਬਿਤ ਮਨੁੱਖਤਾਵਾਦੀ ਪਹੁੰਚ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ, ਇਸ ਦੇ ਕਾਰਨਾਂ ਦੀ ਭਾਲ ਕਰਨਾ ਦੂਰ ਦੀ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਮਨੁੱਖਤਾਵਾਦੀ ਇਮਾਰਤ ਦਾ ਨਿਰਮਾਣ "ਜੀਵਨ ਪ੍ਰਤੀ ਸਤਿਕਾਰ" ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਦੀ ਨੀਂਹ ਉੱਤੇ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦਾ ਕੋਈ ਮੈਂਬਰ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਮੈਂਬਰ ਦੀ ਹੱਤਿਆ ਕਰਕੇ ਇਸ ਸਿਧਾਂਤ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਸਮਾਜ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਇਸ ਸਿਧਾਂਤ ਦੀਆਂ ਬੇੜ੍ਹੀਆਂ ਨਾਲ ਬੰਨ੍ਹਿਆ ਹੋਇਆ ਮਹਿਸੂਸ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ। ਦੂਜਾ, ਇਹ ਅਹਿਸਾਸ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਮਿਊਨਿਟੀ ਦਾ ਹਰੇਕ ਮੈਂਬਰ ਕਮਿਊਨਿਟੀ ਦੇ ਸੁਰੱਖਿਆ ਕਵਚ ਅਤੇ ਇਸ ਦੁਆਰਾ ਲਾਗੂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਸ਼ਾਸਨ ਦੇ ਕਾਰਨ ਆਪਣੀ ਜਾਨ ਨੂੰ ਖਤਰੇ ਵਿੱਚ ਪਾਏ ਬਿਨਾਂ ਸੁਰੱਖਿਆ ਨਾਲ ਰਹਿਣ ਦੇ ਯੋਗ ਹੈ। ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਸ਼ਾਸਨ ਦੀ ਹੋਂਦ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਵਿੱਚ ਲਿਆਂਦੇ ਜਾਣ ਦਾ ਡਰ ਉਹਨਾਂ ਲੋਕਾਂ ਲਈ ਇੱਕ ਰੁਕਾਵਟ ਵਜੋਂ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਦੂਜਿਆਂ ਨੂੰ ਮਾਰਨ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਝਿਜਕ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੇ ਇਹ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਅਨੁਕੂਲ ਹੈ। ਇਸ ਸੁਰੱਖਿਆ ਲਈ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦਾ ਹਰੇਕ ਮੈਂਬਰ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦਾ ਕਰਜ਼ਦਾਰ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਸ਼ੁਕਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਧੰਨਵਾਦ ਕਰਨ ਦੀ ਬਜਾਏ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੇ ਕਿਸੇ ਮੈਂਬਰ ਨੂੰ "ਮਾਰ" ਕੇ ਦਿਖਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜੋ ਕਾਤਲ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਮਾਰਨ ਤੋਂ ਬਚਾਉਂਦਾ ਹੈ, ਜਾਂ ਜਦੋਂ ਭਾਈਚਾਰੇ ਨੂੰ ਲਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਆਤਮ-ਰੱਖਿਆ ਲਈ ਕਾਤਲ ਨੂੰ ਮਾਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਭਾਈਚਾਰਾ ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇ ਕੇ ਸੁਰੱਖਿਆ ਵਾਪਸ ਲੈ

ਸਕਦਾ ਹੈ। ਪਰ ਭਾਈਚਾਰਾ ਹਰ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹਾ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗਾ। ਇਹ "ਦੁਰਲੱਭ ਤੋਂ ਦੁਰਲੱਭ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ" ਅਜਿਹਾ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਇਸ ਦੀ ਸਮੂਹਿਕ ਜ਼ਮੀਰ ਇੰਨੀ ਹੈਰਾਨ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਨਿਆਂਇਕ ਸ਼ਕਤੀ ਕੇਂਦਰ ਦੇ ਧਾਰਕਾਂ ਤੋਂ ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦੇਣ ਦੀ ਉਮੀਦ ਕਰੇਗਾ ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਨਿੱਜੀ ਰਾਏ ਜਾਂ ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਣ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵੀ ਹੋਵੇ। ਕਮਿਊਨਿਟੀ ਅਜਿਹੀ ਭਾਵਨਾ ਦਾ ਮਨੋਰੰਜਨ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਦੋਂ ਅਪਰਾਧ ਨੂੰ ਉਦੇਸ਼, ਜਾਂ ਅਪਰਾਧ ਕਰਨ ਦੇ ਢੰਗ, ਜਾਂ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਸਮਾਜ ਵਿਰੋਧੀ ਜਾਂ ਘਿਣਾਉਣੇ ਸੁਭਾਅ ਦੇ ਮੰਚ ਤੋਂ ਦੇਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਦਾਹਰਨ ਲਈਃ

I. ਕਤਲ ਕਰਨ ਦਾ ਢੰਗ

33. ਜਦੋਂ ਕਤਲ ਬਹੁਤ ਹੀ ਬੇਰਹਿਮੀ, ਵਿਅੰਗਾਤਮਕ, ਸ਼ੈਤਾਨੀ, ਵਿਦਰੋਹੀ ਜਾਂ ਕਾਇਰਤਾਪੂਰਨ ਢੰਗ ਨਾਲ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਭਾਈਚਾਰੇ ਵਿੱਚ ਤੀਬਰ ਅਤੇ ਅਤਿਅੰਤ ਗੁੱਸਾ ਪੈਦਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ। ਉਦਾਹਰਨ ਲਈ,

(i) ਜਦੋਂ ਪੀੜ੍ਹਤ ਦੇ ਘਰ ਨੂੰ ਘਰ ਵਿੱਚ ਜਿਊਂਦਾ ਭੁੰਨਣ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਅੰਤ ਨਾਲ ਅੱਗ ਲਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

((ii) ਜਦੋਂ ਪੀੜ੍ਹਤ ਨੂੰ ਉਸ ਦੀ ਮੌਤ ਲਈ ਤਸ਼ੱਦਦ ਜਾਂ ਬੇਰਹਿਮੀ ਦੇ ਅਣਮਨੁੱਖੀ ਕੰਮਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

((3) ਜਦੋਂ ਪੀੜ੍ਹਤ ਦੇ ਸਰੀਰ ਨੂੰ ਟੁਕੜਿਆਂ ਵਿੱਚ ਕੱਟਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਉਸ ਦੇ ਸਰੀਰ ਨੂੰ ਭਿਆਨਕ ਢੰਗ ਨਾਲ ਕੱਟਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

II. ਕਤਲ ਕਰਨ ਦਾ ਕਾਰਨ

34. ਜਦੋਂ ਕਤਲ ਕਿਸੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜੋ ਕੁੱਲ ਅਸ਼ਲੀਲਤਾ ਅਤੇ ਘਟੀਆਪਣ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਉਦਾਹਰਨ ਲਈ ਜਦੋਂ (ਏ) ਇੱਕ ਕਿਰਾਏ ਦਾ ਕਾਤਲ ਪੈਸੇ ਜਾਂ ਇਨਾਮ ਦੀ ਖ਼ਾਤਰ ਕਤਲ ਕਰਦਾ ਹੈ (ਬੀ) ਇੱਕ ਬੇਰਹਿਮੀ ਨਾਲ ਕਤਲ ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਜਾਇਦਾਦ ਵਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਮਿਲ ਸਕੇ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਵਾਰਡ ਜਾਂ ਕਾਤਲ ਦੇ ਨਿਯੰਤਰਣ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਉੱਤੇ ਕੰਟਰੋਲ ਹਾਸਲ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ ਜਾਂ ਜਿਸ ਉੱਤੇ ਕਾਤਲ ਹਾਵੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਜਾਂ ਭਰੋਸੇ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਹੈ, ਜਾਂ (ਸੀ) ਮਾਤ ਭੂਮੀ ਨਾਲ ਵਿਸ਼ਵਾਸਘਾਤ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਕਤਲ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

III. ਅਪਰਾਧ ਦਾ ਸਮਾਜ-ਵਿਰੋਧੀ ਜਾਂ ਸਮਾਜਿਕ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਘਿਣਾਉਣਾ ਸੁਭਾਅ

35. (a) ਜਦੋਂ ਕਿਸੇ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀ ਜਾਂ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਭਾਈਚਾਰੇ ਆਦਿ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਦੀ ਹੱਤਿਆ ਨਿੱਜੀ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ, ਬਲਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਹਾਲਤਾਂ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਜੋ ਸਮਾਜਿਕ ਗੁੱਸਾ ਪੈਦਾ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ। ਉਦਾਹਰਣ ਵਜੋਂ, ਜਦੋਂ ਅਜਿਹਾ ਅਪਰਾਧ ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਡਰਾਉਣ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਜਗ੍ਹਾ ਤੋਂ ਭੱਜਣ ਲਈ ਡਰਾਉਣ ਜਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵਾਂਝੇ ਕਰਨ ਜਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਮਰਪਣ ਕਰਨ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਕਰਨ ਲਈ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਪਿਛਲੇ ਬੇਇਨਸਾਫ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਉਲਟਾਉਣ ਅਤੇ ਸਮਾਜਿਕ ਸੰਤੁਲਨ ਨੂੰ ਬਹਾਲ ਕਰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਜ਼ਮੀਨ ਜਾਂ ਲਾਭ ਦਿੱਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।

(ਅ) "ਲਾੜੀ ਨੂੰ ਸਾੜਨ" ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਜਿਸ ਨੂੰ "ਦਾਜ ਮੌਤ" ਵਜੋਂ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਜਦੋਂ ਕਤਲ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਦਾਜ ਕੱਢਣ ਲਈ ਦੁਬਾਰਾ ਵਿਆਹ ਕਰਨ ਜਾਂ ਮੋਹ ਦੇ ਕਾਰਨ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਔਰਤ ਨਾਲ ਵਿਆਹ ਕਰਨ ਲਈ।

IV. ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਵਿਸ਼ਾਲਤਾ

36. ਜਦੋਂ ਅਪਰਾਧ ਅਨੁਪਾਤ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਉਦਾਹਰਨ ਲਈ ਜਦੋਂ ਇੱਕ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਸਾਰੇ ਜਾਂ ਲਗਭਗ ਸਾਰੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਜਾਤੀ, ਭਾਈਚਾਰੇ ਜਾਂ ਇਲਾਕੇ ਦੇ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿੱਚ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਕਈ ਕਤਲ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।

V. ਕਤਲ ਦੇ ਪੀੜ੍ਹਤ ਦੀ ਸ਼ਖਸੀਅਤ

37. ਜਦੋਂ ਕਤਲ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ (ਏ) ਇੱਕ ਨਿਰਦੋਸ਼ ਬੱਚਾ ਹੈ ਜੋ ਕਤਲ ਲਈ ਕੋਈ ਬਹਾਨਾ ਨਹੀਂ ਦੇ ਸਕਦਾ ਸੀ ਜਾਂ ਜਿਸ ਨੇ ਕੋਈ ਭੜਕਾਹਟ ਵੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਸੀ (ਬੀ) ਇੱਕ ਬੇਵੱਸ ਔਰਤ ਜਾਂ ਬੁਢਾਪੇ ਜਾਂ ਕਮਜ਼ੋਰੀ ਕਾਰਨ ਬੇਵੱਸ ਹੋ ਗਿਆ ਵਿਅਕਤੀ (ਸੀ) ਜਦੋਂ ਪੀੜ੍ਹਤ ਇੱਕ ਅਜਿਹਾ ਵਿਅਕਤੀ ਹੈ ਜਿਸ ਉੱਤੇ ਕਾਤਲ ਦਾ ਦਬਦਬਾ ਜਾਂ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਹੈ (ਡੀ) ਜਦੋਂ ਪੀੜ੍ਹਤ ਇੱਕ ਜਨਤਕ ਸ਼ਖਸੀਅਤ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਆਮ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਲਈ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੁਆਰਾ ਪਿਆਰ ਅਤੇ ਸਤਿਕਾਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕਤਲ ਨਿੱਜੀ ਕਾਰਨਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਜਾਂ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

47. ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਸ ਵਿੱਚ ਮੱਛੀ ਸਿੰਘ (ਉੱਪਰ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ) ਤੋਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦੀ ਅਤਿਅੰਤ ਜ਼ਰੂਰਤ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਸਿਵਾਏ ਅਤਿਅੰਤ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਗੰਭੀਰ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਜਿੱਥੇ ਕਤਲ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੋਇਆ ਹੋਵੇ. (ਏ) ਇੱਕ ਨਿਰਦੋਸ਼ ਬੱਚਾ ਜਿਸ ਕੋਲ ਕੋਈ ਬਹਾਨਾ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਸੀ ਜਾਂ ਜਿਸ ਨੇ ਕੋਈ ਬਹਾਨਾ ਵੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਸੀ, ਕਤਲ ਲਈ ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਭੜਕਾਹਟ।

48. ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਮੱਛੀ ਸਿੰਘ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਕਸ਼ਮੀਰ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਸੁਣਾਈ ਗਈ ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ ਕਿਉਂਕਿ ਉਸ ਨੂੰ 6 ਸਾਲ ਦੀ ਉਮਰ ਦੇ ਇੱਕ ਗਰੀਬ ਬੇਸਹਾਰਾ ਬੱਚੇ (ਸੁਖਬੀਰ ਸਿੰਘ) ਨੂੰ ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦੇਣ ਦਾ ਦੋਸ਼ੀ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ

ਕਸ਼ਮੀਰ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਕਤਲ ਕਰਨ ਦੀ ਗੰਭੀਰ ਪ੍ਰਵਿਰਤੀ ਵਾਲੇ ਘਟੀਆ ਦਿਮਾਗ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀ ਵਜੋਂ ਸ਼੍ਰੇਣੀਬੱਧ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

49. ਬਚਨ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਮੱਛੀ ਸਿੰਘ, ਕ੍ਰਮਵਾਰ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਬੈਂਚ ਅਤੇ ਤਿੰਨ ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਬੈਂਚ ਦੇ ਫੈਸਲੇ, ਸਮਕਾਲੀ ਸਜ਼ਾ ਨਿਆਂ ਸ਼ਾਸਤਰ ਦੀ ਨੀਂਹ ਪੱਥਰ ਵਜੋਂ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਘਟਾਉਣ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਵਿਆਖਿਆ ਜਾਂ ਵੱਖਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ (i) ਸਿਰਫ਼ ਹਾਲਾਤ ਸਬੂਤਾਂ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਸਜ਼ਾ; (ii) ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦੀ ਆਪਣੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਨਿਭਾਉਣ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲਤਾ। ਸੁਧਾਰ; (iii) ਬਚੇ ਹੋਏ ਸ਼ੰਕਿਆਂ ਦਾ ਇੱਕ ਮਾਮਲਾ; ਅਤੇ (iv) ਜਿੱਥੇ ਹੋਰ ਵਿਲੱਖਣ 'ਘੱਟ ਕਰਨ ਵਾਲੇ' ਹਾਲਾਤ 'ਗੰਭੀਰ' ਹਾਲਾਤਾਂ ਤੋਂ ਵੱਧ ਹਨ।

50. ਇਹ ਧਿਆਨ ਦੇਣ ਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਸਜ਼ਾ ਦੀ ਮਾਤਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਉਦੇਸ਼ 'ਜੱਜ' ਦੇ ਆਪਣੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਤੋਂ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੋਏ ਬਿਨਾਂ 'ਸਮਾਜ ਕੇਂਦਰਿਤ' ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਸਮਾਜ ਅਪਰਾਧਿਕ ਨਿਆਂ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਦੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਵਿੱਚ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਹਿੱਸੇਦਾਰ ਹੈ। ਇੱਕ ਨਾਗਰਿਕ ਸਮਾਜ ਨੂੰ ਸਮਾਜ ਵਿਰੋਧੀ ਤੱਤਾਂ ਦੇ ਹੱਥੋਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮਾਨਸਿਕ ਡਰ, ਖਤਰੇ ਜਾਂ ਅਸੁਰੱਖਿਆ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਰਹਿਣ ਦਾ 'ਬੁਨਿਆਦੀ' ਅਤੇ 'ਮਨੁੱਖੀ' ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ। ਸਮਾਜ ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਉਮੀਦ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਦਾਲਤਾਂ ਅਨੁਪਾਤਕਤਾ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਅਤੇ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਗੰਭੀਰਤਾ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਢੁਕਵੀਂ ਅਤੇ ਨਿਵਾਰਕ ਸਜ਼ਾ ਦੇਣ।

51. ਇੱਕ 'ਪੀੜ੍ਹਤ' ਦਾ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਵੀ ਓਨਾ ਹੀ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਸ ਦਾ ਸਰਪ੍ਰਸਤ ਜਾਂ ਕਾਨੂੰਨੀ ਵਾਰਸ ਸ਼ਾਮਲ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸੈਕਸ਼ਨ 2 (ਡਬਲਯੂ. ਏ.), <ਆਈ. ਡੀ. 1 ਵਿੱਚ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ, ਅਪਰਾਧਿਕ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਇੱਕ ਅਜਾਮੀ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਅਤੇ ਰਾਜ ਦਰਮਿਆਨ ਫੈਸਲਾ ਲੈਣ ਦੀ ਲੋੜ ਸੀ।

'ਪੀੜਤ'-ਇੱਕ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਅਸਲ ਪੀੜਤ ਦੀ ਨਿਆਂਇਕ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਭੂਮਿਕਾ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸਨੂੰ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਬਾਹਰ ਇੱਕ ਮੂਕ ਦਰਸ਼ਕ ਵਜੋਂ ਬਿਠਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। 'ਅਪਰਾਧ' ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਅਤੇ ਸਜ਼ਾ ਦੇਣ ਲਈ ਅਪਰਾਧਿਕ ਨਿਆਂ ਵਿਵਸਥਾ ਦੀ ਨੈਤਿਕਤਾ ਗੁਪਤ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੇ ਅਪਰਾਧ ਦੇ 'ਪੀੜਤ' ਤੋਂ ਮੂੰਹ ਮੋੜ ਲਵੇਗੀ, ਜਿਸ ਦੀਆਂ ਚੀਕਾਂ ਸਦੀਆਂ ਤੋਂ ਰਵਾਇਤੀ ਤੰਤਰ ਦੇ ਲੰਬੇ ਗਲਿਆਰਿਆਂ ਵਿੱਚ ਸੁਣੀਆਂ ਨਹੀਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਸਨ। ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਹਿੱਸਾ ਲੈਣ ਸਮੇਤ ਕੁੱਝ ਸੀਮਤ ਅਧਿਕਾਰ ਹੁਣ 2009 ਦੇ ਐਕਟ ਨੰਬਰ 5 ਦੁਆਰਾ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਇੱਕ 'ਪੀੜਤ' ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ ਜਿਸ ਵਿੱਚ Cr.P.C ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਵਿਹਾਰਕ ਤਬਦੀਲੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ।

52. ਇਸ ਲਈ ਸਜ਼ਾ ਨੀਤੀ ਨੂੰ ਦੋਵਾਂ ਧਿਰਾਂ ਦਰਮਿਆਨ ਸੰਤੁਲਨ ਬਣਾਉਣ ਅਤੇ (i) ਨਿਵਾਰਕ ਏ ਦੇ ਦੋਹਰੇ ਟੈਸਟ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਰਨ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੈ।

ਪ੍ਰਭਾਵ, ਜਾਂ (ii) ਨਾਗਰਿਕ ਸਮਾਜ ਵਿੱਚ ਅਪਰਾਧੀ ਦੇ ਏਕੀਕਰਨ ਲਈ ਸੰਪੂਰਨ ਸੁਧਾਰ। ਜਿੱਥੇ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਤਸੱਲੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਅਪਰਾਧੀ ਵਿੱਚ ਸੁਧਾਰ ਦੀ ਕੋਈ ਸੰਭਾਵਨਾ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਉੱਥੇ ਸਾਰੀਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸਜ਼ਾ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਦੇ ਅਨੁਕੂਲ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਬੁਰਾਈ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਤੋਂ ਇੱਕ ਉਦਾਹਰਣ ਬਣਾਉਣ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਚੇਤਾਵਨੀ ਦੇਣ ਦੇ ਸਪਸ਼ਟ ਉਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਰੋਕਥਾਮ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਜੋ ਅਜੇ ਵੀ ਨਿਰਦੋਸ਼ ਹਨ। ਇਸ ਗੱਲ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿ ਸਜ਼ਾ ਸਮਾਜਿਕ ਨੈਤਿਕਤਾ ਦਾ ਪ੍ਰਤੀਬਿੰਬ ਹੈ। ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦਾ ਪਾਲਣ ਕਰਨਾ ਇਹ ਸਾਬਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੁਝ ਅਜਿਹੇ ਕੰਮ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਮਾਜ ਇੰਨਾ ਲਾਜ਼ਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਫ਼ਰਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਸਭ ਤੋਂ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਅਧਿਕਾਰਾਂ-ਜੀਵਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਲੈਣ ਨੂੰ ਜਾਇਜ਼ ਠਹਿਰਾਉਂਦੇ ਹਨ।

53. ਜੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਵੱਲੋਂ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਕੇਸ-ਕਾਨੂੰਨ, ਜਿੱਥੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ 'ਬਾਕੀ ਜੀਵਨ' ਲਈ ਉਮਰ ਕੈਦ ਵਿੱਚ ਬਦਲ ਦਿੱਤਾ ਹੈ, ਦੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਰੂਪਾਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਲਾਘਾ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਸ ਬਾਰੇ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਚਰਚਾ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਨਹੀਂ ਪਵੇਗੀ ਕਿ ਹਰੇਕ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਦੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾ ਨੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਨਰਮੀ ਵਰਤਣ ਅਤੇ ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਘੱਟ ਸਜ਼ਾ ਨਾਲ ਬਦਲਣ ਲਈ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਕੀਤਾ। ਤਿੰਨ ਜੱਜਾਂ ਦਾ ਬੈਂਚ ਰਾਜਿੰਦਰ ਪ੍ਰਹਲਾਦਰਾਈ ਵਾਸ਼ਨਿਕ (ਉੱਪਰ) ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਾ ਸਪਸ਼ਟ ਹੈ

ਇਸੇ ਅਧਾਰ ਉੱਤੇ ਵੱਖਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਇੱਕ ਅਜਿਹਾ ਮਾਮਲਾ ਸੀ, ਜੋ ਨਾ ਸਿਰਫ ਪ੍ਰਸਥਿਤੀ ਸਬੂਤਾਂ ਉੱਤੇ ਅਧਾਰਤ ਸੀ, ਬਲਕਿ ਜਿੱਥੇ ਦੋਸ਼ੀ ਦਾ ਡੀ. ਐੱਨ. ਏ. ਨਮੂਨਾ ਵੀ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਪਰ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਹ "ਬਚੇ ਹੋਏ ਸ਼ੰਕਿਆਂ" ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਸੀ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਅਸ਼ੋਕ ਦੇਬਬਰਮਾ ਬਨਾਮ ਤ੍ਰਿਪੁਰਾ ਰਾਜ (2014) 4 ਐੱਸ. ਸੀ. ਸੀ. 747 ਵਿੱਚ ਸਮਝਾਇਆ ਸੀ। ਉਹੀ ਸਮਾਨਤਾ ਪਰਸ਼ੂਰਾਮ (ਉੱਪਰ) ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਤੱਖ ਸ਼ਕਤੀ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰ ਦਿੰਦੀ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਵੀ ਇੱਕ ਅਜਿਹਾ ਮਾਮਲਾ ਸੀ ਜਿੱਥੇ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਸਿਰਫ ਹਾਲਾਤ ਸਬੂਤਾਂ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਸਥਾਪਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

54. ਇਸ ਦੇ ਉਲਟ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਤਿੰਨ ਜੱਜਾਂ ਦਾ ਬੈਂਚ ਸਾਂਤਾ ਵਿੱਚ ਸੰਪਤ ਦੁਪਾਰੇ ਬਨਾਮ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਰਾਜ (2017) 6 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ. 631, ਜੋ ਕਿ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਬਹੁਤ ਨੇੜੇ ਹੈ, ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਚਾਕਲੇਟ ਦੇਣ ਦਾ ਲਾਲਚ ਦੇ ਕੇ 4 ਸਾਲ ਦੀ ਛੋਟੀ ਬੱਚੀ ਨਾਲ ਬਲਾਤਕਾਰ ਕਰਨ ਅਤੇ ਕੁੱਟਣ ਦਾ ਦੋਸ਼ੀ ਪਾਇਆ ਗਿਆ। ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਨੇ 'ਆਖਰੀ ਵਾਰ ਵੇਖੀ ਗਈ ਥਿਊਰੀ' 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਰਕੇ ਆਪਣਾ ਕੇਸ ਸਥਾਪਤ ਕੀਤਾ ਕਿਉਂਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਉਸ ਮੰਦਭਾਗੇ ਦਿਨ ਪੀੜਤ ਨੂੰ ਸਾਈਕਲ' ਤੇ ਲੈ ਜਾਂਦੇ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਚਸ਼ਮਦੀਦ ਗਵਾਹ ਦੇ ਖਾਤੇ, ਦੋਸ਼ੀ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ

ਖੁਲਾਸਾ ਬਿਆਨ ਅਤੇ ਹੋਰ ਹਾਲਾਤ ਸਬੂਤਾਂ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਬਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ 26 ਨਵੰਬਰ, 2014 ਨੂੰ ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਸ ਨੇ ਲਗਭਗ ਤਿੰਨ ਸਾਲ ਬਾਅਦ ਇੱਕ ਸਮੀਖਿਆ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕਿ ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਸ ਨੇ ਆਪਣੀ ਅਕਾਦਮਿਕ ਯੋਗਤਾ ਵਿੱਚ ਸੁਧਾਰ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਗਾਂਧੀ ਵਿਚਾਰ ਪਰੀਕਸ਼ਾ ਪੂਰੀ ਕੀਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਜਨਵਰੀ, 2016 ਵਿੱਚ ਆਯੋਜਿਤ ਡਰਾਅ ਮੁਕਾਬਲੇ ਵਿੱਚ ਵੀ ਹਿੱਸਾ ਲਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਵੀ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਉਸ ਦੀ ਜੇਲ੍ਹਕਾਰਡ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਨੁਕਸ ਦੇ ਸੀ ਅਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਸੁਧਾਰ ਅਤੇ ਮੁੜ ਵਸੇਬੇ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਸੀ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇੱਕ ਸਵੈ-ਬੋਲਣ ਵਾਲੇ ਫੈਸਲੇ ਰਾਹੀਂ ਸਮੀਖਿਆ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਗੰਭੀਰ ਹਾਲਾਤ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਅਤਿਅੰਤ ਘਟੀਆ ਅਤੇ ਵਹਿਸ਼ੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਅਪਰਾਧ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਤੱਥ ਕਿ ਪੀੜਤ ਚਾਰ ਸਾਲ ਦੀ ਬੇਵੱਸ ਬੱਚੀ ਸੀ, ਹੁਣ ਰਿਕਾਰਡ ਵਿੱਚ ਲਿਆਂਦੇ ਗਏ ਘੱਟ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਨਾਲੋਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵੱਧ ਹੈ।

55. ਖੁਸ਼ਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ, (2019) 4 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ. 415, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇੱਕ ਦੋਸ਼ੀ ਦੀ ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ ਜਿਸ ਨੇ ਛੇ ਨਿਰਦੋਸ਼ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਹੱਤਿਆ ਕੀਤੀ ਸੀ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਦੋ ਨਾਬਾਲਗ ਸਨ, ਤਿੰਨ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਅਗਵਾ ਕਰਕੇ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਨੀਂਦ ਦੀਆਂ ਗੋਲੀਆਂ ਦੇ ਕੇ ਅਤੇ ਫਿਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਨਹਿਰ ਵਿੱਚ ਧੱਕ ਕੇ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਸੇ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਤਿੰਨ ਹੋਰ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਬਾਹਰ ਕੱਢ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਿਆਃ -

. “14. ਹੁਣ, ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਉਚੇਰੀ ਸੈਸ਼ਨ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਲਗਾਈ ਗਈ ਅਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਸ਼ੁਰੂ ਵਿੱਚ ਇਹ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ,

ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਦੋਸ਼ੀ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਣ ਵਾਲਾ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਕਿਸੇ ਵੀ ਘੱਟ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਸਥਿਤੀ ਵੱਲ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕਰਨ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੋ ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਉਮਰ ਕੈਦ ਵਿੱਚ ਬਦਲਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਦੋਸ਼ੀ ਨੇ ਛੇ ਨਿਰਦੋਸ਼ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦਾ ਕਤਲ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਦੋ ਨਾਬਾਲਗ ਸਨ-ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਉਮਰ 10 ਸਾਲ ਤੋਂ ਘੱਟ ਸੀ। ਲਗਭਗ, ਪੀੜਬਲਯੂ 5 ਦੇ ਸਾਰੇ ਪਰਿਵਾਰਕ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ੈਤਾਨੀ ਅਤੇ ਕਾਇਰਤਾਪੂਰਨ ਢੰਗ ਨਾਲ ਮਾਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਖੁਸ਼ਕਿਸਮਤੀ ਨਾਲ, ਜਾਂ ਬਦਕਿਸਮਤੀ ਨਾਲ, ਪੀੜਬਲਯੂ 5 ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਵਿੱਚੋਂ ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਬਚ ਸਕਿਆ। ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਦੋਸ਼ੀ ਨੇ ਛੇ ਨਿਰਦੋਸ਼ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਯੋਜਨਾਬੱਧ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਮਾਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਦੋਸ਼ੀ ਨੇ ਸਾਵਧਾਨੀ ਨਾਲ ਸਮੇਂ ਦੀ ਯੋਜਨਾ ਬਣਾਈ। ਉਸ ਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਧੋਖੇ ਨਾਲ ਤਿੰਨ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਅਗਵਾ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਨਹਿਰ ਵਿੱਚ ਲੈ ਗਿਆ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਨੀਂਦ ਦੀਆਂ ਗੋਲੀਆਂ ਦੇ ਕੇ ਅੱਧੀ ਰਾਤ ਨੂੰ ਨਹਿਰ ਵਿੱਚ ਧੱਕ ਦਿੱਤਾ ਤਾਂ ਜੋ ਇਹ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇ ਕਿ ਅਪਰਾਧ ਦਾ ਪਤਾ ਨਾ ਲੱਗੇ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਸ ਨੇ ਦੂਜੇ ਪੜ੍ਹਾਅ/ਕਿਸ਼ਤ ਵਿੱਚ ਤਿੰਨ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਮਾਰ ਦਿੱਤਾ। ਇਸ ਲਈ, ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਾਨੂੰਨ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨਾ

ਮੁਕੇਸ਼ ਬਨਾਮ ਰਾਜ (ਐੱਨ. ਸੀ. ਟੀ. ਦਿੱਲੀ) (2017) 6 ਐੱਸ. ਸੀ. ਸੀ. ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ

1 : (2017) 2 ਐੱਸ. ਸੀ. ਸੀ. (ਸੀ. ਆਰ. ਆਈ.) 673], ਇਹ ਕੇਸ "ਦੁਰਲੱਭ ਤੋਂ ਦੁਰਲੱਭ ਕੇਸ" ਦੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਵਿੱਚ ਆਵੇਗਾ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ/ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਗੰਭੀਰ ਹਾਲਾਤ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਹਨ।

ਇਸ ਲਈ, ਗੰਭੀਰ ਅਤੇ ਘੱਟ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਸੰਤੁਲਨ ਬਣਾਉਣ ਲਈ, ਸਾਡੀ ਰਾਏ ਹੈ ਕਿ ਗੰਭੀਰ ਹਾਲਾਤ ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਸੰਤੁਲਨ ਨੂੰ ਝੁਕਾ ਦੇਣਗੇ। ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ

ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ, ਸਾਡੀ ਰਾਏ ਹੈ ਕਿ ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕੋਈ ਹੋਰ ਢੁਕਵੀਂ ਸਜ਼ਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹ ਅਪਰਾਧ ਕੱਟੜਪੰਥੀ ਬੇਰਹਿਮੀ ਨਾਲ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸਮਾਜ ਦੀ ਸਮੂਹਿਕ ਜ਼ਮੀਰ ਨੂੰ ਝਟਕਾ ਲੱਗੇਗਾ। ਇਸ ਲਈ, ਸਾਡੀ ਰਾਏ ਹੈ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਲਗਾਈ ਗਈ ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਕਿਸੇ ਵੀ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਦੀ ਗਰੰਟੀ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦੀ। ਇਸ ਲਈ ਅਸੀਂ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵੱਲੋਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਆਈ. ਪੀ. ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 302 ਤਹਿਤ ਸਜ਼ਾ ਯੋਗ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਂਦੇ ਹੋਏ ਦੋਸ਼ੀ ਦੀ ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਰਦੇ ਹਾਂ।

56. ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਹਾਲ ਹੀ ਦੇ ਤਿੰਨ ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਬੈਂਚ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਪੁਲਿਸ ਇੰਸਪੈਕਟਰ, ਵੈਰਾਇਟੀ ਹਾਲ ਪੁਲਿਸ ਦੁਆਰਾ ਮਨੋਹਰਨ ਬਨਾਮ ਰਾਜ ਸਟੇਸ਼ਨ, ਕੋਇੰਬਟੂਰ, (2019) ਐੱਸ. ਸੀ. ਸੀ. ਔਨਲਾਈਨ 951, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਇੱਕ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਸ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਸਹਿ-ਦੋਸ਼ੀ ਨਾਲ 10 ਸਾਲ ਦੀ ਲੜਕੀ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ 7 ਸਾਲ ਦੇ ਭਰਾ ਨੂੰ ਅਗਵਾ ਕਰਨ ਦਾ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਨਾਬਾਲਗ ਲੜਕੀ ਨਾਲ ਸਮੂਹਿਕ ਬਲਾਤਕਾਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੋਵਾਂ ਪੀੜਤਾਂ ਨੂੰ ਨਹਿਰ ਵਿੱਚ ਸੁੱਟ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਡੁੱਬਣ ਨਾਲ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ (ਬਹੁਮਤ ਨਾਲ) ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਿਆਃ -

“41. ਇਨ੍ਹਾਂ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ, ਸਾਨੂੰ ਇਸ ਗੱਲ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਅਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਇਹ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣ ਲਈ ਹਾਲਾਤ ਨੂੰ ਘੱਟ ਕਰਨ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਗੰਭੀਰ ਹਾਲਾਤਾਂ ਨੂੰ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸੰਤੁਲਿਤ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਅਪਰਾਧ ਬੇਰਹਿਮੀ ਨਾਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਨਾਬਾਲਗ ਲੜਕੀ ਨਾਲ ਬਲਾਤਕਾਰ ਅਤੇ ਦੋ ਬੱਚਿਆਂ ਦਾ

ਕਤਲ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਕੋਈ ਪਛਤਾਵਾ ਨਹੀਂ ਦਿਖਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਨੂੰ ਦੇਖਦੇ ਹੋਏ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਪੈਰਾ 84 ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ, ਜੇ ਰਿਹਾਅ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਹ ਦੁਬਾਰਾ ਅਜਿਹਾ ਅਪਰਾਧ ਕਰਨ ਦੇ ਸਮਰੱਥ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਤੱਥ ਦਾ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਇਕਬਾਲਿਯਾ ਬਿਆਨ ਦਿੱਤਾ ਹੈ, ਇਸ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਦਾ ਇਹ ਮਤਲਬ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਅਜਿਹੇ ਗੰਭੀਰ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਪਛਤਾਵਾ ਹੈ। ਉਹ ਇਸ ਇਕਬਾਲਿਯਾ ਬਿਆਨ 'ਤੇ ਕਾਇਮ ਨਹੀਂ ਰਿਹਾ, ਪਰ ਬਿਆਨ ਦੇ ਸਿਰਫ ਉਨ੍ਹਾਂ ਹਿੱਸਿਆਂ ਨੂੰ ਝੂਠਾ ਵਾਪਸ ਲੈ ਲਿਆ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਉਸ ਨੂੰ ਨੌਜਵਾਨ ਲੜ੍ਹਕੀ ਨਾਲ ਬਲਾਤਕਾਰ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਛੋਟੇ ਭਰਾ ਦੋਵਾਂ ਦੇ ਕਤਲ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ।

ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ, ਅਸੀਂ ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਅਤੇ ਅਪੀਲਾਂ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਦੇ ਹਾਂ। ”

57. ਇਸ ਪਛ੍ਹਾਅ ਉੱਤੇ ਸੰਸਦ ਵੱਲੋਂ ਜਿਨਸੀ ਅਪਰਾਧਾਂ ਤੋਂ ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ (ਸੋਧ) ਐਕਟ, 2019 ਰਾਹੀਂ ਜਿਨਸੀ ਅਪਰਾਧਾਂ ਤੋਂ ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ (ਸੋਧ) ਐਕਟ, 2012 ਵਿੱਚ ਹਾਲ ਹੀ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸੋਧਾਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇਣਾ ਵੀ ਓਨਾ ਹੀ ਉਚਿਤ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ 6 ਅਗਸਤ, 2019 ਨੂੰ ਨੋਟੀਫਾਈ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਅਣ-ਸੋਧੇ ਹੋਏ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ 5 ਵਿੱਚ "ਐਗਰੀਵੇਟਿਡ ਪੇਨੇਟ੍ਰੇਟਿਵ ਜਿਨਸੀ ਹਮਲੇ" ਨੂੰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ, "ਜੋ ਵੀ 12 ਸਾਲ ਤੋਂ ਘੱਟ ਉਮਰ ਦੇ ਬੱਚੇ ਉੱਤੇ ਗੰਭੀਰ ਪੇਨੇਟ੍ਰੇਟਿਵ ਜਿਨਸੀ ਹਮਲਾ ਕਰਦਾ ਹੈ। ” ਮੂਲ ਰੂਪ ਵਿੱਚ, ਇੱਕ ਗੰਭੀਰ ਜਿਨਸੀ ਹਮਲੇ ਲਈ ਸਜ਼ਾ 10 ਸਾਲ ਤੋਂ ਘੱਟ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਲਈ ਸਖ਼ਤ ਕੈਦ ਸੀ ਪਰ ਜੋ ਜੁਰਮਾਨੇ ਦੇ ਨਾਲ ਉਮਰ ਕੈਦ ਲਈ ਵਧਾਈ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ।

58. 2012 ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 6 ਵਿੱਚ ਹਾਲ ਹੀ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੋਧ ਨੇ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਬਦਲਿਆ ਹੈਃ -

“ਸੋਧ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਸੈਕਸ਼ਨ 6 ਨੂੰ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਬਦਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈਃ - “6. (1) ਜੋ ਵੀ ਗੰਭੀਰ ਜਿਨਸੀ ਹਮਲਾ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਉਸ ਨੂੰ ਸਖ਼ਤ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ ਜੋ ਵੀਹ ਸਾਲ ਤੋਂ ਘੱਟ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ, ਪਰ ਜੋ ਉਮਰ ਕੈਦ ਤੱਕ ਵਧ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਜਿਸਦਾ ਅਰਥ ਹੈ ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਬਾਕੀ ਕੁਦਰਤੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਲਈ ਕੈਦ, ਅਤੇ ਜੁਰਮਾਨਾ ਜਾਂ ਮੌਤ ਵੀ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ।

(2) ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਤਹਿਤ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਜੁਰਮਾਨਾ ਨਿਆਂਪੂਰਨ ਅਤੇ ਵਾਜਬ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਪੀੜਤ ਨੂੰ ਅਜਿਹੇ ਪੀੜਤ ਦੇ ਇਲਾਜ ਅਤੇ ਮੁੜ ਵਸੇਬੇ ਦੇ ਖਰਚਿਆਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ”

[ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ]

59. ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਿਨਸੀ ਸ਼ੋਸ਼ਣ ਲਈ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ 10 ਸਾਲ ਤੋਂ ਵਧਾ ਕੇ 20 ਸਾਲ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਉਮਰ ਕੈਦ ਨੂੰ ਹੁਣ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਕੁਦਰਤੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਲਈ ਕੈਦ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ 12 ਸਾਲ ਤੋਂ ਘੱਟ ਉਮਰ ਦੇ ਬੱਚੇ ਉੱਤੇ ਗੰਭੀਰ ਜਿਨਸੀ ਹਮਲੇ ਦੇ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਸਜ਼ਾ ਵਜੋਂ 'ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ' ਵੀ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ।

60. ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਨੇ "ਕੋਈ ਸਥਿਤੀ ਨਹੀਂ" ਸਿਧਾਂਤ ਵਿੱਚ "ਕੋਈ ਮੌਤ ਨਹੀਂ" ਦੇ ਪ੍ਰਸਤਾਵਾਂ ਤੋਂ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰ ਲਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਇੱਛਾ ਨੂੰ ਮੁੜ ਦਰਸਾਇਆ ਹੈ ਕਿ 12 ਸਾਲ ਤੋਂ ਘੱਟ ਉਮਰ ਦੇ ਨਾਬਾਲਗ ਬੱਚਿਆਂ ਨਾਲ ਬੇਰਹਿਮੀ ਨਾਲ ਬਲਾਤਕਾਰ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਪੀੜਤ ਦਾ ਕਤਲ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ, 'ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ' ਵੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਆਬਜੈਕਟ ਅਤੇ ਸੋਧ ਦੇ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ ਦੇ ਬਿਆਨ ਵਿੱਚ ਸੰਸਦ ਨੇ ਇਸ ਤੱਥ 'ਤੇ ਆਪਣੀ ਚਿੰਤਾ ਪ੍ਰਗਟਾਈ ਹੈ ਕਿ "ਹਾਲ ਹੀ ਵਿੱਚ ਬੱਚਿਆਂ ਦੇ ਜਿਨਸੀ ਸ਼ੋਸ਼ਣ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ੀ ਦੀ ਅਣਮਨੁੱਖੀ ਮਾਨਸਿਕਤਾ, ਜੋ ਨੌਜਵਾਨ ਪੀੜਤ ਪ੍ਰਤੀ ਆਪਣੀ ਪਹੁੰਚ ਵਿੱਚ ਵਹਿਸ਼ੀ ਰਵੱਈਆ ਰੱਖਦੇ ਹਨ, ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਵੱਧ ਰਹੀ

ਹੈ। " ਜੇ ਢੁਕਵੇਂ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਅੰਕੜਿਆਂ ਨਾਲ ਲੈਸ ਸੰਸਦ ਨੇ ਬੱਚੇ ਦੇ ਜਿਨਸੀ ਸ਼ੋਸ਼ਣ ਦੇ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦੇਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਦਾਲਤ ਹੁਣ ਤੱਕ ਨਵੀਨਤਮ ਵਿਧਾਨਕ ਨੀਤੀ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖੇਗੀ, ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਇਹ ਉਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ ਜਿੱਥੇ ਅਪਰਾਧ ਪਹਿਲਾਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ, ਹਾਲ ਹੀ ਵਿੱਚ ਸੋਧ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਨਿਆਂਇਕ ਮਿਸਾਲਾਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਉਦੇਸ਼ਪੂਰਨ ਪਹੁੰਚ ਨਾਲ ਦੇਖਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਵਿਧਾਨਕ ਅਤੇ ਨਿਆਂਇਕ ਪਹੁੰਚ ਵਿੱਚ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਤਾਲਮੇਲ ਹੋ ਸਕੇ। 61. ਉਪਰੋਕਤ ਚਰਚਾ ਦੀ ਰੋਸ਼ਨੀ ਵਿੱਚ, ਸਾਡੀ ਰਾਏ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਸਜ਼ਾ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਬਚਨ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਮੱਛੀ ਸਿੰਘ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਏ ਮਾਪਦੰਡਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਸਮਝਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਵੱਖਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜਾਂ ਬਾਅਦ ਦੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਅਪਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੁਝ ਦਾ ਉੱਪਰ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਕਹਿਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪੀੜਤ ਬੱਸ ਦੋ ਸਾਲ ਦਾ ਬੱਚਾ ਸੀ ਜਿਸ ਨੂੰ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਅਗਵਾ ਕਰ ਲਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ 4 ਤੋਂ 5 ਘੰਟਿਆਂ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸਮੇਂ ਤੱਕ ਹਮਲਾ ਕਰਦਾ ਰਿਹਾ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਉਸ ਨੇ ਆਖਰੀ ਸਾਹ ਨਹੀਂ ਲਿਆ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਜਿਸ ਦਾ ਆਪਣੀਆਂ ਸਰੀਰਕ ਇੱਛਾਵਾਂ ਉੱਤੇ ਕੋਈ ਨਿਯੰਤਰਣ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਨੇ ਆਪਣੀ ਜਿਨਸੀ ਭੁੱਖ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਸਾਰੀਆਂ ਕੁਦਰਤੀ, ਸਮਾਜਿਕ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸੀਮਾਵਾਂ ਨੂੰ ਪਾਰ ਕਰ ਲਿਆ। ਉਸ ਨੇ ਬੇਰਹਿਮੀ ਨਾਲ ਇੱਕ ਅਜਿਹੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਖਤਮ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਜੋ ਅਜੇ ਤੱਕ ਪ੍ਰਫੁੱਲਤ ਨਹੀਂ ਹੋਈ ਸੀ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਸਮਾਜ ਦੀਆਂ ਬੁਰਾਈਆਂ ਵਿਰੁੱਧ ਬੱਚੇ ਨੂੰ ਪਿਤਾ ਵਰਗਾ ਪਿਆਰ, ਸਨੇਹ ਅਤੇ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੇਣ ਦੀ ਬਜਾਏ ਉਸ ਨੂੰ ਕਾਮ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਬਣਾ ਦਿੱਤਾ। ਇਹ ਇੱਕ ਅਜਿਹਾ ਮਾਮਲਾ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸਘਾਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਸਮਾਜਿਕ ਕਦਰਾਂ-ਕੀਮਤਾਂ ਨੂੰ ਨੁਕਸਾਨ ਪਹੁੰਚਿਆ ਹੈ। ਦੋ ਸਾਲ ਦੇ ਬੱਚੇ ਨਾਲ ਗੈਰ ਕੁਦਰਤੀ ਜਿਨਸੀ ਸੰਬੰਧ ਇੱਕ ਗੰਦੇ ਅਤੇ ਵਿਗਾੜ ਵਾਲੇ ਦਿਮਾਗ ਨੂੰ

ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਹਨ, ਜੋ ਬੇਰਹਿਮੀ ਦੀ ਇੱਕ ਭਿਆਨਕ ਕਹਾਣੀ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਆਪਣੇ ਘਰ ਦੇ ਇੱਕ ਦਰਵਾਜ਼ੇ ਨੂੰ ਬਾਹਰੋਂ ਬੰਦ ਕਰਕੇ ਅਤੇ ਦੂਜੇ ਨੂੰ ਅੰਦਰੋਂ ਬੰਦ ਕਰਕੇ ਆਪਣੇ ਨਾਪਾਕ ਮਨਸੂਬੇ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਸਾਵਧਾਨੀ ਨਾਲ ਅੰਜਾਮ ਦਿੱਤਾ ਤਾਂ ਜੋ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਹੋ ਸਕੇ ਕਿ ਅੰਦਰ ਕੋਈ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਆਪਣੇ ਪੂਰੇ ਹੋਸ਼ ਵਿੱਚ ਸੀ ਜਦੋਂ ਉਹ ਇਸ ਮੂਰਖਤਾਪੂਰਨ ਕੰਮ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਸੀ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਭਿਆਨਕ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਕੋਈ ਪਛਤਾਵਾ ਜਾਂ ਤੋਬਾ ਨਹੀਂ ਦਿਖਾਈ ਹੈ, ਬਲਕਿ ਉਸਨੇ ਆਪਣੇ 313 Cr.P.C ਬਿਆਨ ਵਿੱਚ ਚੁੱਪ ਰਹਿਣ ਦੀ ਚੋਣ ਕੀਤੀ ਹੈ। 'ਝੂਠੇ' ਦੋਸ਼ਾਂ ਦੇ ਮਿਆਰੀ ਬਚਾਅ ਦੇ ਨਾਲ ਉਸ ਦੀ ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ, ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਚੁੱਪੀ ਉਸ ਦੀ ਦਿਆਲਤਾ ਜਾਂ ਹਮਦਰਦੀ ਦੀ ਘਾਟ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕਰਨ ਵੱਲ ਲੈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਕਦੇ ਵੀ ਸੁਧਾਰਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਬਖ਼ਸ਼ ਨਹੀਂ ਸਕਦੀ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਇਹ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਕਿਤਾਬ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਹੈ।

62. ਕੈਲੀਫੋਰਨੀਆ ਬਨਾਮ ਰਾਮੋਸ, 463 ਯੂ. ਐੱਸ. 992 ਵਿੱਚ ਓ 'ਕੋਨਰ ਜੇ. ਨੇ ਬਹੁਤ ਹੀ ਢੁਕਵੇਂ ਢੰਗ ਨਾਲ ਕਿਹਾ ਕਿ "ਹੋਰ ਸਾਰੀਆਂ ਸਜ਼ਾਵਾਂ ਨਾਲੋਂ ਮੌਤ ਦੇ ਗੁਣਾਤਮਕ ਅੰਤਰ ਲਈ ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਨਿਰਧਾਰਣ ਦੀ ਅਨੁਸਾਰੀ ਤੌਰ' ਤੇ ਵੱਡੀ ਪੱਧਰ ਦੀ ਪੜ੍ਹਤਾਲ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੈ" ਅਤੇ ਇਹ ਸੁਨਿਸ਼ਚਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿ ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਮਨਮਰਜ਼ੀ ਨਾਲ ਜਾਂ ਤਿੱਖੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ, ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਮੁੱਖ ਚਿੰਤਾ ਉਸ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨਾਲ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਦੁਆਰਾ ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਨਾ ਕਿ ਉਸ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਰੱਖੇ ਗਏ ਮੂਲ ਕਾਰਕਾਂ ਨਾਲ।

63. ਜੰਗਲਾਤ ਦੇ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ, ਅਸੀਂ ਅਪੀਲਾਂ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਅਤੇ ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਰਦੇ ਹਾਂ।

ਆਰ. ਸੁਭਾਸ਼ ਰੈੱਡੀ, ਜੇ.

1. ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਵਿਦਵਾਨ ਭਰਾ, ਸੂਰਿਆ ਕਾਂਤ, ਜੇ. ਦੀ ਰਾਏ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਿਆ ਹੈ, ਮੈਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਵਿਰੁੱਧ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸਜ਼ਾ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਰਨ ਦੀ ਹੱਦ ਤੱਕ, ਭਾਰਤੀ ਦੰਡ ਸੰਹਿਤਾ, 1860 (ਸੰਖੇਪ ਵਿੱਚ 'ਆਈ. ਪੀ. ਸੀ.') ਦੀ ਧਾਰਾ 363,376,377 ਅਤੇ 302 ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਪਰਾਧ ਲਈ, ਕਥਿਤ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤੇ ਗਏ ਵਿਚਾਰ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਹਾਂ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮੇਰਾ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਇੱਕ ਢੁਕਵਾਂ ਮਾਮਲਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣੀ ਹੈ। ਯਾਨੀ ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ, ਮੈਂ ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਵੱਖਰੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਆਪਣੇ ਵਿਚਾਰ ਸਾਂਝੇ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ।

2. ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਉੱਤੇ ਨਾਬਾਲਗ ਬੱਚੀ "ਜ਼ੋਇਆਬਾਨੇ" ਨਾਲ ਬਲਾਤਕਾਰ ਅਤੇ ਕਤਲ ਕਰਨ ਦਾ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਉੱਤੇ ਆਈ. ਪੀ. ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 363,376,377 ਅਤੇ 302 ਤਹਿਤ ਸਜ਼ਾ ਯੋਗ ਅਪਰਾਧ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਮੁਕੱਦਮੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਜਾਲਨਾ ਵਿਖੇ ਵਧੀਕ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ ਨੇ ਮਿਤੀ 1 ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੁਆਰਾ ਮੰਨਿਆ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਉਸ ਵਿਰੁੱਧ ਲਗਾਏ ਗਏ ਦੋਸ਼ਾਂ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਹੈ।

3. ਆਈ. ਡੀ. 2 ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੁਆਰਾ, ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇੱਕ ਸਿੱਟਾ ਦਰਜ ਕਰਕੇ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਅਪਰਾਧ ਗੰਭੀਰ, ਬੇਰਹਿਮੀ ਅਤੇ ਅਣਮਨੁੱਖੀ ਹੈ, ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਅਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਆਈ. ਪੀ. ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 302 ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਜ਼ਾਯੋਗ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਫਾਂਸੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਉਹ ਮਰ ਨਹੀਂ ਜਾਂਦਾ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਕੋਡ ਆਫ਼ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜ਼ਰ ਦੀ ਧਾਰਾ 366 ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਪੁਸ਼ਟੀ ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਤੇ ਆਈ. ਡੀ. 1-(ਸਿਰਫ ਪੰਜ ਸੌ ਰੁਪਏ) ਦਾ ਜੁਰਮਾਨਾ ਵੀ ਲਗਾਇਆ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵਧੀਕ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਆਈ. ਪੀ. ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 376 ਤਹਿਤ ਸਜ਼ਾ ਯੋਗ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਹੈ ਅਤੇ ਉਮਰ ਕੈਦ ਅਤੇ ਇੱਕ ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦੇ

ਜੁਰਮਾਨੇ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। 500/- (ਸਿਰਫ਼ ਪੰਜ ਸੌ ਰੁਪਏ) ਅਤੇ ਅਪਰਾਧ ਲਈ 10 ਸਾਲ ਦੀ ਸਖ਼ਤ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਆਈ. ਪੀ. ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 377 ਦੇ ਤਹਿਤ Rs.500-(ਸਿਰਫ ਪੰਜ ਸੌ ਰੁਪਏ) ਦੇ ਜੁਰਮਾਨੇ ਅਤੇ ਧਾਰਾ 363 ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਜ਼ਾਯੋਗ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਇੱਕ ਸਾਲ ਲਈ ਆਰ. ਆਈ. ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਅਤੇ Rs.500-(ਸਿਰਫ ਪੰਜ ਸੌ ਰੁਪਏ) ਦੇ ਜੁਰਮਾਨੇ ਨਾਲ ਸਜ਼ਾ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਇਹ ਆਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਕੈਦ ਦੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਸਜ਼ਾਵਾਂ ਇੱਕੋ ਸਮੇਂ ਚੱਲਣਗੀਆਂ।

4. ਧਾਰਾ 366 ਦੇ ਤਹਿਤ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਵਾਲੇ ਨੂੰ 2015 ਦੇ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੇਸ ਨੰਬਰ 1 ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਗਿਣਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਪੀਲ ਨੂੰ 2015 ਦੀ ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 783 ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਗਿਣਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਆਮ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਮਿਤੀ 20.01.2016 ਦੁਆਰਾ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਆਈ. ਪੀ. ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 303 ਦੇ ਤਹਿਤ ਲਗਾਈ ਗਈ ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਅਪੀਲਾਂ ਹਨ।

5. ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਵਿਦਵਾਨ ਭਰਾ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤੇ ਗਏ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਹਾਂ, ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਕਾਇਮ ਰੱਖਣ ਦੀ ਹੱਦ ਤੱਕ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਰਿਕਾਰਡ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਸਬੂਤ ਦੀ ਵਿਸਥਾਰ ਵਿੱਚ ਕਦਰ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਈ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਮੈਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸੋਧ ਕਰਨ ਦੀ ਹੱਦ ਤੱਕ ਅਜਿਹੇ ਸਬੂਤਾਂ ਨੂੰ ਰਿਕਾਰਡ ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰਨ ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਕਰਦਾ ਹਾਂ।

6. ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਵਿਰੁੱਧ ਕਥਿਤ ਅਪਰਾਧਾਂ ਲਈ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸਜ਼ਾ ਲਈ, ਗੰਭੀਰ ਅਤੇ ਘੱਟ ਹਾਲਾਤਾਂ ਨੂੰ ਸੰਤੁਲਿਤ ਕਰਕੇ, ਮੇਰਾ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਵਿੱਚ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਮੁਆਫੀ ਦੇ ਉਮਰ ਕੈਦ ਵਿੱਚ ਸੋਧ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ।

7. ਆਈ. ਪੀ. ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 30 ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਕਤਲ ਕਰਨ ਲਈ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸਜ਼ਾ ਮੌਤ ਜਾਂ ਉਮਰ ਕੈਦ ਹੈ। ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਆਈ. ਪੀ. ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 30 ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਜਗਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ 1.

ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਬੈਂਚ ਨੇ ਬਚਨ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ 2 ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਇਹ ਸਿੱਟਾ ਕੱਢਿਆ ਕਿ ਕਤਲ ਦੇ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦੇਣ ਵਾਲੀ ਧਾਰਾ, ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਹੈ। ਉਪਰੋਕਤ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਸੀਮਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਮਾਪਦੰਡਾਂ ਅਤੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦਾ ਸੰਕੇਤ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਉੱਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਲਈ, ਗੰਭੀਰ ਅਤੇ ਘੱਟ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਦਾ ਵੀ ਵਿਆਪਕ ਸੰਕੇਤ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਪਰੋਕਤ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ, ਕੋਡ ਆਫ਼ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜ਼ਰ ਦੀ ਧਾਰਾ 354 (3) ਦੇ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹੀ ਗਈ ਧਾਰਾ 235 (2) ਦੇ ਦਾਇਰੇ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਸਜ਼ਾ ਦੀ ਡਿਗਰੀ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ

1 1973(1) ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ. 20 2 1980 (2) ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ. 684

ਜਾਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਅਪਰਾਧਾਂ ਲਈ ਸਜ਼ਾ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰਨ ਵਿੱਚ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਆਈ. ਪੀ. ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 307 ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ, ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਪਰਾਧ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਤੱਕ "ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਾਂ ਸਿਰਫ਼" ਆਪਣੇ ਵਿਚਾਰ ਨੂੰ ਸੀਮਤ ਨਹੀਂ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ, ਬਲਕਿ ਅਪਰਾਧੀ ਦੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ, ਗੰਭੀਰ ਅਤੇ ਘੱਟ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਕਾਰਕਾਂ ਨੂੰ ਕਿੰਨਾ ਮਹੱਤਵ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਇਹ ਹਰੇਕ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਹਾਲਾਤਾਂ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ। Dr.Chitale ਦੁਆਰਾ ਸੁਝਾਏ ਗਏ ਗੰਭੀਰ ਅਤੇ ਘੱਟ ਕਰਨ ਵਾਲੇ

ਹਾਲਾਤਾਂ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਪੈਰਾ 202 ਤੋਂ 207 ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹਨਃ " 202. ਯੂ. ਐੱਸ. ਏ. ਵਿੱਚ ਰਾਜਾਂ ਦੇ ਦੰਡਾਤਮਕ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਨੂੰ ਫੁਰਮੈਨ ਬਨਾਮ ਜਾਰਜੀਆ ਦੇ ਬਾਅਦ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ [33 ਐੱਲ ਐਡੀ 2 ਡੀ 346: 408 ਰਾਜ ਸਭਾ ਦੁਆਰਾ 1978 ਵਿੱਚ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਭਾਰਤੀ ਦੰਡ ਸੰਹਿਤਾ (ਸੋਧ) ਬਿੱਲ ਦੀ ਧਾਰਾ 2 (ਏ), (ਬੀ), (ਸੀ) ਅਤੇ (ਡੀ), ਖਾਸ ਤੌਰ ਉੱਤੇ, ਡਾ. ਚਿਤਲੇ ਨੇ ਇਨ੍ਹਾਂ "ਗੰਭੀਰ ਸਥਿਤੀਆਂ" ਦਾ ਸੁਝਾਅ ਦਿੱਤਾ ਹੈਃ

" ਗੰਭੀਰ ਹਾਲਾਤਃ ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇੱਕ ਅਦਾਲਤ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਆਪਣੀ ਮਰਜ਼ੀ ਨਾਲ ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਸਕਦੀ ਹੈਃ (ਜੇ ਕਤਲ ਪਿਛਲੀ ਯੋਜਨਾਬੰਦੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਬੇਰਹਿਮੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ; ਜਾਂ

(ਅ) ਜੇ ਕਤਲ ਵਿੱਚ ਅਸਧਾਰਨ ਅਸ਼ਲੀਲਤਾ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ; ਜਾਂ.

(c) ਜੇ ਕਤਲ ਸੰਘ ਦੇ ਕਿਸੇ ਹਥਿਆਰਬੰਦ ਬਲ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਪੁਲਿਸ ਬਲ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਲੋਕ ਸੇਵਕ ਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ -

((i) ਜਦੋਂ ਕਿ ਅਜਿਹਾ ਮੈਂਬਰ ਜਾਂ ਲੋਕ ਸੇਵਕ ਡਿਊਟੀ 'ਤੇ ਸੀ; ਜਾਂ

((ii) ਅਜਿਹੇ ਮੈਂਬਰ ਜਾਂ ਲੋਕ ਸੇਵਕ ਦੁਆਰਾ ਅਜਿਹੇ ਮੈਂਬਰ ਜਾਂ ਲੋਕ ਸੇਵਕ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਫਰਜ਼ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਨਿਭਾਉਣ ਵਿੱਚ ਕੀਤੇ ਗਏ ਜਾਂ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ, ਭਾਵੇਂ ਕਤਲ ਦੇ ਸਮੇਂ ਉਹ ਅਜਿਹਾ ਮੈਂਬਰ ਜਾਂ ਲੋਕ ਸੇਵਕ ਸੀ, ਜਾਂ ਅਜਿਹਾ ਮੈਂਬਰ ਜਾਂ ਲੋਕ ਸੇਵਕ ਬਣਨ ਲਈ ਮਰ ਗਿਆ ਸੀ; ਜਾਂ

(ਡੀ) ਜੇ ਕਤਲ ਇੱਕ ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨੇ ਕੋਡ ਆਫ਼ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜ਼ਰ, 1973 ਦੀ ਧਾਰਾ 43 ਦੇ ਤਹਿਤ ਆਪਣੀ ਡਿਊਟੀ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਜਾਂ ਜਿਸ ਨੇ ਇੱਕ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਜਾਂ ਇੱਕ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਸਹਾਇਤਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਸੀ।

ਉਸ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਜਾਂ ਧਾਰਾ 37 ਅਤੇ ਧਾਰਾ 129 ਦੇ ਤਹਿਤ ਉਸ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। "

203. ਮੋਟੇ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸੰਕੇਤਾਂ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਉੱਤੇ ਕੋਈ ਇਤਰਾਜ਼ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਪਰ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਅਸੀਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਸੰਕੇਤ ਦਿੱਤਾ ਹੈ, ਅਸੀਂ ਕਿਸੇ ਨਾ ਕਿਸੇ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਇੱਕ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਗਿਣਤੀ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਕੇ ਨਿਆਂਇਕ ਵਿਵੇਕ ਨੂੰ ਬੰਨ੍ਹਣਾ ਪਸੰਦ ਨਹੀਂ ਕਰਾਂਗੇ।

204. ਰਾਜਿੰਦਰ ਪ੍ਰਸਾਦ ਵਿੱਚ [(1979) 3 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ. 646: 1979 ਐੱਸ. ਸੀ. ਸੀ. (ਸੀ. ਆਰ. ਆਈ.) 749], ਬਹੁਮਤ ਨੇ ਕਿਹਾਃ “ਕਿਸੇ ਅਪਰਾਧੀ ਨੂੰ ਸਰੀਰਕ ਹੋਂਦ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਕੱਢਣਾ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਤਾਂ ਹੀ ਮਨਜ਼ੂਰ ਹੈ ਜੇ ਰਾਜ ਅਤੇ ਸਮਾਜ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ, ਜਨਤਕ ਵਿਵਸਥਾ ਅਤੇ ਆਮ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਹਿੱਤ ਉਸ ਰਸਤੇ ਨੂੰ ਮਜਬੂਰ ਕਰਦੇ ਹਨ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਆਰਟੀਕਲ 19 (2) ਤੋਂ (6) ਵਿੱਚ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਸਾਡਾ ਇਤਰਾਜ਼ ਸਿਰਫ਼ "ਸਿਰਫ਼" ਸ਼ਬਦ ਉੱਤੇ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਕਤਲ ਜੋ ਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਰਾਜ ਅਤੇ ਸਮਾਜ, ਜਨਤਕ ਵਿਵਸਥਾ ਅਤੇ ਆਮ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਹਿੱਤਾਂ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਨੂੰ ਖਤਰੇ ਵਿੱਚ ਪਾਉਂਦਾ ਹੈ, ਜਾਂ ਨੁਕਸਾਨ ਪਹੁੰਚਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਖਤਰੇ ਵਿੱਚ ਪਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਅਜਿਹੇ ਗੰਭੀਰ ਕਤਲ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਸਜ਼ਾ ਦੇਣ ਨੂੰ ਜਾਇਜ਼ ਠਹਿਰਾਉਣ ਲਈ "ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਾਰਨ" ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਇਸ ਗੱਲ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਹੋਣਾ ਸੰਭਵ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਤੰਗ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਵਿੱਚ ਨਾ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਕਾਤਲਾਂ ਨੂੰ ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦੇਣਾ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਤੌਰ' ਤੇ ਮਨਜ਼ੂਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਉੱਪਰ ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਦੰਡ ਸੰਹਿਤਾ ਦੀ ਧਾਰਾ 302 ਵਿੱਚ ਇਤਰਾਜ਼ਯੋਗ ਪ੍ਰਬੰਧ, ਵਾਜਬ ਅਤੇ ਆਮ ਜਨਤਕ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ, ਧਾਰਾ 19 ਜਾਂ

ਇਸ ਦੇ "ਲੋਕਾਚਾਰ" ਨੂੰ ਠੇਸ ਨਹੀਂ ਪਹੁੰਚਾਉਂਦੇ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਉਹ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਧਾਰਾ 21 ਅਤੇ 14 ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਦੰਡ ਸੰਹਿਤਾ ਦੀ ਧਾਰਾ 302 ਦੀ ਵੈਧਤਾ ਨੂੰ ਕਾਇਮ ਰੱਖਣ ਲਈ ਸਾਡੇ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸਾਰੇ ਕਾਰਨ, ਧਾਰਾ 354 (3), ਕੋਡ ਆਫ਼ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜ਼ਰ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਵੀ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਉਹੀ ਆਲੋਚਨਾ ਬਿਸ਼ਨੂੰ ਦਿਓ ਸ਼ਾ ਬਨਾਮ ਸਟੇਟ ਆਫ਼ ਡਬਲਯੂ. ਬੀ. [(1979) 3 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ. 714 ਵਿੱਚ ਲਏ ਗਏ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਉੱਤੇ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੀ ਹੈਃ 1979 ਐੱਸ. ਸੀ. ਸੀ. (ਸੀ. ਆਰ. ਆਈ.) 817] ਜੋ ਕਿ ਰਾਜਿੰਦਰ ਪ੍ਰਸਾਦ [(1979) 3 ਐੱਸ. ਸੀ. ਸੀ. 646 ਵਿੱਚ ਕਹੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈਃ 1979 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ. (ਸੀ. ਆਰ. ਆਈ.) 749]।

205. ਕਈ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖੀ ਹੈ, ਵਿੱਤੀ ਲਾਭ ਲਈ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਯੋਜਨਾਬੱਧ ਕਤਲ, ਜਾਂ ਵਿੱਤੀ ਇਨਾਮ ਲਈ ਕਿਰਾਏ 'ਤੇ ਲਏ ਗਏ ਕਾਤਲ ਦੁਆਰਾ ਵੀ, ਪਹਿਲੀ ਡਿਗਰੀ ਦਾ ਰਾਜਧਾਨੀ ਅਪਰਾਧ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸੁਧਰੇ ਹਾਲਾਤ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਵਿੱਚ, ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਯੋਗ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਸਖ਼ਤ ਵਰਗੀਕਰਣ ਵਿਧਾਨਕ ਨੀਤੀ ਦੇ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਖ਼ਤਰਨਾਕ ਢੰਗ ਨਾਲ ਓਵਰਲੈਪ ਕਰ ਦੇਵੇਗਾ। ਇਸ ਲਈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਹ ਸੀ, 'ਕਤਲ' ਦੀ ਮੁੜ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਜਾਂ ਇਸ ਦੇ ਹੋਰ ਵਰਗੀਕਰਣ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਪੈ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਫਿਰ, ਕੁੱਝ ਫੈਸਲਿਆਂ ਵਿੱਚ, ਬੰਦੂਕ ਨਾਲ ਕਤਲ, ਜਾਂ ਇੱਕ ਆਟੋਮੈਟਿਕ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟਾਈਲ ਜਾਂ ਬੰਬ, ਜਾਂ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਹਥਿਆਰ, ਜਿਸ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨਾਲ ਇੱਕ ਤੋਂ ਵੱਧ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਮੌਤ ਜਾਂ ਸੱਟ ਲੱਗਣ ਦਾ ਉੱਚ ਜੋਖਮ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਨੂੰ ਵੀ ਇੱਕ ਗੰਭੀਰ ਕਿਸਮ ਦੇ ਅਪਰਾਧ ਵਜੋਂ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਗੰਭੀਰ ਸਥਿਤੀਆਂ ਦੀ ਕੋਈ ਵਿਆਪਕ ਗਿਣਤੀ ਸੰਭਵ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਪਰ ਇੰਨਾ ਹੀ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸੈਕਸ਼ਨ 354 (3) ਵਿੱਚ "ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਾਰਨਾਂ" ਦਾ ਅਧਾਰ ਬਣ ਸਕਣ ਵਾਲੇ "ਗੰਭੀਰ ਹਾਲਾਤ" ਦੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਲਈ ਯੋਗਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ, ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਉੱਤੇ ਪਾਏ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਹਾਲਾਤ ਨੂੰ ਇੱਕ ਅਸਧਾਰਨ ਜਾਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਡਿਗਰੀ ਦੇ ਵਾਧੇ ਦਾ ਸਬੂਤ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

206. ਡਾ. ਚਿਤਾਲੇ ਨੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਘੱਟ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਕਾਰਕਾਂ ਦਾ ਸੁਝਾਅ ਦਿੱਤਾ ਹੈਃ

“ਹਾਲਾਤਾਂ ਨੂੰ ਘੱਟ ਕਰਨਾ-ਉਪਰੋਕਤ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਆਪਣੀ ਮਰਜ਼ੀ ਨਾਲ ਅਦਾਲਤ ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਸਥਿਤੀਆਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖੇਗੀਃ

(1) ਕਿ ਅਪਰਾਧ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਮਾਨਸਿਕ ਜਾਂ ਭਾਵਨਾਤਮਕ ਗੜ੍ਹਬੜ੍ਹੀ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਹੇਠ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

(2) ਦੋਸ਼ੀ ਦੀ ਉਮਰ। ਜੇਕਰ ਦੋਸ਼ੀ ਜਵਾਨ ਜਾਂ ਬੁੱਢਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

(3) ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਹਿੰਸਾ ਦੀਆਂ ਅਪਰਾਧਿਕ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗਾ, ਸਮਾਜ ਲਈ ਇੱਕ ਨਿਰੰਤਰ ਖ਼ਤਰਾ ਹੈ।

(4) ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਸੁਧਾਰਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਪੁਨਰਵਾਸ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਰਾਜ ਸਬੂਤ ਦੁਆਰਾ ਇਹ ਸਾਬਤ ਕਰੇਗਾ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਉੱਪਰ ਲਿਖੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ (3) ਅਤੇ (4) ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ।

(5) ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਹਾਲਤਾਂ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ੀ ਦਾ ਮੰਨਣਾ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਅਪਰਾਧ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਨੈਤਿਕ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਜਾਇਜ਼ ਸੀ।

(6) ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਨੇ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਦਬਾਅ ਜਾਂ ਦਬਦਬੇ ਹੇਠ ਕੰਮ ਕੀਤਾ।

(7) ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਦੀ ਹਾਲਤ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਮਾਨਸਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨੁਕਸਦਾਰ ਸੀ ਅਤੇ ਕਥਿਤ ਨੁਕਸ ਨੇ ਉਸ ਦੇ ਆਚਰਣ ਦੀ ਅਪਰਾਧਿਕਤਾ ਦੀ ਕਦਰ ਕਰਨ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ ਨੂੰ ਕਮਜ਼ੋਰ ਕਰ

ਦਿੱਤਾ। " 207. ਅਸੀਂ ਇਹ ਕਹਿਣ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਹੋਰ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਕਰਾਂਗੇ ਕਿ ਇਹ ਬਿਨਾਂ ਸ਼ੱਕ ਢੁਕਵੇਂ ਹਾਲਾਤ ਹਨ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਏ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਵਾਕ ਦੇ ਨਿਰਧਾਰਣ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਵੱਡਾ ਭਾਰ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੁਝ ਕਾਰਕ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਅਤਿਅੰਤ ਜਵਾਨੀ ਇਸ ਦੀ ਬਜਾਏ ਮਜਬੂਰ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਮਹੱਤਵ ਦੇ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਭਾਰਤ ਦੇ ਕਈ ਰਾਜਾਂ ਵਿੱਚ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਾਨੂੰਨ ਲਾਗੂ ਹਨ, ਜਿਸ ਅਨੁਸਾਰ ਇੱਕ "ਬੱਚਾ", ਭਾਵ "ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਜੋ ਕਤਲ ਦੀ ਮਿਤੀ 'ਤੇ 16 ਸਾਲ ਤੋਂ ਘੱਟ ਉਮਰ ਦਾ ਸੀ",' ਤੇ ਮੁਕੱਦਮਾ ਨਹੀਂ ਚਲਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ, ਦੋਸ਼ੀ ਨਹੀਂ ਠਹਿਰਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਅਤੇ ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਜਾਂ ਕਤਲ ਲਈ ਉਮਰ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ, ਨਾ ਹੀ ਇੱਕ ਬਾਲਗ ਦੇ ਸਮਾਨ ਅਪਰਾਧਿਕ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਅਨੁਸਾਰ ਨਜਿੱਠਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਾਨੂੰਨ ਅਜਿਹੇ ਨਾਬਾਲਗ ਅਪਰਾਧੀਆਂ ਜਾਂ ਬੱਚਿਆਂ ਲਈ ਇੱਕ ਸੁਧਾਰਾਤਮਕ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੇ ਹਨ। "

8. ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਤਿੰਨ ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਬੈਂਚ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ,

"ਦੁਰਲੱਭ ਤੋਂ ਦੁਰਲੱਭ" ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਲਈ ਟੈਸਟਾਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਆਈ. ਪੀ. ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 307 ਅਧੀਨ ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦੇਣ ਲਈ।
9. ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਉਪਰੋਕਤ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਬਚਨ ਸਿੰਘ ਕੇਸ 2 ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਹੇਠ ਦਿੱਤੇ ਸਵਾਲ ਪੁੱਛੇ ਅਤੇ ਜਵਾਬ ਦਿੱਤੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਜਿੱਥੇ ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦੇਣ ਦਾ ਸਵਾਲ ਉੱਠਦਾ ਹੈ।

(a) ਕੀ ਅਪਰਾਧ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਅਸਧਾਰਨ ਹੈ ਜੋ ਉਮਰ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਨਾਕਾਫ਼ੀ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦਾ ਹੈ?

(ਅ) ਕੀ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਹਾਲਾਤ ਅਜਿਹੇ ਹਨ ਕਿ ਘੱਟ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਨੂੰ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਮਹੱਤਵ ਦੇਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵੀ ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦੇਣ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕੋਈ ਬਦਲ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਜੋ ਅਪਰਾਧੀ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਬੋਲਦੇ ਹਨ? 10. ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਬਚਨ ਸਿੰਘ ਕੇਸ 2 ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਹਰੇਕ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਉੱਤੇ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਜਿੱਥੇ ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦੇਣ ਦਾ ਸਵਾਲ ਉੱਠਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਪੈਰਾ 38 ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈਃ

“38. ਇਸ ਪਿਛੋਕੜ ਵਿੱਚ ਬਚਨ ਸਿੰਘ ਕੇਸ 2 ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਕੱਢਣਾ ਪਵੇਗਾ ਅਤੇ ਹਰੇਕ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਉੱਤੇ ਲਾਗੂ ਕਰਨਾ ਪਵੇਗਾ ਜਿੱਥੇ ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦੇਣ ਦਾ ਸਵਾਲ ਉੱਠਦਾ ਹੈ। ਬਚਨ ਸਿੰਘ ਤੋਂ ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਸਾਹਮਣੇ ਆਉਂਦੀਆਂ ਹਨ ਕੇਸ 2:

3 1983(3) ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ. 470

(i) ਮੌਤ ਦੀ ਅਤਿਅੰਤ ਸਜ਼ਾ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ਸਿਵਾਏ ਅਤਿਅੰਤ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਗੰਭੀਰ ਮਾਮਲਿਆਂ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ।

((ii) ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ 'ਅਪਰਾਧੀ' ਦੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਨੂੰ ਵੀ 'ਅਪਰਾਧ' ਦੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

((3) ਉਮਰ ਕੈਦ ਨਿਯਮ ਹੈ ਅਤੇ ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਇੱਕ ਅਪਵਾਦ ਹੈ। ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਤਾਂ ਹੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਜਦੋਂ ਉਮਰ ਕੈਦ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਸਬੰਧਤ ਹਾਲਾਤਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਕਾਫ਼ੀ ਸਜ਼ਾ ਜਾਪਦੀ ਹੈ, ਅਤੇ ਬਸ਼ਰਤੇ ਕਿ ਉਮਰ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦੇਣ ਦਾ

ਵਿਕਲਪ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਅਤੇ ਹਾਲਾਤ ਅਤੇ ਸਾਰੇ ਸਬੰਧਤ ਹਾਲਾਤਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਇਮਾਨਦਾਰੀ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਵਰਤਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ।

(iv) ਗੰਭੀਰ ਅਤੇ ਘੱਟ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਦੀ ਇੱਕ ਸੰਤੁਲਨ ਸ਼ੀਟ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਘੱਟ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਮਹੱਤਵ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਵਿਕਲਪ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਗੰਭੀਰ ਅਤੇ ਘੱਟ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਇੱਕ ਨਿਆਂਪੂਰਨ ਸੰਤੁਲਨ ਬਣਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

11. ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ, ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਅਧਾਰ ਉੱਤੇ, ਇਹ ਮੰਨ ਕੇ ਕਿ ਇਹ ਇੱਕ ਬੇਰਹਿਮ, ਸੋਚੀ ਸਮਝੀ ਅਤੇ ਭਿਆਨਕ ਕਈ ਕਤਲ ਹਨ, ਇੱਕ ਪਰਿਵਾਰਕ ਝਗੜੇ ਦੇ ਬਦਲੇ ਵਜੋਂ ਅਤੇ 17 ਬੇਵੱਸ, ਬੇਸਹਾਰਾ, ਨਿਰਦੋਸ਼ ਪੁਰਸ਼ਾਂ, ਔਰਤਾਂ ਅਤੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਉਸੇ ਰਾਤ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਗੁਆਂਢੀ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿੱਚ ਸੁੱਤੇ ਹੋਏ ਗੋਲੀ ਮਾਰ ਕੇ ਮਾਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਮਾਚੀ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਦੋ ਹੋਰਾਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ ਗਈ।

12. ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਕਿ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਵੀ ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦੇਣ ਲਈ ਸਿਰਫ਼ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਅਤੇ ਬੇਰਹਿਮੀ ਨੂੰ ਸੀਮਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਗਲਤੀ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਕੱਲੇ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦੇਣ ਲਈ ਕਾਫ਼ੀ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਰਾਜ ਇਹ ਸਾਬਤ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਸੁਧਾਰ ਅਤੇ ਮੁੜ ਵਸੇਬੇ ਤੋਂ ਪਰੇ ਹੈ। ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਦੀਆਂ ਸਮਾਜਿਕ-ਆਰਥਿਕ ਸਥਿਤੀਆਂ ਅਤੇ ਉਹ ਹਾਲਾਤ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਪਰਾਧ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਬਰਾਬਰ ਪ੍ਰਸੰਗਿਕ ਹਨ ਕਿ ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣੀ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ।

ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮਾਮਲਾ ਹਾਲਾਤ ਸਬੰਧੀ ਸਬੂਤ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਹੈ, ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮੌਤ ਦੀ ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਨਾ ਦੇਣ ਦਾ ਵੀ ਅਧਾਰ ਹੈ।

ਕਾਲੂ ਖਾਨ ਬਨਾਮ ਰਾਜਸਥਾਨ ਰਾਜ 4, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ੀ ਸੀ 4 ਸਾਲ ਦੀ ਬੱਚੀ ਦੇ ਅਗਵਾ, ਬਲਾਤਕਾਰ ਅਤੇ ਕਤਲ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਵਿੱਚ ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਉਮਰ ਕੈਦ ਵਿੱਚ ਬਦਲ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਪੈਰਾ 32 ਅਤੇ 33 ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹਨਃ

“ 32. ਸਾਡੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ, ਵਿਵਾਦਪੂਰਨ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਵਿਵਸਥਾ ਵਿੱਚ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਸਹੀ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਜੀਵਨ ਅਤੇ ਮੌਤ ਬ੍ਰਹਮ ਦੇ ਕੰਮ ਹਨ ਅਤੇ ਬ੍ਰਹਮ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਮਨੁੱਖੀ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਸੌਂਪਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਬਹੁਤ ਸਾਵਧਾਨੀ ਨਾਲ ਅਸਧਾਰਨ ਹਾਲਤਾਂ ਵਿੱਚ ਹੀ ਇਸ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕੇ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਪਹਿਲਾ ਅਤੇ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਯਤਨ ਜੀਵਨ ਨੂੰ ਇਸ ਦੇ ਕੁਦਰਤੀ ਅੰਤ ਤੱਕ ਜਾਰੀ ਰੱਖਣਾ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸੌਂਪੇ ਗਏ ਈਸ਼ਵਰੀ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਇਸ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੀ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਕਿ ਮੌਤ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕੋਈ ਹੋਰ ਸਜ਼ਾ ਨਿਆਂ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗੀ। ਅਸੀਂ ਸਾਰੇ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਇਸ ਦੇ ਸੂਖਮ ਵੇਰਵੇ ਵਿੱਚ ਆਲੋਚਨਾਤਮਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸ਼ਲਾਘਾ ਕੀਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਸਾਡੀ ਰਾਏ ਹੈ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਅਪੀਲਕਰਤਾ-ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਮੌਤ ਦੀ ਅਤਿਅੰਤ ਸਜ਼ਾ ਦੇਣ ਦੀ ਗਰੰਟੀ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦਾ ਅਤੇ ਉਮਰ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਕਾਫ਼ੀ ਹੋਵੇਗੀ ਅਤੇ ਨਿਆਂ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰੇਗੀ। ਸਾਡੀ ਰਾਏ ਹੈ ਕਿ ਚਾਰ ਮੁੱਖ ਉਦੇਸ਼ ਜੋ ਰਾਜ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਅਰਥਾਤ, ਰੋਕਥਾਮ, ਰੋਕਥਾਮ, ਬਦਲਾ ਅਤੇ ਸੁਧਾਰ ਅਪੀਲਕਰਤਾ-ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਉਮਰ ਭਰ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਕੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ।

33. ਵੱਖ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਅਸੀਂ ਸ਼ੈਲੇਸ਼ ਜਸਵੰਤਭਾਈ ਕੇਸ [ਸ਼ੈਲੇਸ਼ ਜਸਵੰਤਭਾਈ ਬਨਾਮ ਗੁਜਰਾਤ ਰਾਜ, (2006) 2 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ. 359 ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਲਾਈਨਾਂ ਵਿੱਚ

ਪ੍ਰਤੀਬਿੰਬਿਤ ਭਾਵਨਾ ਨੂੰ ਦੁਹਰਾਉਂਦੇ ਹਾਂ: (2006) 1 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ. (ਸੀ. ਆਰ. ਆਈ.) 499]: (SCC pp. 361-62, ਪੈਰਾ 7)

“7. ... ਸਮਾਜ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਅਤੇ ਅਪਰਾਧਿਕ ਪ੍ਰਵਿਰਤੀ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨਾ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਉਚਿਤ ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਕੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ 'ਵਿਵਸਥਾ' ਦੀ ਨੀਂਹ ਵਜੋਂ ਸਮਾਜ ਨੂੰ ਦਰਪੇਸ਼ ਚੁਣੌਤੀਆਂ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਫ੍ਰੀਡਮੈਨ ਨੇ ਆਪਣੇ ਲਾਅ ਇਨ ਏ ਚੇਂਜਿੰਗ ਸੁਸਾਇਟੀ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਹੈ: ‘ਅਪਰਾਧਿਕ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਸਥਿਤੀ-ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਹ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ-ਸਮਾਜ ਦੀ ਸਮਾਜਿਕ ਚੇਤਨਾ ਦਾ ਇੱਕ ਨਿਰਣਾਇਕ ਪ੍ਰਤੀਬਿੰਬ ਬਣੀ ਹੋਈ ਹੈ। ’ ਇਸ ਲਈ, ਸਜ਼ਾ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਦੇ ਸੰਚਾਲਨ ਵਿੱਚ, ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਮੈਟ੍ਰਿਕਸ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਸੁਧਾਰਾਤਮਕ ਮਸ਼ੀਨਰੀ ਜਾਂ ਰੋਕਥਾਮ ਨੂੰ ਅਪਣਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਸੂਝਵਾਨ ਸੰਸ਼ੋਧਨ ਦੁਆਰਾ, ਸਜ਼ਾ ਦੇਣ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਜਿੱਥੇ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਉੱਥੇ ਸਖ਼ਤ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ਅਤੇ ਜਿੱਥੇ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੈ ਉੱਥੇ ਦਇਆ ਨਾਲ ਸੰਜਮ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ”

4 (2015) 16 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ. 492

14. ਲੇਹਨਾ ਬਨਾਮ ਹਰਿਆਣਾ ਰਾਜ 5 ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦੇਣ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਾਰਨ ਅਜਿਹੇ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ ਜੋ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਇਹ ਸਿੱਟਾ ਕੱਢਣ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਕਰਨ ਕਿ ਅਪਰਾਧੀ ਨੂੰ ਸੁਧਾਰਨਾ ਅਤੇ ਮੁੜ ਵਸੇਬਾ ਕਰਨਾ ਸੰਭਵ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਪੈਰਾ 14 ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈ:

“.....ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਧਾਰਾ 354 (3) ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ "ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਾਰਨਾਂ" ਲਈ ਹੀ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਕੋਡ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਹੋਰ ਵਿਵਸਥਾ ਹੈ ਜੋ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਸਮੀਕਰਨ "ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਾਰਨ" ਦੀ ਵੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਸੈਕਸ਼ਨ 361 ਹੈ।

1973 ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 360, ਸੰਖੇਪ ਵਿੱਚ, ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜ਼ਰ ਕੋਡ, 1898 ਦੀ ਧਾਰਾ 562 (ਸੰਖੇਪ ਵਿੱਚ "ਪੁਰਾਣਾ ਕੋਡ") ਨੂੰ ਮੁੜ ਲਾਗੂ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਧਾਰਾ 361 ਜੋ ਕਿ ਕੋਡ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਨਵੀਂ ਵਿਵਸਥਾ ਹੈ, ਅਦਾਲਤ ਲਈ ਧਾਰਾ 360 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਨਾ ਕਰਨ ਲਈ "ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਾਰਨਾਂ" ਨੂੰ ਦਰਜ ਕਰਨਾ ਲਾਜ਼ਮੀ ਬਣਾਉਂਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਧਾਰਾ 361 ਅਦਾਲਤ ਉੱਤੇ ਇੱਕ ਕਰਤੱਵ ਪਾਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਜਿੱਥੇ ਵੀ ਸੰਭਵ ਹੋਵੇ ਧਾਰਾ 360 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰੇ ਅਤੇ ਜੇ ਉਹ ਅਜਿਹਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ ਤਾਂ "ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਾਰਨ" ਦੱਸੇ। ਧਾਰਾ 360 ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ, ਧਾਰਾ 361 ਦੁਆਰਾ ਵਿਚਾਰੇ ਗਏ "ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਾਰਨ" ਅਜਿਹੇ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ ਜੋ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਇਹ ਮੰਨਣ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਕਰੇ ਕਿ ਅਪਰਾਧੀ ਦੀ ਉਮਰ, ਚਰਿੱਤਰ ਅਤੇ ਪਿਛੋਕੜ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਹਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਪਰਾਧੀ ਨੂੰ ਸੁਧਾਰਨਾ ਅਤੇ ਮੁੜ ਵਸੇਬਾ ਕਰਨਾ ਅਸੰਭਵ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਅਪਰਾਧ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਵੱਲੋਂ ਕੁਝ ਸੰਕੇਤ ਹੈ ਕਿ ਅਪਰਾਧੀਆਂ ਦਾ ਸੁਧਾਰ ਅਤੇ ਮੁੜ ਵਸੇਬਾ, ਨਾ ਕਿ ਸਿਰਫ਼ ਰੋਕਥਾਮ, ਹੁਣ ਸਾਡੇ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਅਪਰਾਧਿਕ ਨਿਆਂ ਦੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਦੇ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਹੈ। ਧਾਰਾ 361 ਅਤੇ ਧਾਰਾ 354 (3) ਦੋਵੇਂ ਇੱਕੋ ਸਮੇਂ ਕਾਨੂੰਨ-ਪੁਸਤਕ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਹੋਏ ਹਨ ਅਤੇ ਇਹ ਅਪਰਾਧ ਵਿਗਿਆਨ ਦੇ ਨਵੇਂ ਰੁਝਾਨਾਂ ਨੂੰ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੁਆਰਾ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਦੀ ਉੱਭਰਦੀ ਤਸਵੀਰ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਮੰਨਣਾ ਗਲਤ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਅਪਰਾਧੀ ਦੀ ਸ਼ਖਸੀਅਤ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਸ ਦੀ ਉਮਰ, ਚਰਿੱਤਰ, ਪਿਛੋਕੜ ਅਤੇ ਹੋਰ ਹਾਲਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਗਟ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਅਪਰਾਧੀ ਦੀ ਸੁਧਾਰ ਕਰਨ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ ਲਾਜ਼ਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਜ਼ਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਸਭ ਤੋਂ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾਉਂਦੀ ਹੈ। ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਾਰਨਾਂ ਦਾ ਇਨ੍ਹਾਂ ਕਾਰਕਾਂ ਨਾਲ ਕੁਝ ਸਬੰਧ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। "

15. ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੇ ਸੁਨੀਲ ਬਨਾਮ ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ 6 ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਤਿੰਨ ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਬੈਂਚ ਦੇ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਵੀ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ੀ ਦੀ ਉਮਰ

ਲਗਭਗ 25 ਸਾਲ ਹੈ।

5 (2002) 3 ਐੱਸਸੀਸੀ 76 6 (2017) 4 ਐੱਸਸੀਸੀ 393 ਏ ਚੁਕਵੇਂ ਸਮੇਂ, 4 ਸਾਲ ਦੀ ਬੱਚੀ ਨਾਲ ਬਲਾਤਕਾਰ ਅਤੇ ਕਤਲ ਦੇ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਉਮਰ ਕੈਦ ਵਿੱਚ ਬਦਲ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਮਜਬੂਰ ਕਰਨ ਵਾਲੇ/ਘੱਟ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਉਸ ਦੀ ਛੋਟੀ ਉਮਰ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਸ ਨੇ ਅਪਰਾਧ ਕੀਤਾ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਸੁਧਾਰਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਪੁਨਰਵਾਸ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਉਹ ਹੋਰ ਹਾਲਾਤ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਹੇਠਲੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ। 16. ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਰਿਲਾਇੰਸ ਨੂੰ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਤਿੰਨ ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਬੈਂਚ ਦੇ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਵੀ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ।

ਰਾਜਿੰਦਰ ਪ੍ਰਲ੍ਹਾਦੇਰਾਓ ਵਾਸਨਿਕ ਬਨਾਮ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਰਾਜ 7, ਜਿੱਥੇ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ 3 ਸਾਲ ਦੀ ਬੱਚੀ ਨਾਲ ਬਲਾਤਕਾਰ ਅਤੇ ਕਤਲ ਦਾ ਦੋਸ਼ੀ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਉਮਰ ਕੈਦ ਨਾਲ ਬਦਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਰਾਇਡਰ ਸੀ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਉਸ ਦੀ ਬਾਕੀ ਆਮ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਲਈ ਹਿਰਾਸਤ ਤੋਂ ਰਿਹਾਅ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

17. ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਉਪਰੋਕਤ ਤਿੰਨ ਫੈਸਲੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਜਦੋਂ ਅਸੀਂ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਗੰਭੀਰ ਅਤੇ ਘੱਟ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਨੂੰ ਸੰਤੁਲਿਤ ਕਰਨ ਬਾਰੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਦੇ ਹਾਂ।

18. ਪੀਡਬਲਯੂ-9 ਦੇ ਬਿਆਨ ਤੋਂ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਇੱਕ ਫਲ ਵਿਕਰੇਤਾ ਹੈ, ਜੋ ਨੂਤਨ ਵਸਾਹਤ ਖੇਤਰ, ਜਾਲਨਾ ਵਿੱਚ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਵੀ ਉਸੇ ਗਲੀ ਵਿੱਚ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਇਸ

ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਉਸ ਦੇ ਬਿਆਨ ਤੋਂ ਇਹ ਵੀ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਦਿਨ ਸ਼ਰਾਬ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਵਿੱਚ ਸੀ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਘਟਨਾ ਵਾਲੇ ਦਿਨ, ਉਹ ਸ਼ਰਾਬ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਵਿੱਚ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਉਮਰ ਲਗਭਗ 25 ਸਾਲ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਦਾ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਪਰਾਧ ਦਾ ਕੋਈ ਪਿਛਲਾ ਇਤਿਹਾਸ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਵੱਲੋਂ ਇਹ ਦਰਸਾਉਣ ਲਈ ਕੋਈ ਸਬੂਤ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਵਿੱਚ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਸਮਾਜ ਦੀ ਮੁੱਖ ਧਾਰਾ ਵਿੱਚ ਲਿਆਉਣ ਲਈ ਸੁਧਾਰ ਅਤੇ ਪੁਨਰਵਾਸ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲਿਆਂ, ਸਜ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸੋਧ ਕਰਨ ਲਈ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਕੇਸ ਦਾ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਮਰਥਨ ਕਰਦੇ ਹਨ।

19. ਮਾਚੀ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਓਰਸ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ। ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ 3, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ ਹੈ ਕਿ ਮੱਛੀ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਦੋ ਹੋਰਾਂ ਨੂੰ ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ, ਮੁੱਖ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਇੱਕ ਪਰਿਵਾਰਕ ਝਗੜੇ ਦੇ ਬਦਲੇ ਵਜੋਂ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ 17 ਬੇਵੱਸ, ਬੇਸਹਾਰਾ, ਨਿਰਦੋਸ਼ ਪੁਰਸ਼ਾਂ, ਔਰਤਾਂ ਅਤੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਗੋਲੀ ਮਾਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਇਸ ਨੂੰ "ਦੁਰਲੱਭ ਤੋਂ ਦੁਰਲੱਭ" ਕੇਸ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਹੱਥ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਯੋਜਨਾਬੱਧ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਅਤੇ 7 2013 ਦੀ ਸਮੀਖਿਆ ਪਟੀਸ਼ਨ (ਅਪਰਾਧਿਕ) ਨੰ. 306-307 ਇੱਕ ਪੂਰਵ-ਧਿਆਨ. ਇਸ ਨਤੀਜੇ ਨੂੰ ਦਰਜ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਪਰਾਧ ਇੱਕ ਪੂਰਵ-ਯੋਜਨਾਬੱਧ ਅਤੇ ਪੂਰਵ-ਯੋਜਨਾਬੱਧ ਹੈ, ਘਟਨਾ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਇੱਕ ਦਿਨ ਪਹਿਲਾਂ ਇੱਕ ਕਤਲ ਕਰਨ ਦੀ ਯੋਜਨਾ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਕੁਝ ਹੋਰ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਹੱਥ ਵਿੱਚ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਜਿੱਥੇ ਰਿਕਾਰਡ ਉੱਤੇ ਮੌਜੂਦ ਸਬੂਤ ਤੋਂ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਸ਼ਰਾਬ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਵਿੱਚ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਨੇ ਅਪਰਾਧ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਤਾਂ ਇਸ ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਯੋਜਨਾਬੱਧ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ, ਇਸ ਨੂੰ ਇੱਕ ਗੰਭੀਰ ਸਥਿਤੀ ਵਜੋਂ ਗਿਣਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਜੋ ਗੰਭੀਰ ਅਤੇ ਘੱਟ ਸਥਿਤੀਆਂ ਨੂੰ ਸੰਤੁਲਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ।

20. ਸੰਦੇਸ਼ ਬਨਾਮ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਰਾਜ 8 ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਅਦਾਲਤ, ਇੱਕ ਵਾਰ ਫਿਰ, ਇਸ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਕਿ ਇਹ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦਾ ਕੰਮ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਸਬੂਤ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਕਰੇ, ਇਹ ਦਰਸਾਉਣ ਲਈ ਕਿ ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਕੋਈ ਸੰਭਾਵਨਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਸੀ, ਸੁਧਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ 9 ਵਿੱਚ ਇਹ ਸੀ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਪੈਰਾ 23 ਵਿੱਚ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਹੈਃ “.....ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉੱਪਰ ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਉਮਰ ਕੈਦ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵਿਅਰਥ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਸਿਰਫ ਉਦੋਂ ਜਦੋਂ ਸਜ਼ਾ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਸੁਧਾਰ ਨੂੰ ਅਸੰਭਵ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, "ਦੁਰਲੱਭ ਤੋਂ ਦੁਰਲੱਭ" ਸਿਧਾਂਤ ਦੇ ਦੂਜੇ ਪਹਿਲੂ ਨੂੰ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਕਰਨ ਲਈ, ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਸਬੂਤ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਵਾਉਣੇ ਪੈਣਗੇ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਿਸਮ ਦੀ ਸੁਧਾਰਾਤਮਕ ਅਤੇ ਪੁਨਰਵਾਸ ਯੋਜਨਾ ਲਈ ਯੋਗ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਹੈ। ”

21. ਸੁਸ਼ੀਲ ਸ਼ਰਮਾ ਬਨਾਮ ਰਾਜ (ਐੱਨ. ਸੀ. ਟੀ. ਦਿੱਲੀ) 10 ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਮੰਨਿਆ ਕਿ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਕਾਰਕਾਂ ਵਿੱਚੋਂ, ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦੇਣ ਜਾਂ ਨਾ ਦੇਣ ਲਈ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਵਾਲੇ ਕਾਰਕਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ, ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਸੁਧਾਰ ਅਤੇ ਮੁੜ ਵਸੇਬੇ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ। ਇਹ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਪੈਰਾ 103 ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਜੋ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈਃ

“ 103. ਚੀਜ਼ਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਵਿੱਚ, ਕੋਈ ਸਖ਼ਤ ਅਤੇ ਤੇਜ਼ ਨਿਯਮ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਇਸ ਗੱਲ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਪਾਲਣਾ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਇੱਕ ਅਪਰਾਧਿਕ ਕੇਸ ਦਾ ਮੂਲ ਇਸ ਦੇ ਤੱਥ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਤੱਥ ਹਰ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਵੱਖਰੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ, ਵੱਖ-ਵੱਖ ਕਾਰਕ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਅਪਰਾਧੀ ਦੀ ਉਮਰ, ਉਸ ਦੀ ਸਮਾਜਿਕ ਸਥਿਤੀ, ਉਸ ਦਾ ਪਿਛੋਕੜ, ਭਾਵੇਂ ਉਹ ਇੱਕ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੇ ਅਪਰਾਧੀ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ, ਕੀ ਉਸ ਦਾ ਕੋਈ ਪਿਛੋਕੜ ਸੀ, ਕੀ ਉਸ ਦੇ ਸੁਧਾਰ ਅਤੇ ਮੁੜ ਵਸੇਬੇ ਦੀ ਕੋਈ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ ਜਾਂ ਕੀ ਇਹ

ਅਜਿਹਾ ਮਾਮਲਾ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਸੁਧਾਰ ਅਸੰਭਵ ਹੈ ਅਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਭਵਿੱਖ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੇ ਅਪਰਾਧਾਂ ਵੱਲ ਮੁੜ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਭਵਿੱਖ ਵਿੱਚ ਉਸ ਲਈ ਖ਼ਤਰਾ ਬਣ ਸਕਦਾ ਹੈ।

8 (2013) 2 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ. 479 9 (2013) 3 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ. 294 10 (2014) 4 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ. 317 ਏ

ਸਮਾਜ ਉਹ ਕਾਰਕ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਹਰੇਕ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਸੁਤੰਤਰ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਾਂਚ ਕਰਨੀ ਪਵੇਗੀ। ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦੇਣ ਜਾਂ ਨਾ ਦੇਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਹਰੇਕ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਅਟੈਂਡੈਂਟ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਕਈ ਅਧਿਕਾਰਤ ਫੈਸਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਮਾਰਗ ਦਰਸ਼ਕ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੀ ਰੋਸ਼ਨੀ ਵਿੱਚ ਲਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ”

22. ਅਮਿਤ ਬਨਾਮ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਰਾਜ 11 ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਪਿਛਲੇ ਇਤਿਹਾਸ ਨੂੰ ਦਰਸਾਇਆ ਗਿਆ ਅਤੇ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਕਿ ਪਿਛਲੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਗੰਭੀਰ ਅਪਰਾਧ ਦਾ ਕੋਈ ਰਿਕਾਰਡ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਵੀ ਕੋਈ ਸਬੂਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਜੇ ਉਸ ਨੂੰ ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਤਾਂ ਉਹ ਸਮਾਜ ਲਈ ਖ਼ਤਰਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਪੈਰਾ 10 ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈਃ

“ 10. ਅਗਲਾ ਸਵਾਲ ਵਾਕ ਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਗੱਲ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਇੱਕ ਨੌਜਵਾਨ ਹੈ, ਘਟਨਾ ਦੇ ਸਮੇਂ ਉਸ ਦੀ ਉਮਰ ਲਗਭਗ 20 ਸਾਲ ਸੀ; ਉਹ ਇੱਕ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਸੀ; ਪਿਛਲੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਗੰਭੀਰ ਅਪਰਾਧ ਦਾ ਕੋਈ ਰਿਕਾਰਡ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਵੀ ਕੋਈ ਸਬੂਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਜੇ ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਤਾਂ ਉਹ ਸਮਾਜ ਲਈ ਖ਼ਤਰਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਅਪਰਾਧ ਗੰਭੀਰ ਨਿੰਦਾ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ ਅਤੇ ਇੱਕ ਸਭ ਤੋਂ ਗੰਭੀਰ ਅਪਰਾਧ ਹੈ, ਪਰ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਸੰਚਿਤ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਹਾਲਤਾਂ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ, ਸਾਨੂੰ ਨਹੀਂ ਲਗਦਾ ਕਿ ਇਹ ਕੇਸ ਦੁਰਲੱਭ ਤੋਂ ਦੁਰਲੱਭ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਵਿੱਚ ਆਉਂਦਾ ਹੈ।

23. ਸੁਰੇਂਦਰ ਪਾਲ ਸ਼ਿਵਬਲਕਪਾਲ ਬਨਾਮ ਰਾਜ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਗੁਜਰਾਤ 12, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਦੁਆਰਾ ਕਿਸੇ ਵੀ ਪਿਛਲੇ ਅਪਰਾਧਿਕ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣਾ, ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦੇਣ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ, ਇੱਕ ਕਾਰਕ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ ਲਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ। ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਪੈਰਾ 13 ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈਃ

“ 13. ਅਗਲਾ ਸਵਾਲ ਜੋ ਵਿਚਾਰ ਲਈ ਉੱਠਦਾ ਹੈ ਉਹ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਇਹ ਇੱਕ "ਦੁਰਲੱਭ ਤੋਂ ਦੁਰਲੱਭ ਕੇਸ" ਹੈ; ਅਸੀਂ ਨਹੀਂ ਸੋਚਦੇ ਕਿ ਇਹ ਇੱਕ "ਦੁਰਲੱਭ ਤੋਂ ਦੁਰਲੱਭ ਕੇਸ" ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਘਟਨਾ ਦੇ ਸਮੇਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਉਮਰ 36 ਸਾਲ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਕੋਈ ਸਬੂਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਪਹਿਲਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਅਪਰਾਧਿਕ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਸੀ ਅਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਯੂ. ਪੀ. ਦਾ ਇੱਕ ਪ੍ਰਵਾਸੀ ਮਜ਼ਦੂਰ ਸੀ ਅਤੇ ਨਿਰਦੋਸ਼ ਹਾਲਤਾਂ ਵਿੱਚ ਰਹਿ ਰਿਹਾ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿ ਉਹ ਭਵਿੱਖ ਵਿੱਚ ਸਮਾਜ ਲਈ ਖ਼ਤਰਾ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਜਿਹਾ ਸਿੱਟਾ ਕੱਢਣ ਲਈ ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਕੋਈ ਸਮੱਗਰੀ ਨਹੀਂ ਰੱਖੀ ਗਈ ਹੈ। ਸਾਨੂੰ ਨਹੀਂ ਲਗਦਾ ਕਿ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਸੀ। ਅਸੀਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਰਦੇ ਹਾਂ।

11 (2003) 8 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ. 93 12 2005 (3) ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ. 127

ਸਾਰੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ, ਪਰ ਆਈ. ਪੀ. ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 302 ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਉਸ ਉੱਤੇ ਲਗਾਈ ਗਈ ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਉਮਰ ਕੈਦ ਵਿੱਚ ਬਦਲ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ”

24. ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਇਹ ਕੇਸ ਸਿਰਫ਼ ਹਾਲਾਤ ਸਬੰਧੀ ਸਬੂਤ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਹੈ।

25. ਬਿਸ਼ਨੂੰ ਪ੍ਰਸਾਦ ਸਿਨਹਾ ਬਨਾਮ ਅਸਾਮ ਰਾਜ 13 ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਆਮ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ, ਜੇਕਰ ਦੋਸ਼ੀ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਹਾਲਾਤ ਸਬੰਧੀ ਸਬੂਤ ਦੁਆਰਾ ਸਾਬਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਕੁਝ ਹੋਰ ਕਾਰਕਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਜੋ ਦੋਸ਼ੀ ਲਈ ਫਾਇਦੇਮੰਦ ਹਨ। ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਪੈਰਾ 55 ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈਃ

“ 55. ਸਵਾਲ ਇਹ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਜ਼ਾ ਕੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਆਮ ਤੌਰ ਉੱਤੇ, ਇਹ ਅਦਾਲਤ, ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਵਿਦਵਾਨ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ ਅਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੀ ਰਾਏ ਤੋਂ ਵੱਖਰੀ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ, ਪਰ ਇਹ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਸਿਰਫ ਹਾਲਾਤ ਸਬੂਤਾਂ ਦੇ ਅਧਾਰ ਉੱਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਲਈ ਅਧਿਕਾਰੀ ਹਨ ਕਿ ਜੇ ਸਬੂਤ ਪ੍ਰਸਥਿਤੀ ਸਬੂਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਸਾਬਤ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਤਾਂ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ 1 ਨੇ ਕੋਡ ਆਫ਼ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜ਼ਰ ਦੀ ਧਾਰਾ 313 ਦੇ ਤਹਿਤ ਆਪਣੇ ਬਿਆਨ ਵਿੱਚ ਵੀ ਆਪਣਾ ਪਛਤਾਵਾ ਅਤੇ ਪਛਤਾਵਾ ਦਿਖਾਇਆ। ਉਸ ਨੇ ਆਪਣਾ ਗੁਨਾਹ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰ ਲਿਆ। ”

26. ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਆਲੋਕ ਨਾਥ ਦੱਤਾ ਬਨਾਮ ਪੱਛਮੀ ਰਾਜ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਬੰਗਾਲ 14, ਇਹ ਸਿਧਾਂਤ ਕਿ ਆਮ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ, ਹਾਲਾਤ ਸਬੰਧੀ ਸਬੂਤਾਂ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਏ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਰਾਈਡਰ ਦੇ ਨਾਲ ਵਿਆਪਕ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦੇਣ ਲਈ ਕੋਈ "ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਾਰਨ" ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਪੈਰਾ 174 ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈਃ

“ 174. ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੀਆਂ ਕੁੱਝ ਮਿਸਾਲਾਂ ਹਨ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸਹਿਦੇਵ ਬਨਾਮ ਯੂ. ਪੀ. ਰਾਜ [(2004) 10 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ. 682] ਅਤੇ ਐਸ. ਇਸ਼ਾਕ ਬਨਾਮ ਬਿਹਾਰ ਰਾਜ [(1995) 3 ਐੱਸ.

ਸੀ. ਸੀ. 392] ਜੋ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਲਈ ਅਧਿਕਾਰੀ ਹਨ। ਕਿ ਜੇਕਰ ਅਪਰਾਧ ਹਾਲਾਤ ਸਬੰਧੀ ਸਬੂਤ ਦੁਆਰਾ ਸਾਬਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਆਮ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ। ਅਸੀਂ ਸੋਚਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਸਾਨੂੰ ਇਸ ਦੀ ਬਜਾਏ ਦੱਸੀਆਂ ਗਈਆਂ ਮਿਸਾਲਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦੇਣ ਦਾ ਸਥਾਨ, ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਲਾਗੂ ਕਰੋ

13 (2007) 11 ਐੱਸਸੀਸੀ 467 14 (2007) 12 ਐੱਸਸੀਸੀ 230 ਏ

ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਸਾਨੂੰ ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦੇਣ ਦਾ ਕੋਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦਾ ਜੋ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ। ”

27. ਸਵਾਮੀ ਸ਼ਰਦਦਾਨੰਦ ਬਨਾਮ ਰਾਜ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ

ਕਰਨਾਟਕ 15, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੁੰਦੇ ਨਿਰਣਾਇਕ ਪ੍ਰਸਥਿਤੀ ਸਬੂਤਾਂ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਸਜ਼ਾਵਾਂ ਨੂੰ ਮੂਰਖਤਾਪੂਰਨ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ। ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਪੈਰਾ 87 ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈਃ “ 87. ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਨਿਆਂ ਸ਼ਾਸਤਰ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਕਈ ਅਧਿਐਨਾਂ ਵਿੱਚ ਇਹ ਇੱਕ ਬੁਨਿਆਦੀ ਨੁਕਤਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਸਜ਼ਾ ਦਾ ਇੱਕੋ-ਇੱਕ ਅਧਾਰ ਹਾਲਾਤ ਸਬੰਧੀ ਸਬੂਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ, ਸਬੂਤ ਦੇ ਢੁਕਵੇਂ ਸਰੋਤਾਂ ਦੀ ਤੁਲਨਾ ਵਿੱਚ ਗਲਤ ਸਜ਼ਾ ਹੋਣ ਦੀ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਪ੍ਰਤੱਖ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਨਿਰਣਾਇਕ ਪ੍ਰਸਥਿਤੀ ਸਬੂਤਾਂ ਉੱਤੇ ਅਧਾਰਤ ਸਜ਼ਾਵਾਂ ਨੂੰ ਨਿਰਦੋਸ਼ ਘਟਨਾਵਾਂ ਵਜੋਂ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਅਤੇ ਇਹ ਤੱਥ ਕਿ ਉਹ ਪ੍ਰਸਥਿਤੀ ਸਬੂਤਾਂ ਉੱਤੇ ਅਧਾਰਤ ਹਨ, ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਪੜ੍ਹਾਅ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਵਟਾਂਦਰੇ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਕਾਰਕ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਇਹ ਮੰਨਦੇ ਹੋਏ ਕਿ ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਆਪਣੀ ਕੁੱਲ ਅਟੱਲਤਾ ਵਿੱਚ ਵਿਲੱਖਣ ਹੈ। ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਕੋਈ ਵੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸਿਰਫ਼ ਪ੍ਰਸਥਿਤੀ ਸਬੂਤਾਂ ਉੱਤੇ ਅਧਾਰਤ

ਸਜ਼ਾ, ਜੋ ਕਿ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਗਣਨਾ ਵਿੱਚ ਅਨਿਸ਼ਚਿਤਤਾ ਵਿੱਚ ਯੋਗਦਾਨ ਪਾਉਂਦੀ ਹੈ, ਨੂੰ ਕਤਲ ਲਈ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸਜ਼ਾ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਨਕਾਰਾਤਮਕ ਧਿਆਨ ਖਿੱਚਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। "

28. ਉੱਪਰ ਦੱਸੇ ਗਏ ਫੈਸਲਿਆਂ ਤੋਂ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਹਾਲਾਤ ਸਬੰਧੀ ਸਬੂਤ ਦੇ ਅਧਾਰ ਉੱਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਏ ਜਾਣ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਆਮ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ। ਕਿਸੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਦੋਸ਼ੀ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਵਾਜਬ ਸ਼ੱਕ ਤੋਂ ਪਰੇ ਸਾਬਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਹਾਲਾਤਾਂ ਦੀ ਲੜੀ ਸਥਾਪਤ ਕਰਕੇ, ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ, ਗੰਭੀਰ ਅਤੇ ਘੱਟ ਹਾਲਾਤ ਦੇ ਪਹਿਲੂਆਂ ਨੂੰ ਸੰਤੁਲਿਤ ਕਰਨ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਕੇ, ਢੁਕਵੇਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ, ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਪਰ, ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ, ਆਮ ਤੌਰ ਉੱਤੇ, ਜੇ ਕੋਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਾਰਨ ਮੌਜੂਦ ਨਹੀਂ ਹਨ, ਤਾਂ ਹਾਲਾਤ ਸਬੂਤਾਂ ਦੇ ਅਧਾਰ ਉੱਤੇ ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ। ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਮੁੱਖ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਪ੍ਰਸਥਿਤੀ ਸਬੂਤਾਂ ਉੱਤੇ ਅਧਾਰਤ ਹੈ। ਇਸ ਆਧਾਰ ਉੱਤੇ ਵੀ ਮੇਰਾ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸੋਧ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।

29. ਰਿਕਾਰਡ ਵਿੱਚ ਰੱਖੀ ਗਈ ਸਮੱਗਰੀ ਤੋਂ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਇੰਦਰਾ ਨਗਰ, ਜਾਲਨਾ ਦਾ ਸਥਾਈ ਵਸਨੀਕ ਹੈ। ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇ ਪਿਤਾ ਪੀਡਬਲਯੂ-9 ਨੇ ਖੁਦ ਦੱਸਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਨੂਤਨ ਵਿੱਚ ਫਲ ਵਿਕਰੇਤਾ ਹੈ। 15 (2007) 12 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ 288, ਵਸਾਹਤ ਖੇਤਰ, ਜਾਲਨਾ ਅਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਵੀ ਆਪਣੀ ਰਿਹਾਇਸ਼ ਦੇ ਨੇੜੇ ਉਸੇ ਗਲੀ ਵਿੱਚ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਘਰ ਦੇ ਪੂਰਬ ਅਤੇ ਪੱਛਮ ਵਾਲੇ ਪਾਸੇ ਪੀਡਬਲਯੂ-9 ਦੇ ਸਬੂਤ ਤੋਂ ਇਹ ਵੀ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਜਿਸ ਕੋਲ ਮੱਝਾਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਸਨ, ਉਹ ਸਬੰਧਤ ਸਮੇਂ ਰਹਿੰਦਾ ਸੀ। ਰਿਕਾਰਡ ਉੱਤੇ ਅਜਿਹੇ ਸਬੂਤਾਂ ਤੋਂ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ

ਸਮਾਜਿਕ-ਆਰਥਿਕ ਸਥਿਤੀ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਰਨਾ ਅਸਾਨ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਗਰੀਬੀ ਰੇਖਾ ਤੋਂ ਹੇਠਾਂ ਦਾ ਵਿਅਕਤੀ ਹੈ।

30. ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਇੱਕ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ, ਸੁਨੀਲ ਦਾਮੋਦਰ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਗਾਇਕਵਾੜ ਬਨਾਮ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਰਾਜ 16, ਇਹ ਕਹਿੰਦੇ ਹੋਏ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਕੇਵਲ ਅਪਰਾਧ ਨੂੰ ਹੀ ਦੇਖੋ ਪਰ ਅਪਰਾਧੀ ਨੂੰ ਵੀ ਅਤੇ ਅਪਰਾਧੀ ਦੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਅੱਗੇ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਬਚਨ ਸਿੰਘ 2 ਅਤੇ ਮਾਚੀ ਸਿੰਘ 3 ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਕਾਰਕਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਜੁਰਮਾਨਾ ਲਗਾਉਣ ਵਿੱਚ ਸਮਾਜਿਕ-ਆਰਥਿਕ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਘੱਟ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਕਾਰਕਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਪੈਰਾ 20 ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈਃ

“ 20. ਜਦੋਂ ਬੰਧਨਕਾਰੀ ਫੈਸਲੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਤਾਂ ਨਿਆਂਇਕ ਸਮਿਤੀ ਉਮੀਦ ਕਰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਨਿਆਂਇਕ ਸਮਿਤੀ ਨਿਆਂਇਕ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨ ਅਤੇ ਨਿਆਂਇਕ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨ ਦਾ ਇੱਕ ਅਟੁੱਟ ਹਿੱਸਾ ਹੈ ਜੋ ਨਿਆਂਇਕ ਅਖੰਡਤਾ ਦੀ ਨੀਂਹ ਹੈ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਜੇ ਵੱਡੇ ਬੈਂਚ ਦੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦੇ ਅਨੁਪਾਤ ਨਾਲ ਟਕਰਾਅ ਵਾਲੇ ਨਵੇਂ ਪਹਿਲੂ ਨਹੀਂ ਹਨ ਜਾਂ ਜਿੱਥੇ ਕੁਝ ਜੋੜਿਆ ਅਤੇ ਸਮਝਾਇਆ ਜਾਣਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਸ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਦੀ ਹਮੇਸ਼ਾ ਆਗਿਆ ਹੈ। ਬਚਨ ਸਿੰਘ (ਬਚਨ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ, (1980) 2 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ. 684 ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਕਾਰਕਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਗਰੀਬੀ, ਸਮਾਜਿਕ-ਆਰਥਿਕ, ਮਾਨਸਿਕ ਮਜਬੂਰੀਆਂ, ਜੀਵਨ ਵਿੱਚ ਅਣਉਚਿਤ ਬਿਪਤਾ ਨੂੰ ਘੱਟ ਕਰਨ ਲਈ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈਃ 1980 ਐੱਸ. ਸੀ. ਸੀ. (ਸੀ. ਆਰ. ਆਈ.) 580] ਅਤੇ ਮਾਚੀ ਸਿੰਘ [ਮਾਚੀ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ, (1983) 3 ਐੱਸ. ਸੀ. ਸੀ. 470: 1983 ਐੱਸ. ਸੀ. ਸੀ. (ਸੀ. ਆਰ. ਆਈ.) 681] ਮਾਮਲੇ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਅਸੀਂ ਸਜ਼ਾ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ, ਬੰਧਨਕਾਰੀ ਫੈਸਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਗੰਭੀਰ ਅਤੇ ਘੱਟ ਕਰਨ

ਵਾਲੇ ਕਾਰਕਾਂ ਦੀ ਰੋਸ਼ਨੀ ਵਿੱਚ ਤੱਥਾਂ ਦਾ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਕਰਨ ਲਈ ਪਾਬੰਦ ਹਾਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਅਪਰਾਧ, ਅਪਰਾਧੀ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਕੀਤਾ ਹੈ।

31. ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਉੱਪਰ ਦੱਸੇ ਗਏ ਫੈਸਲਿਆਂ ਅਤੇ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਰਿਕਾਰਡ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਬੂਤਾਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਜੋ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਸਮਾਜਿਕ-ਆਰਥਿਕ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਸਥਾਪਤ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਗਰੀਬੀ ਰੇਖਾ ਤੋਂ ਹੇਠਾਂ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ, ਗੰਭੀਰ ਅਤੇ ਘੱਟ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਕਾਰਕਾਂ ਨੂੰ ਸੰਤੁਲਿਤ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਘੱਟ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਕਾਰਕਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

32. ਮੈਂ ਜਿਨਸੀ ਅਪਰਾਧਾਂ ਤੋਂ ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਐਕਟ, 2012 (ਸੰਖੇਪ ਵਿੱਚ) ਵਿੱਚ ਹਾਲ ਹੀ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸੋਧਾਂ ਤੋਂ ਜਾਣੂ ਹਾਂ। 16 (2014) 1 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ 129 ਏ

‘ਪੋਕਸੋ ਐਕਟ), ਜਿਨਸੀ ਅਪਰਾਧਾਂ ਤੋਂ ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਸੋਧ ਐਕਟ, 2019 ਦੁਆਰਾ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਸੋਧਾਂ ਦੇ ਅਧਾਰ ਉੱਤੇ, ਬੱਚਿਆਂ ਵਿਰੁੱਧ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦੇ ਵੱਧ ਰਹੇ ਰੁਝਾਨ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਵੱਖ-ਵੱਖ ਅਪਰਾਧਾਂ ਲਈ ਅਤੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 6 ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਸਜ਼ਾ ਵਿੱਚ ਵਾਧਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਗੰਭੀਰ ਜਿਨਸੀ ਹਮਲਾ, ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਕੈਦ, ਜੋ ਕਿ 20 ਸਾਲ ਤੋਂ ਘੱਟ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ, ਜੋ ਕੁਦਰਤੀ ਜੀਵਨ ਜਾਂ ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਤੱਕ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਹਾਲ ਹੀ ਵਿੱਚ ਸੋਧ ਕੀਤੇ ਗਏ ਐਕਟ 2019 ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸੋਧਾਂ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਪੋਕਸੋ ਅਧੀਨ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਢੁਕਵੇਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸੋਧਾਂ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ, ਇਕੱਲੇ ਪੋਕਸੋ ਐਕਟ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ ਅਧੀਨ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਅਪਰਾਧਾਂ ਲਈ, ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਐਕਟ ਦੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਅਪਰਾਧ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

33. ਫਿਰ ਵੀ, ਅਸੀਂ ਉਸ ਵਿਧਾਨਕ ਇਰਾਦੇ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਭੁੱਲ ਸਕਦੇ ਜਿਸ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਬੱਚਿਆਂ ਵਿਰੁੱਧ ਅਪਰਾਧਾਂ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਦੇ ਹੋਏ ਪੋਕਸੋ ਵਿੱਚ ਸੋਧ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ, ਪੋਕਸੋ ਐਕਟ, 2012 ਦੇ ਤਹਿਤ ਉਪਬੰਧਾਂ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦੇਣ ਲਈ ਵੀ, ਅਦਾਲਤਾਂ ਦਾ ਫਰਜ਼ ਬਣਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਗੰਭੀਰ ਅਤੇ ਘੱਟ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਨੂੰ ਸੰਤੁਲਿਤ ਕਰਨ। ਅਜਿਹੇ ਪਹਿਲੂਆਂ ਨੂੰ ਸੰਤੁਲਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਬਚਨ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ 2 ਵਿੱਚ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਮਾਚੀ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਇਸ ਨੂੰ ਦੁਹਰਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ।

ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ. ਬਨਾਮਪੰਜਾਬ ਰਾਜ 3 ਅਤੇ ਸੁਸ਼ੀਲ ਮੁਰਮੂ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਝਾਰਖੰਡ ਰਾਜ 17, ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਰਹੇਗਾ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਫੈਸਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਵਾਰ-ਵਾਰ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਹਰੇਕ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਗੰਭੀਰ ਅਤੇ ਘੱਟ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਕਾਰਕਾਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਪਹਿਲੂਆਂ ਨੂੰ ਸੰਤੁਲਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕੋਈ ਸਖਤ ਅਤੇ ਤੇਜ਼ ਨਿਯਮ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ।

34. ਮੇਰੇ ਮਨ ਵਿੱਚ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਘੱਟ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਹਾਲਾਤ, ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਉਮਰ ਕੈਦ ਵਿੱਚ ਸੋਧਣ ਲਈ, ਗੰਭੀਰ ਹਾਲਾਤਾਂ ਉੱਤੇ ਹਾਵੀ ਹਨ। ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਅਪਰਾਧ ਕਰਨ ਵੇਲੇ ਸ਼ਰਾਬ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਵਿੱਚ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਵੱਲੋਂ ਰਿਕਾਰਡ ਉੱਤੇ ਕੋਈ ਸਬੂਤ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਇਹ ਦਰਸਾਉਣ ਲਈ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਸੁਧਾਰ ਅਤੇ ਮੁੜ ਵਸੇਬੇ ਦੀ ਕੋਈ ਸੰਭਾਵਨਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਉਮਰ ਸਬੰਧਤ ਸਮੇਂ 25 ਸਾਲ ਸੀ ਅਤੇ ਸਜ਼ਾ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹਾਲਾਤ ਸਬੂਤਾਂ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਸਾਰੇ ਪਹਿਲੂਆਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ

ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਆਈ. ਪੀ. ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 307 ਅਧੀਨ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਉਮਰ ਕੈਦ ਵਿੱਚ ਸੋਧਿਆ ਜਾਣਾ ਹੈ।

17 (2004) 2 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ. 338

35. ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਫੈਸਲੇ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕੇਸਾਂ ਦੀ ਲੰਬੀ ਕਤਾਰ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਦਰਸਾਈ ਗਈ ਹੈ, ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਹਾਲਤਾਂ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਮੁਆਫੀ ਦੇ ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਉਮਰ ਕੈਦ ਵਿੱਚ ਬਦਲ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਕੁੱਝ ਹਾਲੀਆ ਫੈਸਲੇ ਹਨਃ

36. ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਤਿੰਨ ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਬੈਂਚ ਦੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਵਿੱਚ, ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਨੰਦ ਕਿਸ਼ੋਰ ਬਨਾਮ ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ 18 ਮਿਤੀ 18.01.2019 ਅਤੇ ਰਾਜੂ ਜਗਦੀਸ਼ ਪਾਸਵਾਨ ਬਨਾਮ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਰਾਜ 19 ਮਿਤੀ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ 17.01.2019, ਜਿਸ ਲਈ ਮੈਂ ਧਿਰ ਹਾਂ, ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਮੁਆਫੀ ਦੇ ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਉਮਰ ਕੈਦ ਵਿੱਚ ਬਦਲ ਦਿੱਤਾ ਹੈ।

37. ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਹਾਲ ਹੀ ਦੇ ਤਿੰਨ ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਬੈਂਚ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ, ਸੀ.

ਵਿਜੈ ਰਾਇਕਵਾਰ ਬਨਾਮ ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ 20, ਜਿੱਥੇ ਧਾਰਾ 376 (2) (ਐੱਫ) ਅਤੇ ਧਾਰਾ 201 ਆਈ. ਪੀ. ਸੀ. ਅਤੇ ਪੋਕਸੋ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 6 ਦੇ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹੀ ਗਈ ਧਾਰਾ 5 (ਆਈ), 5 (ਐੱਮ) ਅਤੇ 5 (ਆਰ) ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਉਮਰ ਕੈਦ ਵਿੱਚ ਬਦਲ ਦਿੱਤਾ।

38. ਉਪਰੋਕਤ ਫੈਸਲਿਆਂ ਵਿੱਚ, ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਉਮਰ ਕੈਦ ਵਿੱਚ ਬਦਲ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਵੀ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦਾ ਕੋਈ ਪਿਛਲਾ ਅਪਰਾਧ ਰਿਕਾਰਡ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਉੱਪਰ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਫੈਸਲਾ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕਰਦਾ ਹੈ।

39. ਉਪਰੋਕਤ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਅਪੀਲਾਂ ਨੂੰ ਕੁਝ ਹੱਦ ਤੱਕ ਆਗਿਆ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸਜ਼ਾ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਉਮਰ ਕੈਦ ਵਿੱਚ ਸੋਧਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਭਾਵ ਉਸ ਨੂੰ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਮੁਆਫੀ/ਪਰਿਵਰਤਨ ਦੇ ਆਪਣੀ ਕੁਦਰਤੀ ਮੌਤ ਤੱਕ ਉਮਰ ਕੈਦ ਝੱਲਣੀ ਪੈਂਦੀ ਹੈ।

ਦੇਵਿਕਾ ਗੁਜਰਾਲ

ਅਪੀਲਾਂ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

ਡਿਸਕਲੇਮਰ ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆ ਨਿਰਣਾਂ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ । ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

Tarun Mehra

Advocate